

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

DARO BIRO
Kozalica Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net
GSM: 041 643 133

BEPPLAST
PVC-ALU-LES
OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM
Kerka 57, 8000 Novo mesto / tel. 07 33 71 370 / fax: 07 33 71 371

atmosfera.caffe

Lesbo mizarstvo
lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljninih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Luminus.si

PEGAS
MEDNARODNI TRANSPORTI
Turkova 2, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 21 308

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

Elica Križ s.p.
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto
tel.: 07 33 24 851

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

Mala d.o.o.
Olivno olje, Karlovačko pivo
Šolska cesta 12, Otočec
tel.: 07 30 99 160
Amala...
OTOČEC

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

AURORA
HOBI & ART
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

MALKOM
Novo mesto d.o.o.
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Avtogalant
izdelava in prodaja
izpušnih cevi
in katalizatorjev
Ob potoku 10, Novo mesto
tel. 07 3346 111, fax. 07 33 46 113

STROJNI TLAKI
ESTRIHI
UGODNO,
TUDI NA
OBROKE!

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevska 13, Novo mesto

LAPROM
www.laprom.si
LAPROM d.o.o., ulica 28. maja 1, Ljubljana
GSM: 041-772-686

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

ToMAS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

Avtohiša Berus
Podbevska 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

MONTAŽA IN POPRAVILNO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto

Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

Računovodski servis
Jožica Bukovec s.p.
Adamičeva ulica 2
tel.: 07 33 79 130

Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto

Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcov 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevska ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

triglav

triglav

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

stia
d.o.o. Novo mesto
info@stia.si
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 789

triglav

triglav

Moba
Izdelava posteljninih vložkov Latoflex
Stopiče

VRTINEC
Video produkcija d.o.o.
tel.: 07 33 70 210
http://www.studio-vrtinec.si

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

GOZDNO GOSPODARSTVO
NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

fine cars® d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smoljenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBlašČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

MASAŽNISALON
Grabčič David s.p.
Telefon: 051 325 270 / Kandljaska cesta 34
e-pošta: masazni.salon@siol.net
www.masazni-salon.si

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

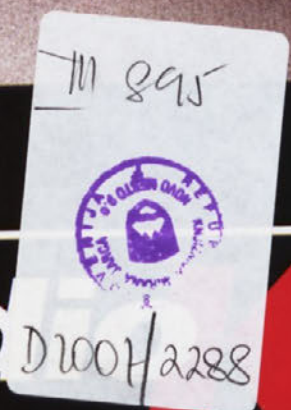
ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 479
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIK
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 4

VIDENTIC
ESTETIKA V ZOBNI TEHNIKI
VIDENTIC d.o.o. 041/ 572 497

Tomaž Zupančič s.p., Marjan Kozine 66, Novo mesto
Gsm: 041 693 190
• VARNOST
• PROTIHRUPNOST
• ELEGANCA
• PRIJAZNI SUHOMONTAŽNI POSTOPKI
• PESTRA IZBIRA GLADKIH IN RELIEFNIH POKRIVNIH PLOŠČ
Nudimo še:
VARNOSTNE IZLOŽBENE
MREŽE IN REŠETKE

Tomaž Zupančič s.p., Marjan Kozine 66, Novo mesto
Gsm: 041 693 190
• VARNOST
• PROTIHRUPNOST
• ELEGANCA
• PRIJAZNI SUHOMONTAŽNI POSTOPKI
• PESTRA IZBIRA GLADKIH IN RELIEFNIH POKRIVNIH PLOŠČ
Nudimo še:
VARNOSTNE IZLOŽBENE
MREŽE IN REŠETKE

3 vami že od malih rok

Radiokrka
106.6 MHz

www.radiokrka.com

Novomeščani s Pezljem

Na srečanju, ki je bilo tik po koncu pomladi, 23. junija, v Novem mestu (fotoreportaža na sosednjih fotografijah), je Janez Pezelj že izpostavil nekatere vidike svojega volilnega programa, ki ga bo podrobneje predstavljal na številnih srečanjih z Novomeščankami in Novomeščani julija, avgusta in septembra.

VARNA IN SODOBNA DELOVNA MESTA

Varnost delovnih mest je eden izmed temeljev uspešnega življenja našega mesta in družin v njem. Novomeščanke in Novomeščani hočejo nova, sodobna, privlačna, dobro plačana in nenazadnje okolju čim bolj prijazna delovna mesta.

ZDRAVJE JE NAŠA NAJVIŠJA VREDNOSTA

Več naporov in investicijskih sredstev bo namenjenih vzpostavitvi okolja, ki omogoča in vzpodbuja zdrav način življenja.

KAKOVOSTNO SOBIVANJE GENERACIJ IN SOLIDARNA DRUŽBA

Otroci so naše največje veselje in bogastvo, zaslužijo si dobre razmere za razvoj, tako kot si jih zaslužijo starejši ljudje, ki smo jim hvaležni za njihovo minulo delo in za njihovo današnjo modrost. Pomagati pa moramo tudi bolnim, socialno ogroženim, brezposelnim, zlorabljenim in drugim, ki so v življenjski stiski. Pomagajmo eden drugemu.

POSTANIMO IN OSTMIMO INOVATIVNI IN USTVARJALNI

Najboljši porok za uspeh v današnjem času, za uspeh ne le v našem lokalnem prostoru, pač pa tudi širše, je vlaganje v znanje in inovativnost ter v podporno okolje, ki ceni ustvarjalnost.

Novomeščani za Pezlja

Vladimir BAHČ, direktor TPV, d.d.: »Dejstvo je, da gospodarstveniki vse raje politična dogajanja spremljamo bolj ob strani. Ne želimo se izpostavljati političnim opredeljevanjem, ker je ta naložba največkrat napačno razumljena. Želel pa bi, da bi spoznali, da čas teče enako za vse in da so neizkoriščene priložnosti izgubljene. Svet se vse hitreje preoblikuje in vse strmi za učinkovitimi in gospodarnimi rešitvami. Samo najboljši jih načrtujejo, spremljajo in izkoriščajo. Torej, če ne naredimo pozitivnih premikov tukaj in takoj, jih bomo drugje ali pa nas bodo prehiteli drugi. Gospoda Pezlja, ki mu zaupam in verjamem, bi opozoril, da mora uspešno dolensko gospodarstvo spremljati tudi uspešna občina. Verjamem, da bo Pezljeva gospodarska ekipa sposobna združiti dobre zamisli, postaviti poslanstvo in vizijo z jasnimi cilji, ki nas bodo povezali v skupnem napredku.«

Franci ŠALI: »Mestna občina Novo mesto je hkrati mesto in podeželje. Kot mesto je zavezano vsej Dolenjski, kot podeželje pa ji daje pridih sveta, ki bi ga morali za vsako ceno obvarovati in na njem graditi sodobno življenjsko filozofijo ohranjanja narave in varovanja okolja. Župan te občine bi moral združevati vlogo Novega mesta v omenjenem prostoru, njegovo kulturno, duhovno, ekonomsko in prostorsko funkcijo z usodnimi vprašanji ohranjanja vrednot podeželja oziroma dolenske krajine. V slednjem bo imel tudi vsestransko podporo podeželskih občin vzdolž reke Krke in v njenem zaledju. Ni nobenega dvoma o tem, da je kandidat za župana Mestne občine Novo mesto Janez Pezelj osebnost z vrlinami, ki v Mestni občini Novo mesto prepozna to njeno izredno vlogo v dolenskem prostoru. Kdor kandidira za njenega župana, na nek način daje sebe za vsestransko vitalno, demokratično in zdravo prihodnost Dolenjske.«

Mira RETELJ, direktorica Splošne bolnišnice Novo mesto: »V Janezu Pezlju vidim uspešnega župana Novega mesta, zato podpiram njegovo odločitev za kandidacijo na letošnjih županskih volitvah. Cenim ga kot poštenega, delovnega, visoko izobraženega človeka, je osebnost z vizijo in s čutom za soljudi ter odločen, da s pozitivno energijo in z združevanjem različnih pogledov ustvari Novo mesto kot prijazno mesto občanom in obiskovalcem.

Verjamem, da bo s svojim značajem in vrednotami uspel kot župan izbrati in združiti v tim sodelavcev kompetentne ljudi, kar bo zagotovilo, da bo življenje v novomeški občini kvalitetno, prijazno, spodbudno, naklonjeno ustvarjalnosti in inovativnosti.«

Gregor GOLOBIČ: »Janez Pezelj je kot znak: Pozor, nekaj se dogaja! Kadar se je dopisniški dvojec z Dolenjske, Janez z mikrofonom, Mirko Vesel pa s kamero, odpravil iz hiške ob novomeški pošti, si že vedel, da se ne premika kar tako, ampak da bo zvečer kaj pomembnega na poročilih.

Ko nas je zbral na Mladem valu, se je tudi še kako dogajalo: od punka prek solidarnosti z zapostavljenimi, do ostrih polemik zunaj in znotraj mesta in uredništva. A kdo ne bi polemiziral v družbi Andreja in Igorja, Ksenije in Karmen, Matjaža in Stojana?

Ko je šel Janez v kosovske rove, je bil to tudi svojevrsten znak opozorila, le da mu je tedaj prvič prisluhnila cela Slovenija. In v naslednjih letih nam je imel še marsikaj za povedati: iz vladnih uradov in državnega zbora, iz tiskovnih središč in s televizijskega ekrana ... Zato vidim njegovo župansko kandidacijo kot vnovičen jasen znak: Pozor, nekaj se dogaja! Nekaj dobrega za Novo mesto.«

Naročnik oglasa je LDS.

Zadostno (2)

Uroš Lubej

Mandat sedanjega občinskega sveta in župana se bliža koncu. Afer in aferice so pretresale mandat in pravzaprav prikrile žalostno dejstvo, da se v resnici ni zgodilo nič pretresljivega. Imeli smo župana, katerega politične spretnosti (v makiavelističnem pomenu besede) bomo še pogrešali. Žal svojih večšin ni izkoristil za preboj mesta, ki mu je načeloval, njegovi sopotniki iz koalicijskih strank pa so po drugi strani tako nespretni, celo amaterski, da ga v resno delo niso uspeli (ali pa morda hoteli) prisiliti. Akterji so se zadovoljili z okopavanjem svojega bolj ali manj plodnega vrtička oziroma njivice, in ko jim je župan metal koščice, za katere so ga prosili, so v tišini svojega samozadovoljevanja čakali na predvolilni čas, ko je seveda dovoljeno (in spet kmalu pozabljeno) vse. A če kdo meni, da bo po volitvah kaj drugače, se lahko močno opeče. Ni videti, da bi se oblikovala resna alternativa sedanjemu načinu dela. Enako bo, le bolj dolgočasno.

Občinski svet bo, preden se poslovi, moral izglasovati še nekaj pomembnih odločitev. Že ta teden bo najverjetneje sprejet zelo pomemben prostorski dokument o preureditvi območja Novega trga, ki obsega velik del središča Novega mesta. Ali bo županu uspelo izpeljati tudi prodajo občinske stavbe na Novem trgu, še ni čisto jasno. Šlo bo za največjo prodajo premoženja v zadnjih letih, mnogo "težjo" od tiste na Jakčevi, ki je tako močno razburkala javnost. Le upamo lahko, da bo prodaja potekala mirneje in brez sumov o oškodovanju in korupciji, ki bi še bolj načela ugled vodstva novomeške občine in občinske uprave v celoti. Nekateri znaki sicer kažejo, da se s prodajo vnovič zelo hiti, kar nikakor ne bo prineslo dodatnega denarja v občinsko blagajno. Kadar prodajo vodi časovna tiska (da o drugih motivih sploh ne špekuliramo), ni nikoli pričakovati dobrega posla.

Lokalne medije in javnost je sicer močno razburkala afera s prepovedjo občinskega glasila, vendar ima ta "afera" bolj komične kot tragične razsežnosti. Na veliko se je govorilo o kršenju svobode medijev in novinarski avtonomiji. A občinsko glasilo po svoji definiciji ne more biti nekaj avtonomnega in svobodnega, saj gre pravzaprav za neko obliko (samo)promocijskih besedil, v katerih akterji opisujejo lastne uspehe in dosežke. Čeprav so seveda njihovi članki lahko "objektivni" in celo govorijo (delno) resnico. Nekako ne pričakujemo, da bo Tomaž Levičar iz kabineta župana pisal o tem, kako neka civilna iniciativa protestira proti njegovemu projektu plovbe po reki Krki, ali pa o tem, da nekateri menijo, da je največji "uspeh" mestnega arhitekta postavitev klopic. Ali pa da bo direktor gasilsko-reševalnega centra Igor Perhaj javnost obvestil, da je na svoj položaj prišel tudi zaradi tega, ker je pred drugim krogom županskih volitev podprl Boštjana Kovačiča. Ali o tem, ali morda meni, da se je njegova predvolilna obljuba o tem, da bo občina na odgovorna mesta kadrirala strokovnjake, uresničila zgolj na njegovem primeru? Ali pa da bi Janez Pezelj (namesto da v naslovu intervjuja v predvolilnem slogu govori o pomenu »najmlajših«) pojasnil, zakaj je Kulturni center Janeza Trdine še vedno inštitucija, ki mesto ogromno stane, a bolj malo vrača. Sicer pa taki ekscesi dobijo videz normalnosti v medijskem prostoru Novega mesta, kjer pač tudi v "pravih" medijih dominira poročanje, ki je "podkrepljeno" z nezakonitim financiranjem in oglaševanjem ali pa se obrača k populističnemu poročanju v slogu rumenega tiska.

Morda pa je afera "trobilo" zgolj še zadnja komedijantska poteza velikega Kove, ki je točno vedel, da se bo pozornost javnosti obrnila na kršenje "svobode izražanja", medtem ko bodo ateji lahko v miru izpeljali še zadnjo (trans)akcijo.

NADLISTEK Kriza **6**
KOLUMNA Temna stran žoge **7**

DOLENJSKA **8-11**
Nova gradbena afera?
Jakčeva v polovični lasti Zarje
Jože Anderlič kupuje občino
Občinsko glasilo: Trobiti prepovedano
Alojz Turk: Stranka kot podjetje

ČRNA PACKA Ksenofobija ubija **11**
FOTOŠTORIJE **12**
KOLUMNA Mestni potniški zastoji **13**
PROSTOR Kot bi rekel J.J.: Premiki (a ne samo na bolje ...) **14**
KOLUMNA Komedija stoje **15**
INTERVJU Franci Kek, predsednik Aktivne Slovenije **16**
LITERARNA PRILOGA: Gogino poletje 06 **19-35**
FOTOPUB Domen Pal: Zavod za prestajanje mladoletniškega zapora **36**
ČETRTRA DIMENZIJA Ekspedicije pred več milijoni let **37**
MIKROSKOP Damijan Šinigoj **38**
KOMENTAR Ko bi znali še peti **39**
PORTRET Cigler, Tina **40**
RAZNO **41**
KUPUJEM Trim WC parum gel **42**
SITA KLAPA McDonald's Novo mesto **43**
PREŠA **44**
TLAČENKA **45**
PX **46**
STRIP **47**
POTLAČ **48**

park : kolofon

regionalni mesečnik
številka 9/10, letnik 9, 12. julij 2006

ISSN 1408-7189
Kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326
e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:
Matjaž H. Grum, m-tel: 040 935 038
matjaz.grum@zalozba-goga.si

Boštjan Volk, m-tel: 040 804 083
volk.bostjan@gmail.com

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Rasto Božič, Marijan Dovič, Sandra Hrovat,
Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut Peterlin, Boštjan
Pucelj, Mirja Simič, Damir Skenderović, Barica Smole,
Damijan Šinigoj, Jure Švent

urednik rubrike Fotopub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator®
lektorica: Nina Štampohar

prelom: Hg
film: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2006).
Prekinitve naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega
obdobja (1. julij 2006). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina
za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Spletna rešitev:

Kriza

Damir Skenderović, foto Tomaž Levičar

Izjemo, ki je tako hiper aktivna, da si je v težko pričakovanem občinskem trobilu s skromnim naslovom Novo mesto zaslužila kar dve promocijski strani, medtem, ko so njegovi protikandidati dobili vsak po en člančič, tako da sedanjemu županu, ki je znan po svojih visoko etični kriterijih, resnično ni preostalo nič drugega, kot da to prvo številko famoznega trobila dobesedno v slogu inkvizicije da na seznam *index librorum prohibitorum* in s totalitarno metodo zaščiti integriteto demokracije, nekatere z njo povezane stvari in boge županske kandidate na dopustu.

Prišel je čas dopustov. Se pravi čas, ki naj bi bil namenjen popolni revitalizaciji telesa in duha, če naj uporabim pojem, ki je v povezavi z mestnim jedrom v novomeškem prostoru dosegel neverjetne, skoraj mitske razsežnosti uporabe, različne pomene, še bolj različne interpretacije in konotacije in ki je seveda nič manj in nič več, se pravi vse, plod razgibanega duha in zmagovalne miselnosti LDS - ovskega predvolilnega štaba, zmagovalcev zadnjih dveh županskih volitev. Nobena ideologija ni še nikoli v zgodovini človeštva s tako malo truda in s tako malo vsebine doživela tako veliko samopotrditev in požela tako velikanski uspeh, če pač gledamo dogajanje v mestu sorazmerno s svetovno zgodovino. Revitalizacija mestnega jedra je bil in kot kaže bo tudi še naprej zmagovalni konj, ki zmaguje še dolgo potem, ko je od konja ostalo samo truplo. No, konec koncev je v tem tudi ves »keč« ideologije kot take, toda o tem verjetno ne bomo govorili niti kasneje, saj bi se spustili na polje znanstvene teorije, ki pa ni predmet okupiranja tega časopisa, čeprav se včasih zdi drugače, še posebej, ko ga primerjamo z drugim lokalnim časopisjem.

Torej dopusti. Toda preden človek končno krene na ta famozni, letni, veliki dopust, mora še toliko postoriti, pripraviti, opraviti, nakupiti, oddelati, samo vprašajte privatni ali pa javno zavodni sektor, da problem denarja sploh ne omenjamo, razen, če niste revež, kmet ali bogataš. V prvih dveh primerih ne greste nikamor, v tretjem nimate problemov s financami. Ta isti človek požre toliko stresa, da,

ko končno krene iz mesta, cela zadeva zgloda bolj stvar preživetja kot pa idiličnega oddiha. In to je šele začetek jebe. Potem pa pridejo še pot, prometni zastoji, obnavljanja avtocest, cest in kolovozov na vrhuncu sezone, kolone, gužve, vsesplošne nervoze, carine in cariniki, že na začetku sezone popolnoma izmučeni, iztrošeni, tečni in počasni »ugostitelji«, tropska vročina ali pa kar je še bolje, kontinentalni ciklon, cvetoča in svinjska mlakuža imenovana morje, neverjetne cene in še manj verjetni menjalni tečaji, milijarde in milijarde insektov, od katerih še posebej izstopajo mutirani, strupeni, krvoločni komarji, objestne muhe, ose, obadi, škorpioni, črne vdove, takšne in drugačne, »galebovi« takšni in drugačni, naj nadaljujem?!

Dopusti torej. Je pa človek vesel, ko zazna ljudi, ki so očitno popolnoma brez stresa že na dopustu. Recimo, večina županskih kandidatov z izjemo enega. Izjemo, ki seveda potrjuje pravilo. Izjemo, ki je povezana z zgoraj omenjeno zmagovalno ekipo. Izjemo, ki je tako hiper aktivna, da si je v težko pričakovanem občinskem trobilu s skromnim naslovom Novo mesto zaslužila kar dve promocijski strani, medtem, ko so njegovi protikandidati dobili vsak po en člančič, tako da sedanjemu županu, ki je znan po svojih visoko etični kriterijih resnično ni preostalo nič drugega, kot da to prvo številko famoznega trobila dobesedno v slogu inkvizicije da na seznam *index librorum prohibitorum* in s totalitarno metodo zaščiti integriteto demokracije, nekatere z njo povezane stvari in boge žu-

panske kandidate na dopustu. Županske kandidate, ki ali ne mislijo resno in jim predvolilna tekma služi samo za promocijo in pa pogajanje za položaje, ki jih že imajo, oziroma položaje, ki bi si jih želeli imeti, ali pa imajo popolnoma nesposoben in diletantski predvolilni štab in strategijo. Obstaja še tretja možnost, sinteza obeh omenjenih prvin. V vseh treh primerih neposredno zajebavajo ljudstvo, željno vsaj iger, če že ni kruha, ki mu ne privoščijo niti poštene in regularne tekme, da posledične izgube na stavnicah ne omenjamo. V italijanskem nogometu bi za kazen končali v tretji ligi.

V tolažbo pa nam je lahko, da bo naša hiper aktivna in vse prisotna izjema med županskimi kandidati kot kaže potrdila še eno zgodovinsko dejstvo iz teorije klasičnega marksizma: da se zgodovina ponavlja, prvič kot tragedija, drugič kot farsa ... in tretjič?

Temna stran žoge

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

Sliši se čudno, ampak sužnji so lahko bili pravi gospodje. Da, včasih so imeli celo sužnji vse možnosti. Danes pa nam je že misel na suženjstvo neznosna, ker tako zelo cenimo osebno svobodo. A še danes na debelo trgujejo z ljudmi, jih silijo v prostitucijo, vojaško službo, naporno delo, beračenje itd. Časi suženjstva torej še zdaleč niso minili.

V teh dneh se marsikomu zdi, da je življenje lepo. V kratkem smo namreč dobili kar dva visoka gosta. V spremstvu pasje vročine nas je obiskal mundial, sveta vladar. Zato uživamo. Kaj nas lahko bolj sprosti kot lenobno, z mrzlim pivom oboroženo posedanje pred nogometnim ekranom? V čem lahko najdemo večje zadovoljstvo kot v plohi bistrih komentarjev o stvari, na katero se res dobro spoznamo. Življenje je končno dobilo pravi pomen. Toda oči, ki so nepremično uprte v užitke nogometnega prvenstva, so postale za vse drugo slepe. Nihče od nas ne vidi tistih 10 000 otrok. Tistih otrok, ki ne sedijo na mehkih kavčih, ampak na zaprašenih tleh, tistih otrok, ki ne pijejo piva, ampak umazano vodo, tistih otrok, ki ne strmijo v televizijo, ampak v žogo, ki jo sključeni šivajo s svojim prebodenimi rokami. Da, v nekaterih indijskih in pakistanskih vasicah 10 000 otrok v nemogočih razmerah vsak dan šiva nogometne žoge za Ronaldinhe in Beckhame. Če otrok prešprica šolo, lahko v enem dnevu sešije celo dve žogi. Za vsako žogo, ki je na trgu vredna 100 rupij, dobi mizerne štiri, kar zneso 15 naših tolarjev. Kakor mesec ima očitno tudi žoga svetlo in temno stran. Če je sama igra (skupaj s svetlim pivom) svetla stran žoge, je to nehumano izkoriščanje gotovo njena temna stran.

Ti otroci se torej kot cenena delovna sila uničujejo za bedno plačico, s katero samo pomagajo preživeti svoji družini. In niso edini. Še veliko več otrok in odraslih služi drobiž v tovarnah bogatih (zahodnih) kapitalistov, ki iz proizvodnje vlečejo mastne dobičke. Toda ne slepimo se - od cenene proizvodnje imamo korist vsi bogatejši narodi. Povprečni zahodnjak takšno stanje tolerira, ker mu je lastni standard pomembnejši od sočustvovanja z nekimi anonimnimi trpini. Out of sight, out of mind. Neizmerna je ignoranca bogatega sveta, ki mu vlada mamon. Kar priznajmo si. Četudi kdaj po pomoti zavijemo v revnejše države, se radi gibljemo v Potemkinovih vaseh. Nisem še slišal, da bi kakšna turistična agencija raje oglaševala obisk delavskih naselij v Bukarešti kakor mondenega črnomorskega letovišča Mamaie. Kateri turist bo raje gledal kitajske reveže kakor prekrasni Veliki zid? Pakt z Mefistom je sklenjen. Moderni zahodni človek je svojo dušo prodal za udobno življenje. Živi v sistemu, ki temelji na ekonomskem suženjstvu. Sem mar rekel suženjstvo? Kaj ni že minilo?

Beseda suženj vzbudi v nas zelo podobne negativne asociacije. Najprej pomislimo na kakšnega vklejenega črnca, ki ves zgaran obdeluje plantaže belih Američanov, včasih na gladiatorja v krvavih arenah. Toda predstave o večno trpečih sužnjih kot mobilni lastniki krutih gospodarjev so le delno resnične. Ta stereotip je nastal predvsem zaradi neznosnega položaja ameriških črnskih sužnjev v novem veku, ki je nam najbližji. Niso vsi sužnji v zgodovini trpeli in niso bili vsi navadni reveži. Predvsem tisti antični ne. Suženj je resda lahko bil navaden garač na latifundijih ali v kamnolomih. Toda sužnji so bili tudi učitelji, zdravniki, nižji uradniki in celo svetovalci cesarjev. Ti izobraženi sužnji so živeli udobno življenje. Sliši se čudno, ampak sužnji so lahko bili pravi gospodje. Da, včasih so imeli celo sužnji vse možnosti. Danes pa nam je že sama misel na suženjstvo neznosna, ker tako zelo cenimo osebno svobodo. Toda marsikdo sploh ne ve, da sužnji še vedno obstajajo. Nekateri ocenjujejo, da je na svetu danes več kot milijon sužnjev. Ti sicer niso *de iure* v suženjskem odnosu, ker je to seveda povsod z zakonom prepovedano, ampak *de facto*. Tako še danes na debelo trgujejo z ljudmi, jih silijo v prostitucijo, vojaško službo, naporno delo, beračenje itd. Časi suženjstva torej še zdaleč niso minili.

Ko je grškemu filozofu Diogenu pobegnil njegov edini suženj, so ga vsi začudeno spraševali, zakaj ga ne poišče in ujame. Bistro jim je odgovarjal: »Če je lahko moj suženj brez mene in jaz ne morem brez njega, potem sem jaz njegov suženj in ne on moj.« Čeprav je bil verjetno v resnici preveč len, da bi ga iskal, in je bi to le posrečen izgovor, je zadel v polno. Suženjstvo je predvsem duhovna in ne fizična kategorija. Kaj pa če smo vendarle vsi sužnji? Nekakšni duhovni sužnji. Ne morem živeti brez televizije ne brez telefona, brez cigaret mi živeti ni. Včasih smo bili bolj sužnji drugih ljudi, danes pa smo bolj sužnji stvari. Če je suženjstvo nekaj sramotnega, se lahko upravičeno vprašamo: kaj je bolj sramotno, biti suženj človeka ali suženj stvari? Za prvo se nikoli ne odločiš sam, za drugo vedno. Tistih 10 000 otrok ni imelo druge izbire, mi jo imamo.

Nova gradbena afeta?

Iz več virov smo izvedeli, da je Mestna občina Novo mesto naročila cenitev nepremičnine Novi trg 6, še preden je bil sprejet občinski lokacijski načrt za to območje. Cenitev je bila opravljena na osnovi obstoječega ureditvenega načrta, kar pa lahko bistveno zniža ocenjeno vrednost nepremičnine. Ali je cenitev narejena pred sprejetjem občinskega lokacijskega načrta ali po njem, je bistven podatek, ki ga upošteva

cenilec pri določitvi izhodiščne cene za zbiranje ponudb. Zelo podobno se je mestna občina posla lotila pri prodaji nepremičnine na parceli 202 (Jakčeva), ki je v javnosti dvignila veliko prahu. Nesprejetje občinskega lokacijskega načrta namreč za kupca pomeni določeno tveganje in potemtakem znižuje vrednost nepremičnine. (UL)

Jakčeva v polovični lasti Zarje

Uroš Lubej

Novomeško podjetje Zarja je od podjetja Moneta International kupilo polovico sporne parcele na Jakčevi ulici. Podjetji Zarja in Moneta International sta postali soinvestitorja pri gradnji novega stanovanjsko-poslovnega objekta, zaradi katerega je sicer decembra lani izbruhnila ena največjih afer v tem mandatu.

Zarja je zemljišče kupilo po enaki ceni, kot jo je prvotni kupec Moneta International kupil od Mestne občine Novo mesto, se pravi po ceni 13 000 sit za kvadratni meter. Podjetji bosta od sedaj naprej nastopali kot soinvestitorja, kar pomeni, da bosta enakovredno udeležena tako pri stroških kot morebitnih dobičkih iz posla.

Nekateri prebivalci Jakčeve nasprotujejo gradnji

Nekateri prebivalci Jakčeve in Ragovske nasprotujejo gradnji stanovanjskega bloka v njihovi soseski. Zavzemajo se, da se v sporni kotanji raje uredijo kvalitetne zelene površine, igrišče ali park. Gradnja stanovanjskega objekta zaenkrat na Jakčevi namreč ni mogoča, saj je potrebno na občinskem svetu še sprejeti občinski lokacijski načrt (OLN), ki bi natančno opredelil, kako in kaj se na zemljišču lahko gradi. Zarja in Moneta sta sicer že sprožili postopke za izdelavo OLN, zadnjo besedo o tem pa bo imel občinski svet.

Notranja revizorka ni odkrila pomanjkljivosti pri poslu na Jakčevi

O primeru Jakčeva je bila opravljena tudi notranja revizija postopkov. Vodila jo je tedanja revizorka mestne občine Novo mesto Mojca Špec Potočar (medtem je napredovala v direktorico občinske uprave). Pri svoji reviziji se je revizorka omejila na to, ali so bili vsi postopki do podpisa pogodbe narejeni v skladu z zakonodajo. Pri tem ni odkrila nobenih pomanjkljivosti ali nezakonitosti.

Nova podoba Novega trga

Jože Anderlič kupuje občino

Uroš Lubej

Župan mestne občine Novo mesto Boštjan Kovačič naj bi se prejšnji teden sešel z Jožetom Anderličem, lastnikom Kranjske investicijske družbe (KID) in enim največjih nepremičninskih mogotcev v Sloveniji ter se z njim dogovarjal o prodaji občinske stavbe na Novem trgu, kjer ureditveni načrti mestne občine omogočajo gradnjo osrednjega poslovnega objekta v Novem mestu. V primeru uspešno izpeljanega posla bi se v občinski proračun steklo 400 milijonov tolarjev. Poleg KID je nekaj interesa pokazalo tudi podjetje Reiffesein Leasing. Če se bodo pokazali tudi drugi kupci, bo znano šele ko se bodo začele zbirati ponudbe. Pred tem pa morajo biti sprejeti novi ureditveni pogoji za območje Novega trga.

Informacije nismo mogli potrditi pri nobeni od vpletenih strani, a smo iz več virov izvedeli, da naj bi bila Kranjska investicijska družba resen interesent za nakup občinske stavbe. Na dnevnem redu občinskega sveta, ki bo v četrtek, je sicer druga obravnava ureditvenega načrta Novi trg, ki bo določal, kakšen objekt bo novi investitor lahko gradil. Večnamenski objekt bo po novem predlogu imel 9000 m² površine, 3 nadstropja pod zemljo in še 5 etaž nad zemljo. Streha bo ravna površina, na kateri se bodo lahko izvajale prireditve in bo funkcionirala tudi kot razgledna točka. Sicer pa je za arhitekturno rešitev predviden natečaj, ki bi ob ambicioznem investitorju lahko privedel do rešitve, ki bi Novo mesto umestile tudi na slovenski arhitekturni zemljevid.

Sicer pa bo ureditveni načrt Novi trg delno na novo definiral celotno območje, ki obsega Novi trg, območje srednje gostinske in ekonomske šole, obe glavni novomeški križišči, športni park Loka ter Zupančičevo sprehajališče. Križišče ob Šmihelskem mostu bo dobilo nov krak, ki bo omogočil uvoz vozil v parkirne etaže novega poslovnega objekta, poleg tega pa izdelovalec načrtuje tudi navezavo na cesto Na Loko. Druga novost je predlog, da bi se pod stavbo stare porodnišnice gradila dveetažna podzemna parkirna hiša. Načrtovalci so mislili tudi na neprimerne prostore, ki jih ima Gledališče Novo mesto v Domu kulture, saj predlagajo, da se gledališka stavba kot nadomestna gradnja umesti na mesto sedanje srednje gostinske šole, za katero se sicer predvideva selitev izven mestnega središča.

Od 31. marca do 1. maja letos je potekala javna razgrnitev predloga ureditvenega načrta Novi trg, 20. aprila pa je občinski svet razpravljal o predlogu v prvi obravnavi.

KS Center proti parkirni hiši

KS Center nasprotuje predlogu o graditvi podzemne parkirne hiše, ki naj bi nastala pod stavbo upravne enote (oz. stare porodnišnice), saj naj bi močno povečala koncentracijo prometa na že sedaj preobremenjenem območju Novega trga. Poleg tega krajani nasprotujejo navezavi križišča ob Šmihelskem mostu na cesto Na Loko, ki bo prav tako močno povečala koncentracijo prometa.

Kje bo LokalPatriot?

Usoda kluba LokalPatriot, ki zaenkrat domuje v občinski stavbi Novi trg 6, še ni znana. Po prodaji zasebnemu investitorju bo klub prej ali slej moral zapustiti prostore, pri čemer pa se zavzemajo, da bi s podporo občine in tudi zasebnega investitorja klub vendarle dobil ustrezne prostore tudi v novem poslovnem objektu.

Trobiti prepovedano!

Uroš Lubej

14 000 tisoč izvodov občinskega glasila Novo mesto v "skladišču" na Kandijski čaka na to, da župan umakne prepoved njihovega razpečevanja.

Novomeški župan Boštjan Kovačič je prepovedal distribucijo prve številke občinskega glasila Novo mesto, ki je bila stiskana v sredo, 28. junija. Že dogovorjeno distribucijo so na mestni občini odpovedali. Do zaključka redakcije sicer nismo dobili obvestila o tem, ali in kdaj bodo časopis razdelili novomeškim gospodinjstvom. Razlog za županovo prepoved naj bi bila zahteva nekaterih članov programskega sveta glasila, ki naj ne bi bili zadovoljni s politično uravnoteženostjo redakcijskih strani.

Županova prepoved velja le za tiskano izdajo, saj je v elektronski obliki dostopna na spletni strani občine. Kar nekaj izvodov je prišlo tudi na uredništvo Parka, kjer ga bomo z veseljem podarili občanem in občankam, ki ga želijo imeti.

Predsednik programskega sveta Marjan Moškon je dejal, da ga nihče ni obvestil o tem, zakaj in kdo je zaukazal prepoved distribuiranja časopisa. Ob tem je dejal, da bi tako odločitev smel sprejeti zgolj odgovorni urednik in da je dogodek grob poseg v avtonomijo in samostojnost urednika. Prav tako je zavrnil izjavo župana, ki je nekaterim medijem dejal, da je zaustavitev distribucije zahteval programski svet. Ta namreč o tem sploh še ni razpravljal in tudi če bi, nikakor nima pooblastila, da bi zaustavil izdajanje občinskega trobila.

Urednik Ivan Krasko je dejal, da ga o tem, kdo in zakaj je ustavil distribucijo časopisa, prav tako ni nihče obvestil, tako da dejanje težko komentira. V vsakem primeru pa ga skrbi, da se bo Slovenija znašla na seznamu držav, ki grobo kršijo svobodo medijev in izražanja. Pri tem je dodal, da se župan v procesu nastajanja glasila v njegovo vsebino ni vmeševal in da je vse odločitve sprejemal popolnoma avtonomno. Po njegovem mnenju glasilo uresničuje programsko zasnovo, ki jo je določil občinski svet.

Župan Kovačič je sicer zanikal, da bi prepovedal distribucijo, je pa dejal, da je želel, da "nulto" številko v roke najprej dobijo občinski svetniki. Ti je sicer do zaključka redakcije še vedno niso prejeli. Prav tako želi župan, preden dovoli distribucijo, slišati mnenje programskega sveta. Ta se (do zaključka redakcije) ni sešel, saj je več njegovih članov že na dopustu, tako da ni moč zagotoviti sklepčnosti.

Vprašanje je tudi, ali bo županova poteza imela negativne finančne učinke. Občina ima namreč sklenjen posej za distribucijo časopisa s samostojnim podjetnikom Robertom Finkom (podjetje Kurirček), ki pa je medtem odšel na letni dopust do konca julija. Ali bo župan čakal na njegovo vrnitev ali bo raje najel nekajkrat dražje storitve Pošte Slovenije, bomo še videli.

Nekaj občinskih svetnikov je sicer izrazilo nezadovoljstvo z glasilom, saj naj bi močno prevladovala prisotnost LDS oziroma njenega županskega kandidata. Vodja največje opozicijske skupine Franci Končič pravi: "Sporno se mi zdi, da ima Janez Pezelj poleg celostranskega intervjuja na strankarskih straneh časopisa še dodatno stran, sicer kot direktor KC Janeza Trdine. Poleg tega časopis oblikuje Tomaž Levičar, ki je predsednik mestnega odbora LDS. Levičar nastopa tudi kot avtor še enega članka o plovbi na reki Krki, nenazadnje je tudi Zdenko Picelj, ki ima tudi svoj članek, član LDS. Programski svet časopisa se ni sešel, čeprav bi bilo prav, da se sreča vsaj pred izidom prve številke in da predebatira, kaj gre naprej in kaj ne."

Predsednik Aktivne Slovenije Franci Kek: "Ni slučajno, da je se na kulturni strani pojavil ravno Janez Pezelj, ki je obenem tudi županski kandidat LDS. Poleg tega je oblikovalec poskrbel, da je stran LDS "nekoliko" lepša od strani, na katerih se pojavljajo druge stranke. Levičar je moč oblikovalca izkoristil v prid svoje stranke."

Urednik Ivan Krasko je dejal, da ga o tem, kdo in zakaj je ustavil distribucijo glasila, ni nihče obvestil, tako da dejanje težko komentira. V vsakem primeru pa ga skrbi, da se bo Slovenija znašla na seznamu držav, ki grobo kršijo svobodo medijev in izražanja.

S tem se strinja tudi župan Boštjan Kovačič: "Ali sem zadovoljen z vsebino časopisa? O tem bodo sodili ljudje in programski svet, moje osebno mnenje pa je, da časopis ni uravnotežen glede zastopanosti vseh političnih opcij v prostoru. To lahko vidi vsak, tudi če ne obvlada posebnih socioloških analiz. To nima veze z mojim odnosom z LDS, ampak bi enako dejal ne glede na to, kdo bi prevladoval."

Tomaž Levičar pa pravi: "Delo oblikovalca opravljam kot občinski uslužbenec in menim, da sem ga opravil korektno. Odločitev o tem, da se objavi intervju z direktorjem Kulturnega centra Janeza Trdine je avtonomna odločitev odgovornega urednika in nima nikakršne veze z našo stranko. S takimi izjavami pa se zgolj zamegljuje resnični problem, ki je v tem, da je župan brez kakršnih koli zakonskih podlag zaustavil distribucijo časopisa, za katerega izdajanje se je sicer odločil občinski svet, ki je najvišji organ občine. Namesto da o vsebini časopisa odloča župan, bi o tem morali odločati občani."

Kot pisca člankov se v glasilu pojavljata tudi Tomaž Levičar in Zdenko Picelj, ki je na zadnjih volitvah kandidiral na listi LDS. Levičar piše o urejanju plovbe po reki Krki in otroških igriščih, Picelj pa o Noči na Krki, ki jo organizira Turistično društvo Novo mesto, katerega predsednik je. Levičar trdi, da v glasilu nastopa kot svetovalec župana za mestni urbanizem in da piše o projektih, s katerimi se ukvarja in nimajo nikakršne veze z njegovo stranko. Poleg predstavnikov LDS se kot avtorji člankov izvenstrankarskih strani pojavljajo tudi drugi vidnejši člani novomeških političnih strank. Igor Perhaj piše o delu Gasilsko-reševalnega centra, katerega direktor je; Alojz Turk, predsednik SLS in predsednik odbora za okolje pa o dilemi med vzhodno in zahodno obvoznico.

Odlok o izdajanju občinskega trobila pravi, da je strankam in nestranskim listam (v tistem delu časopisa, ki jim je namenjen) namenjeno toliko prostora, kot je njihova zastopanost v občinskem svetu. Pri tem odlok ni najbolj natančen, saj ni jasno, ali se pri tem upošteva stanje na dan volitev ali pa se upoštevajo tudi morebitni prebogi in izgoni posameznih svetnikov iz svetniških skupin. LDS je imela namreč na dan volitev osem svetnikov, sedaj pa jih ima zgolj šest, saj so Adolfa Zupana izključili iz stranke in je postal samostojni svetnik, Alojzij Muhič pa je iz LDS izstopil.

Poleg glasila mestne občine sicer v Novem mestu izhajajo še trije "brezplačniki": Novi medij Jasne Šinkovec, Vaš mesečnik Televizije Novo mesto in Udarni list podjetja Konvikt. V novomeške nabiralnike bo tako – če bo seveda župan občinsko glasilo dovolil – distribuirano kar okrog 50 000 izvodov "časopisov", katerih skupna značilnost je sicer ta, da v njih prevladujejo promocijske vsebine in da pri tem o kakšnem avtonomnem novinarstvu ne moremo govoriti tudi v primeru, če se nihče ne vmeša v njihovo razpečevanje.

Stroški izdajanja časopisa po uradnih podatkih znašajo okrog milijon tolarjev. Občinski svet je odlok o izdajanju občinskega glasila sprejel že novembra 2004, maja 2006 pa so izvolili odgovornega urednika. Odgovornega urednika občinskega glasila Ivana Kraska je soglasno imenoval občinski svet. Ta je tudi izvolil programski svet glasila, ki ga sestavlja po en član iz vsake svetniške skupine. Odlok o izdajanju občinskega glasila je bil sprejet že novembra 2004, potem pa se je začelo bolj ali manj zavzeto iskanje urednika. Malo pred sprejetjem odloka o glasilu smo v Parku objavili informacije o zelo visokih zneskih (15 milijonov tolarjev na leto), ki jih za svojo promocijo v oglasnikih Novi medij in Vaš mesečnik porabi Mestna občina Novo mesto oziroma njeni zavodi in podjetja. Neracionalna poraba za promocijo je tudi eden od razlogov, da je občina sploh začela z razmislekom o lastnem glasilu.

Pogovor z novim predsednikom novomeškega SLS

Stranka, ki bi želela biti podjetje

Uroš Lubej

Pred nekaj tedni je vodenje novomeškega odbora SLS prevzel Alojz Turk, občinski svetnik in član uprave občinskega podjetja za nepremičnine Zarja. SLS je hkrati z novim vodstvom predstavil že tudi prvo pobudo, in sicer o spremembi števila volilnih enot v novomeški občini. SLS je na zadnjih volitvah podprl skupno kandidaturo Boštjana Kovačiča in je skupaj z LDS, Listo za Dolenjsko, s SD, z Desusom, s SNS, Športno listo in SMS tudi tvoril široko koalicijo, ki je vodila zadnji mandat.

V zadnjem času se večina list in strank bolj ali manj odločno distancira od zadnjega mandata pod vodstvom Boštjana Kovačiča. Kako vi kot član koalicije ocenjujete mandat tega občinskega sveta in novomeškega župana?

V vsaki koaliciji je SLS skušal doseči, kar se je dalo. Naš glavni cilj je uravnotežen razvoj mesta in podeželja. Tu smo videli svojo vlogo in ocenjujem, da smo bili pri tem uspešni. Glede dela župana: sedaj je lahko tuliti z vsemi, ki ustvarjajo negativno sliko. Toda poglejmo pozitivne stvari: ta mandat je minil v duhu konsenza in dogovarjanja. Večino predlogov smo sprejemali soglasno. Občina je naredila korak k Evropi, kot je objubil župan. Uspešno smo delali na cestnem programu, ustanovili gledališče, poteka obnova rotovža in še kaj bi se našlo. V proračunu je bilo porabljenega toliko denarja kot kakšno drugo leto, kako pa se je ta denar porabljal, so odločili svetniki.

Se pravi, bi dali županu oceno prav dobro?

Ne morem ga ravno oceniti z oceno odlično. Gotovo bi se dalo z večjo individualno zavzetostjo župana, s tem da bi bil bolj pri-

soten pri projektih in jih manj prelagal na podžupane, storiti še več. To je sicer naloga za prihodnji mandat.

Občinski svet je sprejel strategijo razvoja. Nekateri menijo, da se ne uresničuje. Ali vi menite, da se?

Delno se prav gotovo uresničuje. Poleg tistega, kar sem že omenil, lahko za tisti del, ki ga pokrivamo mi – se pravi uravnotežen razvoj mesta in podeželja – rečem, da se je strategija uresničevala.

Kaj konkretno pa se je storilo na glavni točki vašega programa?

Zagotovili smo več denarja za vzdrževanje cestne infrastrukture. Ravno krajevne skupnosti izven mestnega jedra imajo glede tega največje potrebe. Prav tako so "zunanje" KS dobile pločnike in javno razsvetljavo, potekajo projekti čistilnih naprav, na primer v Prečni, zaključili smo projekt javne kanalizacije v Straži, zgradili smo vodovod v Suhadolu. Dela se projekt vodovoda na Otočcu.

Kot predsednik novomeške SLS ste napovedali, da boste stranko vodili kot podjetje. Kaj natančno to pomeni?

Gre za to, da si mora stranka – podobno kot v dobrem podjetju – zastaviti jasne cilje in da si morajo akterji v stranki glede na te cilje tudi razdeliti delo in ga odgovorno opravljati. Pri tem sproti preverjamo, kako so naloge opravljene. Poleg tega pa gre za to, da mora stranka, ki želi biti kot podjetje, volilcem predstaviti bilanco svojega dela – pojasniti, ali so bili cilji uresničeni.

Zakaj se zavzimate za spremembo števila volilnih enot v mestni občini Novo mesto?

Menimo, da moramo zagotoviti enakomerno zastopanost prebivalstva mestne občine. Drska bi po našem predlogu imela v občinskem svetu šest svetnikov. Prav tako center. Tudi podeželje bi po našem predlogu dobilo ustrezno število svetnikov. Drugi razlog pa je v tem, da želimo preprečiti nadaljnje drobljenje občine, do katere prihaja, saj se posamezni deli občine čutijo zapostavljene.

Ali ne gre v resnici za to, da bi popravili volilni izid SLS?

Ne. Menimo, da obstoječi sistem ni najboljši za občino. Tudi SLS bi lahko imel težave s sestavljanjem list, če bi bil naš predlog sprejet. Toda kljub temu vztrajamo pri predlogu, saj pri volitvah ne gre za to, ali je neki sistem ustrezen za stranko, ampak za ljudi.

Ali boste kandidirali na volitvah za župana?

V stranki imamo evidentiranih nekaj kandidatov za župana. A smo pri tem racionalni. Prednost dajemo skupnemu kandidatu, ki bi prišel od vladnih strank. V kolikor ne bomo dosegli dogovora, sem eden od možnih kandidatov SLS.

Trenutno je uradni kandidat vladnih strank zgolj Franci Koncilija. Bi ga SLS lahko podprl?

Podprli bi skupnega kandidata. Tudi gospod Koncilija ni izključen. V mandatu, ki ga je že imel, je delal dobro. Predvsem si želim, da bi skupnega kandidata podprl tudi SDS. Pri tem bi lahko bil to tudi njihov kandidat ali pa morda kdo iz SLS. Pomembno je to, da bi bil kandidat kvaliteten in izvoljiv.

Ali pomladne stranke še niso ugotovile, kateri kandidat bi lahko bil najboljši?

Glede na nekatere raziskave lahko rečem, da ima do zdaj največ možnosti Franci Koncilija. Skupna podpora njegovi kandidaturi je verjetna, ni pa edina možna. Tudi g. Koncilija je dejal, da se je pripravljen odpovedati svoji kandidaturi, če najdemo kvalitetnega kandidata, ki bi imel večje možnosti od njega in ki bi bil še bolj sprejemljiv za široko podporo.

Do sedaj je že kar nekaj mandatov SLS skupaj z LDS tvoril nekakšno železno koalicijo. Ali z novo LDS tokrat niste našli skupnega jezika?

O tem se sploh nismo pogovarjali. V tej situaciji, ko nekateri člani LDS ustanavljajo novo stranko, pravzaprav sploh ne vemo, s kom naj se pogovarjamo. Ne vidim jedra stranke.

Ali vam je Zveza za Dolenjsko potemtakem bliže?

Tudi tu vidim prebege v druge politične opcije, ki povzročijo to, da ne moremo jasno potegniti črte odgovornosti. Mi zagovarjamo večjo transparentnost. Ne moreš biti danes tu, jutri tam. Če smo bili v tej koaliciji, smo pripravljeni sprejeti za to odgovornost in tudi pohvale

V Straži znani županski kandidati in kandidatka

V novi občini Straža bodo na jesenskih volitvah kandidirali Franc Plut, Jože Bartolj, Vesna Dular in Alojz Knafelj. Franca Pluta, ki je javnosti znan kot vodja amaterskega gledališča Prečna in je novomeški občinski svetnik, bodo kandidirali Socialni demokrati (SD), podprla pa ga bo tudi lokalna zveza borcev. Jože Bartolj je bil že dobro desetletje nazaj predsednik krajevne skupnosti Straža, sedaj pa je vodja programa v podjetju POS plastika. Kandidiral bo kot nestranski kandidat s podporo Slovenske demokratske stranke (SDS). Vesna Dular je dolgoletna direktorica novomeškega Razvojno izobraževalnega centra (RIC). Nastopila bo s podporo nestranskih Liste za Stražo. Podpreti jo želijo tudi v LDS. Slovenska ljudska stranka (SLS) bo kandidirala Alojza Knaflja, ki je dosedanji predsednik krajevne skupnosti Straža. Občinski svet v občini Straža bo sicer štel 13 članov, izvoljeni pa bodo po proporcionalnem sistemu, medtem ko se župana voli po večinskem dvokrožnem modelu. (UL)

AS napoveduje županskega kandidata

Franci Kek, predsednik Aktivne Slovenije (AS) je napovedal, da bo AS imel svojega kandidata na županskih volitvah v mestni občini Novo mesto. Njegovo ime bodo uradno objavili v kratkem. Socialni demokrati po besedah predsednika Igorja Perhaja svojega kandidata najverjetneje ne bodo imeli, o tem, ali bodo podprli katerega izmed drugih kandidatov, pa se bodo odločili na sestanku mestnega odbora, ki se bo odvil v kratkem. Desus zagotovo ne bo imel svojega kandidata, bodo pa podprli tistega, ki bo ponudil najbolj kvaliteten in njim soroden program. Kandidaturo so sicer že napovedali Franci Koncilija (NSi), Miloš Dular (neodvisni), Janez Pezelj (LDS), Alojzij Muhič (ZZD), zelo verjeten pa bo tudi nastop Ivana Grilla (SDS). (UL)

Število svetnikov zmanjšano

Občinski svet je s potrebno dvetretjinsko večino glasov sprejel predlog komisije za statut in poslovnik, po katerem se število članov občinskega sveta zmanjša z dosedanjih 32 na 30 (plus romski svetnik). To se bo zgodilo zaradi zmanjšanja števila prebivalcev, in sicer za 16 odstotkov, do katerega je prišlo z ustanovitvijo novih občin Straža in Šmarješke Toplice. LDS je sicer predlagal bolj radikalno zmanjšanje števila svetnikov (na 21), vendar njegov predlog ni dobil podpore v komisiji za statut. (UL)

Izjava meseca

Kmalu ... še letos!!!

"Novi spletni portal je že zasnovan, trenutno pa sprejemamo še zadnje vsebinske popravke. Portal bo zaživel še letos, z njim pa seveda tudi spletni forum." Judita Pirc, županova PR-ovka, na vprašanje Parka, kdaj bodo zaživele prenovljene spletne strani mestne občine.

Novomeški župan Boštjan Kovačič je aprila letos ukinil internetni forum, najbolj obiskano rubriko občinske spletne strani. Ukinitve ni bila napovedana, v izjavi za javnost so šele dodatno pojasnili, da so celotni forum ukinili zaradi nekaterih žaljivih vsebin. No, tedaj so iz kabineta župana tudi sporočili, da že nekaj mesecev pripravljajo prenovljene spletne strani in da bodo "kmalu" zaživele skupaj s forumom. Iz njenega odgovora lahko razberemo, da še vedno drži, da bo forum zaživel "kmalu", da pa sedanjí župan kritik na svoj račun na "svojih" spletnih straneh očitno ne bo rabil prenašati. "Že nekaj mesecev pripravljamo ..." "Še zadnji popravki ...", "Kmalu ..." Še letos ..." Tako si naši občinski uslužbenci predstavljajo časovno dimenzijo svojega dela. (UL)

Za neodvisne kandidate še vedno 600 podpisov

Ustavno sodišče ni razveljavilo spremembe volilne zakonodaje za županske volitve, ki je uveljavila načelo, da je za vložitev neodvisne kandidature potrebno zbrati 2 odstotka podpisov volilcev. Veliko lažje delo bodo imele nestranske liste, saj je ustavno sodišče razveljavilo določbo, ki je tudi za vložitev kandidature za volitve v občinski svet zahtevalo podpise dveh odstotkov volilcev. Neodvisne liste bodo morale zbrati zgolj 15 podpisov volilcev. V Novem mestu je boj za neodvisno kandidaturu za župana napovedal sedanjí podžupan Miloš Dular, ki bo s svojo listo kandidiral tudi za volitve v občinski svet. Neodvisno listo bodo vložili tudi v Društvu Novo mesto, prav tako pa bo zagotovo kandidirala tudi Lista za Dolenjsko. (UL)

Občina ostaja ena volilna enota

Občinski svetniki so zavrnil predlog Slovenske ljudske stranke, da se v novomeški občini oblikuje pet volilnih enot za volitve v občinski svet. Po predlogu SLS bi spremenili dosedanje celovito volilno enoto v pet volilnih enot, v katere bi sodile posamezne krajevne skupnosti glede na ozemeljsko zaokroženost in število prebivalcev. O razlogih, ki jih SLS navaja za povečanje števila volilnih enot, govori predsednik v intervjuju, ki ga objavljamo na naslednji strani. Nasprotniki so prepričani, da je predlog slab. Anton Škerlj (Društvo Novo mesto) mu je nasprotoval, češ da se volilni sistem spreminja prehitro in brez možnosti javne razprave o tem. Boris Dular (LDS) meni, da občina ni sestavljena iz delčkov, ampak je celota. Dosedanji sistem se je po njegovem izkazal za produktivnega. Za predlog so poleg SLS glasovali v NSi in Listi Francija Koncilije, ostale svetniške skupine pa so bile proti. (UL)

Policija opozarja na dopustniške tatvine

Polijska uprava Novo mesto svetuje občankam in občanom, da z ustreznimi ukrepi poskrbijo, da se zmanjša verjetnost, da postanejo žrtve "dopustniških" tatov, ki oprezajo za premoženjem ljudi, ki so odsotni s svojih domov. V zadnjih letih je sicer ravno zaradi samozaščitnih ukrepov število teh tatvin upadlo. Priporočljivo je, da ljudje ne dajejo vtisa, da jih ni doma, v praznih stanovanjih pa naj ne puščajo večjih vsot denarja ali dragocenih predmetov. (UL)

park: črna packa

Ksenofobija ubija

Foto: Boštjan Pirc

Kresovanje na Marofu

Gušti in Polona v San Sebastianu

Foto: Boštjan Pucelj

Foto: Gregor Seben

Foto: Gregor Seben

Poganci: otvoritev spomenika v Pogancih

Grem domov v Novo mesto – pohod študentov iz Maribora v NM

Foto: Jane Švenc

Glavni trg: Rudi Potepuški

Foto: Boštjan Pucelj

Foto: Rado Božič

Mestni potniški zastoji

Tekst in foto Boštjan Pucelj

Za vse tiste, ki pravite, da se avtobusi vozijo prazni: ste kdaj šteli, koliko potnikov se vozi v enem avtomobilu?

V Novem mestu smo se pred šestimi leti odločili za mestni javni prevoz, ki bi prinesel novo dobrotno vsem meščanom in obiskovalcem, in sicer tako tistim, ki nimajo osebnega prevoza, kot drugim, ki ga imajo. Žal se z leti nadaljujejo začetni poporodni krči. Na zadnjih sejah občinskega sveta so vsi svetniki pokazali veliko dvoma na račun racionalizacije in smiselnosti celotnega projekta, a so kljub vsemu glasovali za ohranitev mestnega potniškega prevoza. Svetniki in ostali meščani pa znajo veliko povedati, da se avtobusi vozijo prazni, da bi moral koncesionar z ustreznimi voznimi redi zagotoviti primerno zasedenost, da so avtobusi preveliki itd.

Skratka, vsi vidijo rezultat, nihče pa se ne vpraša, kje so korenine problema. Problema sta dva. Ležita v miselnosti ljudi in občinske politike. Ker živimo v majhnem mestu, smo navajeni, da vse postorimo sami, tako tudi uporabljamo vsak svojo pločevino. Prostorska kapaciteta našega mesta ne omogoča individualnega prevoza, zato je treba spremeniti nekatere potovalne navade, da bo mesto lahko bolje delovalo. Mogoče je moje razmišljanje radikalno in nedemokratično, a povsem smiselno in logično.

Začnimo z subvencioniranjem. Novomeška občina na leto v MPP vloži približno 85 milijonov SIT. Po drugi strani pa je na območju občine Novo mesto delovno aktivnih več kot 21 000 prebivalcev. Glede na poslovno dejavnost lahko predpostavimo, da je vsaj polovica zaposlenih na območju, kjer vozijo mestni avtobusi. Vsak 'novomeški' redno zaposleni delavec dobi plačane stroške za prevoz na delovno mesto, če je to več kot 1 km od stalnega prebivališča. Izvenmestni prebivalci pa dobijo plačilo za primestni in mestni promet. Tako rekoč dobimo skoraj vsi 'novomeški' delavci vsak mesec plačano vozovnico za mestni potniški promet. Odvisno je sicer, kako podjetje izračunava vsoto, a najnižji znesek je 1500 SIT (6,26 evra), kolikor znaša mesečna karta. Če naredimo enostavni izračun za 12 mesecev in samo za 1/4 vsega delavno aktivnega prebivalstva občine Novo mesto, naj bi podjetja namenila za stroške prevoza 94,5 milijonov SIT. Moj predlog je sledeči: namesto, da se vozovnica izplača zaposlenim, se nakaže neposredno mestnemu potniškemu prometu. To bi poleg vala odpora in množice trapastih izgovorov povzročilo tudi to, da bi marsikdo celo stopil na avtobus, ker ga plačuje. S tem, ko bi za-

čeli ljudje stopati na avtobuse, bi se sprostil promet, avtobusi ne bi zamujali in bi (kot nujno) povečali frekvenco vožnje. Avtobusi bi morali voziti vsaj na 15 minut v 'prometnih urah' in na približno 20 med ostalim časom. Naslednji poteza je izgradnja avtoznic, da se tranzitni in medkrajevni promet preseli izven mesta. Kot zadnji korak pa predlagam, da izvenmestnim prebivalcem ponudimo primerna parkirišča, da se lahko hitro in enostavno vozijo na delovno mesto.

Da povzamem, če se kdo vozi s kolesom ali pešači, privarčuje ta denar, kdor pa se vozi z avtomobilom, mu bencin prinese več stroškov kot mesečna karta in se izogne še parkirnini. Govorimo o vsoti 1500 SIT (oz. 6,26 evra) na mesec. Seveda mi bo vsak, ki ni pripravljen se voziti z avtobusom, hitro naštel ducat izgovorov, to pa samo pomeni, da ni pripravljen sodelovati, ker tudi poskusil ni. Seveda ni mogoče prepričati vseh, če pa to stori 50% občanov, predvsem tistih, ki živijo v mestih, smo rešili celotno zadevo vse do naših vnukov, ko bo treba razmišljati o metroju. Naj priznam, da se jaz v Novem mestu ne vozim z MPP, ker na srečo imam toliko energije, da se lahko vozim s kolesom, ampak bi z veseljem na-

menil svoj mesečni prispevek za MPP, ker bi bila moja pot v službo vsekakor bolj varna. Tako tudi v tujini vedno izberem javni prevoz, ker je najceneje in najhitreje. Verjamem pa, da bo (kot ponavadi) občina zagrabila le za en del ideje (prvi), ampak sistem lahko funkcionira kot celota. In to je tudi drugi problem celotne zadeve. Mestna občina bo vse stvari obrnila sebi v prid, kar pomeni, da bi namesto nekomercialnega sistema hitro našla način, kako zraven dobro zaslužiti, seveda posredno prek kakšnega podjetja. Do sedaj pa tudi ni poskrbela za ustrezno promocijo, saj večina meščanov ve o MPP le, da ta obstaja. Kot piko na i pa vas obveščam, da bomo dobili prelepo urejeno Sokolsko ulico, kjer so namesto pločnikov zdaj za pešce namenjeni odtočni kanali, avtomobilski del pa bo dobil novo širšo in ravno prometno površino. Tako da vsi, ki se prevažate z osebnimi bencinskimi hlapi, zaenkrat nimate kaj skrbeti, ampak mogoče pa volitve povzročijo kaj novega vetra. Pa še za vse tiste, ki pravite, da se avtobusi vozijo prazni: ste kdaj šteli, koliko potnikov se vozi v enem avtomobilu?

Novomeška prostorska (re)kapitulacija

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Dobili smo avtocestni odsek mimo Novega mesta z novima priključkoma in navezavami na obstoječe ceste, ki obiskovalcu oblikujejo prvi vtis o mestu (ki pa je zdaj še bolj konfuzen kot prej). Med Bršljinom in Prečno smo dobili obsežno industrijsko cono, kamor se je preselila Adria. Kakšnih posebnih zaslug za to nova oblast sicer nima. Je pa bila v tem času novelirana urbanistična zasnova Novega mesta, s katero je mesto pridobilo skoraj 100 ha novih zazidljivih površin, kar je ob smotrni gradnji lahko dober razvojni potencial. V veduti starega mesta pa je najbolj opazno to, da ima Kapiteljska cerkev lepo novo fasado in da je znameniti Breg še za kakšen korak bližje svojemu dokončnemu razkroju.

Politiki so se spet spomnili na nas, kar pomeni, da bodo kmalu volitve. Čeprav dobro vemo, da kaj bistveno bolje, kot je, ne bo, vseeno radi prisluhnemo blagovzvenim besedam o lepši prihodnosti. Pravzaprav vedno obstaja možnost da bi šlo slabše, zato popolna brezbržnost do volitev nikakor ni smiselna. Ena od kategorij, ki je lahko močno odvisna od politični garniture, ki je na oblasti, je tudi prostor. Razpolaganje s prostorom je celo eden najpomembnejših vzvodov oblasti, čeprav tega nikoli nihče na glas ne pove. Kdor ima prostor in hkrati postavlja pravila njegovega urejanja, ima praktično neomejene možnosti. To je pisano na kožo logiki divjega kapitalizma, ki je običajno skregana z načeli trajnostnega razvoja in je s tem naravi in okolju (vključno z njegovimi kulturnimi sestavinami), posredno pa tudi človeku, škodljiva.

Na lokalnem nivoju so nevarnosti takega škodljivega razpolaganja nekoliko manjše, vendar ne zanemarljive. Po veljavni zakonodaji je lokalna skupnost nosilec urejanja prostora na celotnem svojem območju, kar pomeni tudi veliko odgovornost, ki se je tisti, ki se pulijo za oblast, verjetno niti ne zavedajo. Posledice napačnih prostorskih odločitev namreč ne odidejo na naslednjih volitvah, tako kot lahko odidejo tisti, ki so zadeve zavozili. Upravljanje s prostorom, kjer kapital in politika nimata prostih rok, pa lahko predstavlja za lokalno oblast tudi veliko obveznost ali celo breme, kot je to primer javnih mestnih površin.

In kaj se je na prostoru Novega mesta dogajalo minula štiri leta? Na prvi pogled niti nič tako zelo pretresljivega. Pa vendar se je dogajalo zelo veliko. Če pogledamo mesto v širšem merilu, se je zgodilo nekaj ključnih zadev za prostorski razvoj mesta. Nedavno smo dobili nov avtocestni odsek mimo Novega mesta z novima priključkoma in navezavami na obstoječe ceste, ki obiskovalcu oblikujejo prvi vtis o mestu (ki pa je zdaj verjetno še bolj konfuzen kot prej). Potem smo med Bršljinom in Prečno dobili novo obsežno industrijsko cono, kamor se je že preselila Adria. Ker pa sta bili tako avtocesta kot industrijska cona načrtovani že pred nastopom sedanje občinske garniture, jim kakšnih posebnih zaslug pri tem ne moremo pripisati.

Je pa bila v tem času novelirana urbanistična zasnova Novega mesta, s katero je mesto pridobilo skoraj 100 ha novih zazidljivih površin, kar je ob smotrni gradnji lahko dober razvojni potencial.

Če se bolj osredotočimo na mestno jedro in njegovo neposredno okolico, prav tako na prvi pogled ni bilo drastičnih sprememb. V veduti starega mesta je še najbolj opazno to, da ima Kapiteljska cerkev lepo novo fasado in da je znameniti Breg še za kakšen korak bližje svojemu dokončnemu razkroju. Pa vendar. Na daleč je najbolj opazna obnova oz. nadomestna gradnja stavbe nekdanje ženske bolnišnice oz. porodnišnice, kjer bodo prostori upravne enote, in ki naj bi bila dokončana še letos. Tudi sicer se v mestu veliko gradi in obnavlja (knjižnica, Breg, Sokolska ulica, Seidlov mlin, Šolska ulica, Rozmanova ulica, Nad mlino, Jerebova, Germova itd.), kar je načeloma dobro, čeprav to samo po sebi še nujno ne pomeni tudi napredka. Med pomembnejše obnove (bolj po vsebinski kot oblikovni plati) spada tudi vnovično odprtje gostinskega lokala z vrtom na Loki. Kraljica vseh obnov v mestu, tako po trajanju kot po zapletih, pa je verjetno obnova Rotovža, ki bo za naslednjega župana menda vendarle pripravljen. Ostaja pa tudi nekaj manj navdušujočih dejstev. Nasproti Brega že štiri leta sameva prazen in nikoli uporabljen objekt Brik (t. i. vagon) kot nemi spomenik svojim (tudi politično podprtim) tvorcem. Znameniti novomeški slikar še naprej gradi svojo galerijo na izsiljeni lokaciji na brežini Krke, za katero je kulturnovarstveno soglasje dobil iz Ljubljane brez vednosti uradno pristojne kulturnovarstvene službe v Novem mestu. Med kulturnim centrom in Šmihelskim mostom je bilo pred tremi leti postavljeno poletno gledališče, ki nam ga še (iz neznanih vzrokov) ni bilo dano videti v pravi funkciji. In še bi se našlo kaj.

Vendar pa bi pri vseh teh gradnjah in obnovah težko rekli, da je bila vloga trenutne mestne oblasti bistvena. Najbolj izrazit premik na bolje na področju urejanja mestnega prostora za časa sedanje mestne oblasti predstavljajo dejavnosti in izvedbe, ki so povezane z urejanjem mestnih javnih zelenih površin. Te pa pravzaprav sploh

niso plod že od začetka načrtovane županove »linije«, ampak so bolj rezultat srečne okoliščine, da je bil pred štiri leti na listi Društva Novo mesto v mestni svet izvoljen arhitekt Tomaž Levičar. Ker je s svojimi številnimi vprašanji in pobudami župana spravljal v zadrego, se je ta modro odločil, da ga raje zaposli kot svetovalca za mestno arhitekturo v svojem kabinetu, s čimer mu je bil ukinjen svetiški mandat. Verjetno lahko rečemo, da je mandat sedanje občinske oblasti najbolj zaznamovalo prav njegovo delo. Nove in bolj urejene sprehajalne poti (Pot Pimičeve Julije, Mordaxova pot, Šance, pot do Bršljina itd.) ter nova in bolj urejena otroška igrišča v mestu (Park EU in druga) so dvignili javni standard v mestu in hkrati prispevali k dvigu kakovosti mestnega prostora in življenja v njem. Meščani so spet začeli preživljati svoj prosti čas v mestu, predvsem na sprehodih ob Krki (k temu je bistveno je prispevala tudi izgradnja mostu za pešce med Portovalom in Loko), kar je izredno pomemben premik v življenjskih navadah meščanov. Vendar pa je to šele začetek procesa in čudežev ne moremo pričakovati čez noč.

Načrtovanje prostora je dolgotrajen proces in njegove posledice ravno tako. Štiri leta pri tem ne pomenijo skoraj nič, zato je bolj kot politični prestiž pomemben kontinuiran razvoj na osnovi strokovno podprte vizije in strategije prostorskega razvoja. V bistvu lahko politika še največ stori za prostor, če za to področje zagotovi dobre kadre, jim omogoči pogoje za delo in se v njihovo delo ne vmešava preveč. Poleg tega se je izkazalo, da to mesto potrebuje institucijo mestnega arhitekta, v najširšem pomenu te besede, celo s še večjimi pooblastili. Njegov mandat pa bi moral biti odvisen predvsem od rezultatov njegovega dela, ne pa od rezultatov trenutnih političnih razmer. Sicer bomo na koncu naslednjega mandata namesto o rekapitulaciji stanja lahko dejansko govorili o kapitulaciji umnega urejanja mestnega prostora.

Komedija stoje

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

Poznam za humor talentiranega gospoda, ki se je s tovrstno šaljivostjo prismukal povsod, kamor je hotel. Šale je pripovedoval zares izvrstno, le da se njegove oči niso nikoli smejale.

Se spomnite, kdaj ste se nazadnje od srca smejali, tako da vas je bolela trebušna prepona in so vam solze tekle po licih? Pri zadnji nadaljevanki Naše krajevne skupnosti, ki jo TV predvaja v "prenovljenem programu"? Ali ko ste se spomnili obljud na plakatih, da ne bo ponovitev, zdaj pa gledate humoristično serijo, posneto v letih 1980/81? Na vsak način je bolje, da se smejite, kot da se jezite, saj narodni rek pravi, da je smeh pol zdravja.

Menda se pri smehu krči mnogo mišic in tudi za hormone je zdrav. Ena od "duhovnih pisk" trdi, da se prek radosti duhovno zori, da se s šalami lahko dokoplamo do lastne sence. In ponuja primere šal na račun žensk oz. žena. Ampak humor ni zbadanje, šovinistični štosi odkrivajo sence svojih ustvarjalcev in pripovedovalcev, ne mojih. Res pa je, da smeh rahlja napetost, včasih človeku po njem odleže.

Kako smeh lajša, je razvidno iz peripetije, opisane v Andričevem romanu Omerpaša Latas: V Bosno je prišel strog in okrutni turški (oz. poturčen) vojskovodja Omerpaša. Zbral je vse muslimanske veljake, navajene, da so lenuharili in živeli od fevdov pa pritrjevali mogočnikom, a s pogledi govorili: "Tepec, to je Bosna, dežela, ki se ukloni, a ne spremeni." Rekel jim je, da jih bo ukrotil tako ali drugače. Vsi prestrašeni so se razšli, polovica se jih je zbrala pri Fazlipaši Šerifoviću. Ozračje je bilo gosto, temačno, težko. Pa se je od nekdaj prikradel pevec, ki je tenko in potihem pel šaljive, lascivne in naivne pesmi. Nič posebnega niso bile po vsebini, pete ob spremljavi na šarkijo. Eden od gostov se je zasmejal zaradi njih, za njim se je zasmejal drugi in tretji in nazadnje nihče več ni pomislil na resne pogovore. Vsem je odleglo, čeravno ne za dolgo.

Po eni od teorij je smeh v procesu evolucije nastal iz ugriza. In res pri smehu razširimo usta, kažemo zobe. Če bi se psi znali smejati, ljudje najbrž ne bi ločili med njihovim strahljivim režanjem in smehom. In tudi za človeka včasih rečemo, kadar se smeje, da se reži. Ker je čas Omerpaš (zaenkrat) minil, je na našo celino naplavilo vsaj po imenu novo vrsto spodbujevalk smeha: stand up komedijo. Prihaja iz ZDA, tako se imenuje, ker komik pri njenem izvajanju največkrat stoji, morda pa tudi zato, ker naj bi bila to komedija s stališčem. Menda tam prirejajo celo tekmovanja v tej zvrsti humorja, ki najboljše tudi pošteno preživlja. Pri nas je najbolj znan televizijski "stand up" komik šaljivec iz serije Seinfeld, ki po končani odigrani epizodi v soju žarometa, na odru, pred mikrofonom pove nekaj šaljivo-trpkih o povsem navadnih situacijah, v katerih se znajde človek. Priznati moram, da se jim največkrat ne smejim, Seinfelda gledam včasih zaradi tistega skodranega dolgina, ki vedno na nenavadno hecen način pridrska skozi Seinfeldova vrata. Tudi vedno ne vidim zveze med dramatiziranim delom in pred mikrofonom povedanim delom serije; na vsak način pa šaljivec stoji na odru, sam, prepuščen temi, v kateri se skrivajo gledalci in nam, ki smo pred TV zasloni. Predstavljam si, kako napet je, koliko dela je za njim,

koliko pričakovanj ob enem samem vprašanju: Se bodo smejali?

Na Hrvaškem med "stand up" komike prištevajo tudi nekega Željka, ki zbija šale predvsem na račun majhnih, to se pravi na račun Slovenije in na račun žensk. Najbolj znan je "stand up" komik, ki izvrstno oponaša njihovega predsednika Stipeta Mesića. Pravijo, da je to nova zvrst, a tisti, ki ste že dlje na svetu, se boste spomnili Nele Eržišnik, ki si je nadelala ime Marica Hrdalo in je v jugoslovanskih časih s predpasnikom in ruto na glavi pa z obvezno metlo švrkala slabosti tedanjega sistema in njegovih predstavnikov. Včasih se ji je pridružil tudi Mariborčan Vinko Šimek, s psevdonimom Šraufciger.

Gospod Vinko še včasih zakroži po kakšnem odru, menda imamo tudi lokalne "stand up" komike (ki pa zaradi lokalnosti niso nujno slabši od "širše znanih"). Poznam za humor talentiranega gospoda, ki se je s tovrstno šaljivostjo prismukal povsod, kamor je hotel. Šale je pripovedoval zares izvrstno, le da se njegove oči niso nikoli smejale. Najprej je ljudi zabaval s tem, da je pravil, kako je njegov oče na vogalu hiše trebil zobe z zobotrebce, da bi ljudje mislili, da je jedel meso. Potem je zabaval ljudi na prireditvah, zabavah in kar tako. Šale so mu koristile, danes ima vsaj dvanajst vogalov hiš.

Prav veliko pa pri nas izrazitih komikov "stand up" komedije nimamo. Morda zato ne, ker moramo Slovenci, da bi preživeli, imeti več talentov hkrati in so zato naši Janezi Hočevarji - Rifleti pa Nataše Rajljan Tič pa Saši Hribarji, Juriji Zrneci in mnogi drugi vsestranski, nastopajo v kontaktnih oddajah, v gledališču, v razvedrilnem programu TV, kot povezovalci in napovedovalci, igralci, imitatorji, reklamariji ... Zdi se, da se Slovenci najraje smejemo dialektom oz. mešanica jezikov in govorov (štajerskemu, primorskemu, napol bosanščini, posebnostim v govoru politikov ...). Tudi za "stand up" komedijo je bolj pomembno, kako je povedana, kot to, kaj pove. Ne stališče, način in vrsta govora sta tisto, kar je tudi Slovincem najbolj smešno. In smo spet pri jeziku, ki da je temelj slovenstva.

Kaj je vsebinskega za Slovence smešno, menda ni še čisto dobro raziskano. Gotovo da so razlike, ki bi jih ugotovila obsežna raziskava, verjetno so povezane s pokrajinskimi in z osebnostnimi značilnostmi pa vero in izobrazbo ... O humorju obstajajo revije in simpoziji, humor na Slovenskem je v svoji diplomski nalogi raziskovala tudi novomeška psihologinja Urša Štangelj, vendar je bila ta raziskava povezana z določenimi aspekti psihološkega zdravja. Na kratko: smeh je znak zdravja. Nevrotiki in drugače prizadeti ljudje se ne smejijo.

Na vas je, ali se vas bo bolj dotaknil način, na katerega so Bosanci sprejemali spremembe, ali pevec, ki je pel okrogle pesmi ali pa kaj drugega. Pravijo, da imamo vedno izbiro. Pri šalah in komediji to drži.

Če se boste med počitnicami smejali stoje, sede ali leže, ne pozabite, da je smeh lahko tudi nevaren. Kako je že to zapisano v Ecovem Imenu rože?

Franci Kek:

Zapuščamo klop za rezervne

Uroš Lubej, foto Borut Peterlin

V politiko je Franci Kek zašel leta 1998, ko sta skupaj z Robijem Judežem sestavilo Listo za Dolenjsko, ki je takrat dobila dva sedeža v občinskem parlamentu. V politiko so hoteli, saj so imeli dovolj negodovanja tistih, ki zgolj govorijo, kako je vse zanič, sami pa ne storijo ničesar. Lista za Dolenjsko je pred štirimi leti postala druga največja svetniška skupina. Sredi mandata je Kek skupaj s tistim delom SMS, ki ni bil zadovoljen z Dominikom S. Černjakom, ustanovil novo politično stranko, Listo za Dolenjsko pa razpustil. Star je dobrih štirideset let, v svoji delovni karieri je bil socialni delavec, zavarovalničar, snemal bolj ali manj smešne filme in skrito kamero, široke ljudske množice pa ga poznajo tudi po tem, da organizira največji glasbeni festival v Sloveniji - Rock Otočec, ki je ravnokar preživel novo epizodo.

Težko bi rekli, da gre za globokega političnega misleca, kar bo razvidno tudi iz pričujočega pogovora. Nekatera vprašanja preprosto ostanejo neodgovorjena, nekaterim se Franci Kek izogne z duhovičenjem, kljub temu da ga skuša novinar s smrtno resno obrazom in ponavljanjem vprašanj prepričati, da bi vendarle pričakoval neke vrste odgovor. A Kek ni navnež: vodi stranko Aktivna Slovenija, s katero je na parlamentarnih volitvah leta 2004 le za las zgrešil parlamentarni prag. Neuspeh ga ni ustavil, saj z mnogimi pobudami in akcijami uspeva ostati na političnem prizorišču. Plinski terminali so ga celo vrgli na prve strani časopisov.

Aktivna Slovenija se v javnosti pojavlja v bolj ali manj protiglobalističnih kontekstih: plinski terminali so zadnja akcija, še prej ste nasprotovali napotitvi slovenskih vojakov v Irak, zavzimate se za vključevanje Romov v družbo. Po drugi strani pravite, da AS ni ideološka stranka. Ali se strinjate s sledečo tezo: AS s pomočjo liberalističnega populizma išče tržne niše, ki bi ga vendarle umestile v parlament, podobno kot sta nacionalistični populizem v slovenski politični prostor usidrala Jelinčiča in SNS?

AS je neparlamentarna stranka in kot taka ima drugačen način delovanja kot parlamentarne stranke. Lahko vlaga pobude za ustavne presoje, izraža svoja stališča prek obvestil za javnost, protestira. Glede na mladost stranke smo bili vsebinsko na začetku nerazpoznavni. Vrednote, ki jih zastopa Aktivna Slovenija, so še bolj jasno začrtane po letošnjem kongresu, ki smo ga imeli konec januarja. Nas kot levo ali desno ne opredeljuje zgodovina (kot pri drugih slovenskih strankah), pač pa vrednote - dvig socialno-varstvenih in zdravstvenih storitev, trajnostni razvoj, ekologija. Stranke s takšnimi prednostnimi cilji so v Evropi pozicionirane levo. Mi z LDS in DS, ki naj bi zasedala levi prostor, nimamo ničesar skupnega.

Ali ste torej neke vrste levi populist ali pa morda krščanski socialisti, gibanje, ki je nekoč v Sloveniji že obstajalo, pa ga ni več?

Ne vem, zakaj bi bili populist. Jaz sem resda kristjan, ni pa odločilnega pomena za našega člana ali je kristjan, budist, jainist ali ateist. Zato ne moremo biti krščanski socialisti.

Boste nastopili na prihodnjih evropskih volitvah in v katero od evropskih strankarskih povezav bi se torej lahko vključil AS?

Dogovarjali se bomo s skupino Romana Prodijskega. Bolj kot o evropskih volitvah pa trenutno razmišljamo o parlamentarnih.

Kako ocenjujete delo aktualne slovenske vlade pod vodstvom Janeza Janše?

Mislím, da ni slabša od LDS-ove. Celó napake dela iste. Pri reformah pa gre predvsem za kadrovske reforme.

Pred državnoborskiimi volitvami 2004 ste napovedali, da boste dobili točno 7,6 odstotka glasov. Pri volilni napovedi ste se zmotili ravno toliko, da vam ni uspelo prestopiti praga parlamenta. Kakšna je vaša napoved za jesenske lokalne volitve in za koliko se boste zmotili tokrat?

Tokrat ne bom napovedoval rezultata. V

Novem mestu želimo toliko svetnikov, kot jih je doslej imela Lista za Dolenjsko.

Naključje je hotelo, da sicer niste zbrali napovedanih 7,6 odstotka volilnih glasov, ste pa uspeli zbrati 7,6 milijona tolarjev za volilno kampanjo, še 42 milijonov pa ste si jih sposodili. Ste že vrnili dolgove, ki ste jih imeli do podjetij Hypo Bank, Festivala Novo mesto in novomeškega Konvikta?

Da smo lahko speljali volilno kampanjo, smo nekateri člani stranki posodili nekaj denarja. Takoj po volitvah je stranka najela kredit. Z njim smo poplačali vse odprte račune in vrnili sposojen denar. Sedaj odplačujemo kredit Hypo banke z denarjem, ki nam po Zakonu o financiranju političnih strank pripada.

Vaša zadnja odmevna akcija je borba proti plinskim terminalom. Pri tem vas je podprl celo predsednik države. Kako komentirate njegovo odločitev, da ne bo nastopil na prihodnjih volitvah? Boste tokrat imeli svojega kandidata?

Od pojava njegove bolezni se je obrnil k bistvenejšim stvarim življenja zanj in državljanje. V zadnjem času se mi zdi zelo primeren predsednik, vendar ima očitno druge prioritete v življenju.

Večina stranka je že objavila imena kandidatov za županske volitve v Novem mestu, le vi zelo dolgo molčite. Gregor Macedoni je zavrnil vašo ponudbo, govori se, da po mestu mrzlično iščete kandidata, ki bi bil pripravljen nastopiti za vas.

Gregor Macedoni je bil naše ponudbe vesel, vendar se je odločil, da v tem mandatu še ne bo kandidiral. Sicer pa tudi kandidati mrzlično iščejo nas.

Ali torej že imate ali boste imeli kandidata za župana in kdo to bo?

Smo tik pred dogovorom.

Nekako bi pričakovali, da bi bili kot predsednik stranke vendarle pripravljene prevzeti odgovornost in se podati v župansko kandidaturu v rodnem mestu. Konec koncev je vaša priljubljenost visoka. Zakaj se ne odločite za kandidaturu?

Sem predsednik slovenske stranke in ob obilici dela po celi državi ne bi mogel odgovorno opravljati tudi županske funkcije. Bil pa bi primeren za podžupana, zadolžen za določene projekte.

Ali boste morda kandidirali za predsednika države drugo leto?

Do sedaj je kazalo, da je to resen intervju.

Ali ste že sprejeli kakšna načelna stališča v zvezi z oblikovanjem predvolilnih koalicij in podpori skupnim kandidatom?

O povezovanjih na lokalnih volitvah se bodo odločali posamezni lokalni odbori sami na način, ki bo najkoristnejši za tamkajšnje občane.

Novomeški župan Boštjan Kovačič je deležen dokaj kritične ocene političnih akterjev v Novem mestu. Kako vi ocenjujete njegovo delo in kako na splošno ocenjujete napredek novomeške občine, sploh glede na to, da ste bili sami del koalicije?

Lahko bi rekel, da je politična situacija v novomeški občini precej zanimiva. Župan in LDS, ki ga je zadnja kandidirala in vse naredila, da bi bil izvoljen, se otepata drug drugega kot hudič križa. Ob tem je svetovalec župana še vedno sedanji novomeški predsednik LDS Tomaž Levičar, ki je v občinski svet prišel prek Društva Novo mesto. In nenazadnje - Lista za Dolenjsko, ki je pred štirimi leti naredila zelo dober rezultat, se je politično zelo naivno odrekla vsem funkcijam. Te napake AS ne bo ponovil. Na neplodno delovanje koalicije smo župana pisno opozorili leta 2004. Koalicijski sestanki so bili sklicani dan pred sejo občinskega sveta, ko na odločitve nismo imeli več vpliva. Stanje se je za krajše obdobje izboljšalo. Že leta 2003 smo prav tako pisno zahtevali dosledno izpolnjevanje koalicijske pogodbe, predvsem v naslednjih točkah: 1. vzpostavitev organa, ki se bo ukvarjal izključno z evropskimi razpisi, 2. izvedba projektov za pospeševanje elektronskega poslovanja, 3. otroška igrišča, 4. zagotovitev prostorov za mladinski center. Pri spremembah takratnega proračuna smo uspeli v proračun pripeljati nove postavke - mladinska infrastruktura (mladinski center), youth hostel ter povečati sredstva za otroška in športna igrišča, ureditev pešpoti in kolesarskih stez. Preprečili smo nerazsodno podeljevanje občinskih priznanj. Upamo, da nam je uspelo (s pomočjo Boruta Rončevića in župana) te dni preprečiti odstop novomeške občine od projekta za zaposlovanje Romov. Kljub temu da država za ta projekt namenja prek 60 milijonov tolarjev, so odgovorne občinske službe želele prekiniti sodelovanje. Uspelo nam je uveljaviti polurno brezplačno parkiranje na Rozmanovi cesti, žal pa nismo uspeli z idejo, da bi novomeško gledališče v prvi fazi delovalo pod okriljem KC Janeza Trdine, ki se zaradi pomanjkanja programov otepa z izgubo. Kar se župana tiče, svoje delo opravlja bolje, kot to menijo v njegovi (zdaj že nekdanji) LDS, in slabše, kot menijo

Lahko bi rekel, da je politična situacija v novomeški občini precej zanimiva. Župan in LDS, ki ga je zadnja kandidirala in vse naredila, da bi bil izvoljen, se otepata drug drugega kot hudič križa. Ob tem je svetovalec župana še vedno sedanjí novomeški predsednik LDS Tomaž Levičar, ki je v občinski svet prišel prek Društva Novo mesto. In nenazadnje – Lista za Dolenjsko, ki je pred štirimi leti naredila zelo dober rezultat, se je politično zelo naivno odrekla vsem funkcijam. Te napake AS ne bo ponovil.

v Društvu Novo mesto. Moram pa priznati, da je za dobre strani dela župana zaslužen tudi njegov svetovalec Tomaž Levičar.

Dokaj pohvalna ocena, torej. Ali se vam zdi, da se je v tem mandatu uresničevala dolgoročna strategija mestne občine Novo mesto, ki jo je sprejel občinski svet?

Kakor kdo razume to oceno.

Ko sva se pred štirimi leti pogovarjala o vaših načrtih po volitvah, ste dejali, da je bila glavna napaka Liste za Dolenjsko v tem, da v tedanjem mandatu ni stopila v koalicijo in da kot taka ni imela vpliva na dogajanje. Vaš tedanji cilj je tako bil stopiti v koalicijo bodisi s Koncilijo bodisi s Kovačičem. Pa vendar sedaj izjavljate, da ste vnovič naredili napako. Sedaj pravite, da je bila napaka v tem, da ste šli v koalicijo, obenem pa niste zavzeli nobenega ključnega kadrovskega položaja v občinski politiki. Ali boste – če vam uspe priti v koalicijo – čez štiri leta dejali, da ste sicer zavzeli kadrovske položaje, da pa niste zavzeli dovolj vplivnih?

Najprej smo bili v opoziciji, sedaj smo sicer bili v ekipi, vendar na klopi za rezervne igralce. Videli smo, kako igra poteka. Čas je, da stopimo na parket.

Ali boste spet in na vsak način želeli stopiti v koalicijo z zmagovalcem?

Ne bomo delovali tako kot pred štirimi leti. Pomembno je, da prevzamemo mesta, ki omogočajo vpliv na strategijo razvoja občine.

Vsi glavni akterji Liste za Dolenjsko oziroma sedaj AS-a imajo več projektov, ki so na tak ali drugačen način odvisni od občinskega proračuna. Vi organizirate Rock Otočec, Robi Judež z občino sodeluje kot koncesionar za oglaševanje, Gregor Macedoni je direktor Založbe Goga, ki jo občina tudi finančno podpira. Kaj pravite na očitek, da gre za stranko, ki jo pravzaprav najbolj skrbi za to, da projekti – ki so sicer prav gotovo pozitivni za Novo mesto – dobijo podporo župana, medtem ko pozabljate na celovito sliko občine, se pravi, da se na račun manjših apetitov pozablja na strateške zadeve?

Mi smo se s temi stvarmi ukvarjali, še preden smo postali občinski svetniki. In tudi takrat jih je podpirala občina. Ne veliko, vendar nič manj kot sedaj. Kar se tiče strateških ciljev občine, pa naslednje: največja prednost in obenem največja nevarnost sta za novomeško občino Krka in Revoz, ki sta prvo in tretje najboljše slovensko podjetje. Upamo, da bosta tako

kot danes delovala še dolgo, vendar moramo biti pripravljeni, če temu ne bi bilo tako. Zato je treba nuditi podporo manjšim podjetjem in omogočiti njihov razvoj v srednje velika. Zaposleni iz Krke in Revoza v veliki meri prihajajo s podeželja. Potrebno jih je začeti usposabljanje, da bodo v doglednem času počeli nekaj drugega. Nič zato, če bodo namesto njih enostavna dela opravljali delavci, ki se pripeljejo iz drugih občin. Naše je potrebno pripraviti na podeželski turizem, v katerem je velika prihodnost naše regije. V ta namen naj občina že sedaj vzpostavi dogovarjanje za vlaganje Krke in Revoza v podeželski turizem, ki bi ga partnersko (občina – EU – Krka – Revoz – delavec) gojili njihovi delavci. Ti sicer ne bi bili upravičeni do odpravnin, vendar bi bili pripravljani na novo delo. Predvsem mora občina že sedaj peljati profesionalni marketing celovite in prepoznavne turistične ponudbe. Pospeshevati je treba izobraževanje za potrebe podeželskega turizma. Vedno bolj bo cenjena ohranjena narava, ki je marsikje po Evropi ne bo več. Poleg tega imamo termalne vrelce, kulinarčne značilnosti s cvičkom, vinskimi potmi in zidanicami, lovski turizem, zdravilne rastline in zelišča. Pomembne so obnovitve arhitekturne dediščine na podeželju. V Toskani na primer zelo dobro delajo na tem področju. Ustrezno vlogo bo imelo letališče v Prečni. Pomembno je, da ne bi kdo, sicer verjetno za velik denar, prodal pitne vodne vire kakšni coca coli. Iz evropskih skladov je moč črpati velike finančne vire, če so uporabljeni v smeri trajnostnega razvoja. V nekem irskem mestu velikosti Novega mesta imajo samo za pridobivanje evropskih sredstev na občini zaposlenih 6 ljudi. V devetdesetih letih jim je uspelo pridobiti toliko evropskih sredstev kot celotni Sloveniji.

Zelo lepi načrti, ki pa nimajo zelo veliko povezave s tistim, kar sem vprašal. Ali svetniki Aktivne Slovenije oziroma Liste za Dolenjsko zaradi osebne povezave s projekti, ki so odvisni od občinskega proračuna rahlo pozabljajo na dolgoročne cilje te občine?

Prav je, da občani vedo, kako vidimo razvoj občine, ko ga bomo imeli možnost ustvarjati. Podobne projekte, kot je na primer Rock Otočec, druge občine podpirajo v dosti večji meri. Če seveda v posamezni občini tak projekt sploh obstaja. Z Rock Otočcem se ukvarjam izven zasedanja občinskega sveta in razmišljanja o točkah dnevnega reda.

Občinski svetnik iz vrst LDS Sašo Stojanovič je v intervjuju za naš časopis

Urednik, foto: Irena Petelin

prejšnji mesec zatrdil, da je bil LDS v tem mandatu edina prava opozicija. Kako vi vrednotite vlogo največje novomeške stranke v tem mandatu?

Ko smo se mi že hudovali nad delom koalicije, je bilo njim še vedno vse v redu. Ko pa so se nekateri njihovi vodilni člani poslovili od pozicij, ki so jih zasedali na občini, so se, tako kot na državni ravni, začeli frakcijski boji znotraj stranke. Za vse slabo pa so ponavadi iskali krivca v županu. Res pa je, da za njegove lastnosti (pred leti in danes) vedo najbolj sami. Jaz z županom sodelujem le kot eden izmed triintridesetih občinskih svetnikov.

Pa vendar bi lahko rekli, da je novomeška Aktivna Slovenije vsaj generacijsko najbližje prav prenovljeni LDS. Zakaj nikakor ne pride do trdnejše programske povezave med vami? Nenazadnje je glas ljudstva, kolikor ga je moč zaznati, zelo nenaklonjen temu, da bi "ateji", kot so Koncilija, Muhič, Pezelj, Dular še naprej obvladovali politično sceno v Novem mestu?

Če ne v tem, bo v naslednjem mandatu usodo novomeške občine zagotovo krojila nova generacija. Bi mi pa bilo v veselje, če bi lahko v Novem mestu sklepali koalicijo z ljudmi, kot je na primer France Bučar. Žal takih osebnosti zaenkrat ni.

Zakaj je potrebno čakati na prihodnje volitve? Govori se sicer, da zelo resno razmišljate, da boste na teh volitvah podprli Francija Koncilijo, če ne v prvem, pa v drugem krogu.

Z nobenim se nismo dokončno dogovorili. Z nobenim nismo bliže dogovoru od ostalih. Sploh pa bomo težko podprli Koncilijo, če bo v drugem krogu naš kandidat.

Rock Otočec se je lepo ustalil v slovenskem prostoru. Nemara največji glasbeni festival v Sloveniji – pa vendar se zdi, da po glasbeni kvalitete ravno ne

izstopa, prav tako ne po spodbujanju glasbene inovativnosti?

Festival bo letos že desetič. Veliko jih je v Sloveniji že poskušalo narediti veliko zadevo, a so plesali le eno poletje. Pri organizaciji festivala sledimo predvsem trem načelom: da si ljudje, ko odhajajo, želijo priti tudi naslednje leto, da s festivala ne odidejo manj zdravi, kot so prišli, da vedno poravnamo vse račune. Predvsem zadnje nam je vedno tudi uspelo. V zadnjih petih letih je šlo skozi predizbore za mlade neuvpeljavljene skupine, ki smo jih organizirali v Sloveniji, Avstriji, Italiji, Hrvaški ter Bosni in Hercegovini prek 5000 mladih glasbenikov. O inovativnosti pa se lahko prepriča tudi vsak, ki Rock Otočec obiše.

Pri vsem liberalizmu Rock Otočca se mi zdi nenavadno protislovje v tem, da tako promovirate, da je Rock Otočec brez drog, po drugi strani pa alkohol teče v relativno velikih količinah. Ali se mrvice trave po vašem mnenju tako zelo razlikuje od kozarčka cvička?

Da. Tako zelo.

Tudi letošnja poletna številka je literarno obarvana. Tokrat smo na prilogo še posebej ponosni, saj so v njej zbrane ekskluzivne kratke zgodbe, ki so jih posebej za Park prispevali avtorji lepe naše Založbe Goga. Tekste je zbral njen urednik Damijan Šinigoj. Dobil jih je enajst in da bo številka manj okrogla, je še sam prispeval eno. Poleg tega je dodal nekaj spremnih anekdot, ki so pravzaprav kratka zgodovina novomeške založbe. Upamo, da je celoten paket dovolj prepričljiv, da vam bo poletni Park delal družbo v vašem šotoru, vili, na jahti ali kjer koli že boste preganjali vročinske nevihte ...

GOGINO POLETJE 06

Marjan Žiberna: V letnem kinu

Marijan Žiberna je pri Gogi izdal Beznico v Kitalah, potopis, iz katerega naključni potovalec/posnemovalec ne izve, kako se do kakšnega kraja pride, katere so recimo znamenitosti posameznega mesta, koliko kaj stane ali kakšna je klima na določeni celini, bo pa iz prve roke izvedel vse o občutkih in vtisih ... Ko je poslal rokopis, sem se zbal, da bo kmalu prevzel tudi mojo kolumno, saj je njegovo pisanje zelo podobno ParkXtremu, le bolj kvalitetno in bolj duhovito je!

Sam bog ve, kako turobno in dolgočasno je lahko življenje tako po zakonih pisarnah in tudi po bleščeče zloščenihi uredništvih časopisov, med skladovnicami fasciklov, papirjev vseh vrst in med skorajda neštetimi brnečimi računalniškimi stroji. Medtem pa življenje zunaj kipi, brbota in se bohoti v vseh svojih oblikah in načinih, in nam daje vedeti, kako malenkostna ter nepomembna so naša drobna opravila, ki jih v svoji zmoti radi jemljejo kot silno resna in vobče prepotrebna. Zato ni nič lepšega pod soncem kot pobegniti sredi pomladnega ali poletnega delovnega dne iz duhamornih uradov in uredništev ter se predati lenobnemu opazovanju bohotenja mimohitečega življenja. In kot boš, spoštovani bralec, prav kmalu lahko ugotovil, ne gre vselej zgolj za pritlehno, z meseno željo omejeno buljenje, ampak včasih za že malone znanstveno motrenje nekaterih pojavnih oblik človeškega življenja.

Vsega nekaj minut po telefonski usklajevalni akciji smo že čepeli v letnem kinu.

Mimo je prišla čaplja. Mirno bi stala sredi najglobljeja tolmana v Muri, pa bi ji voda še zmeraj segala le do kolen, tako neznansko spotegnjena tja gor proti nebu je bila. Ali pa bi moral kdor koli od nas zlesti na stol, in to na barski, tavisok, če ne celo splezati na šank, da bi lahko bil vsaj približno v špilu. Šla je po ulici z dolgim korakom, kakršnega omogoča le dobro znana izvedba kril(c)a, z nadvse okretno medenico, s temnimi očali na nosu, skrajno po modri, če ne celo kak korak pred njo, nekajkrat rahlo stresla s perjem v repu, in - kar jo je čisto očrnilo v naših očeh, da smo jo dokončno odpisali - čeprav smo vztrajno vrteli glave in dokaj neprikrito kazali svoje zanimanje zanjo, ni niti poškilila na nas. To nam je sicer v silno zabavo in zadoščenje.

Prismukala se je lisička, lepo rdečega kožuščka, primerno dizajnirana in hudo ljubkega smrčka, takole na pogled bi ji ne bilo mogoče ničesar očitati. Izkazalo se je, da jo Rok pozna; izmenjala sta nekaj besed. S Primožem sva bila razočarana, saj ni govorila nobenih neumnosti. In ko sva navrgla nekaj res trapastih in bi si lahko privoščila kakšno neprijazno izjavo, se je le milo, morda malo v zadregi, vsekakor pa strašno simpatično smehljala. Ko je odšla, smo gledali za njo; pripomniti ni bilo kaj. Če bi vsaj kakšno trapasto rekla ali se držala oholo in naduto, bi jo lahko v trenutku črtali iz kakršnih koli seznamov. Morda je v zraku obviselo le tisto večno, retorično vprašanje - kdo take poonegavi? Bili smo v nemajhni zadregi, ker nihče od nas ni mogel zaključiti primera s kako modro izjavo, zato sem od natakara nemudoma izposloval še tri kozloroge. Primožu se je takoj potem, ko je napravil prvi požirek in si obliznil peno z brk (ki jih sicer nima, a opisu to pristoji), vendarle porodila odresilna misel: "Impotentna je, ali kako se že reče? Frigidna? To bo, če ne, bi ne bila tako prijazna!"

Rok tega ni mogel ovreči, torej je imel Primož prav, mi je odleglo. Tega zaključka z okrnjenim delovanjem njenih hormonov pa bi se lahko bil domislil tudi sam. Ker bi bil očitek, da nas ni vredna, ker nas ne ceni, neupravičen, saj je bila nadvse prijazna, se mi ni zasvitalo, da nas sicer nemara ceni, a nas v svoji frigidnosti ni vredna. Lisice, ki je grozdje visoko na drevesu, do katerega ni mogla, razglasila za kislno, ob tem ni nihče glasno jemal v misel.

"Ta ne bi izgledala slabo, če le ne bi nosila tega hektolitrskega puloverja", je pokomentiral Primož

naslednjo, ki je z Rokom v tistem do kolen segajočem razvlečenem volnenem žaklju sploh nisva opazila. Morda bi bila celo prava lepotečka, ampak v svoji hipuzlarski opravi se je takemu videzu na daleč izognila. Tudi njena naslednica je bila vsa emancipirano nepriljavna očesu: v težkih gozdarskih čevljih, nekakšnih nedoločljivih, prav gotovo pa ne na želeni način oprjetih kavbojkah, v nekakšni vojaški jakni, z na črno prebarvanimi skuštranimi lasmi je s pretirano dolgimi koraki stopala mimo in občasno povlekla dim iz cigarete.

Kmalu zatem je mimo težko priracal pitbull terier neznansko nizkega težišča, takšnega, kakor pridobi lepši del smučarske reprezentance šele z dolgotrajno in trmasto vadbo ter skrbno predpisanimi in natančno izvedenimi dietami. Bil(a) je ženskega spola. Pod pazduho jo je za seboj napol vlekel voznik rolke s svojemu prepričanju primerno opravo: z narobe obrnjeno kapo s ščitnikom, izpod katere so kot pšenična slama štrleli lasje, ki so dokazovali, da je pri pouku kemije štrbunknil v pisker s peroksidom, z očali japonske bube, hlačami, katerih hlačnice novodobne krojilje sešijejo skupaj tik nad tlemi ..., no, saj si predstavljate šoferja rolke tretjega tisočletja.

S pajdašema sem bil enotnega mnenja: morda pa svet, ki ga sicer vedno tako neutrudno šimfamo, kako da je vse narobe z njim, le ni tako neprizanesljiv do vseh in dopusti, da se sorodne duše najdejo; pitbull(ka) in njen rolkar sta bila očitno narejena drug za drugega. Sicer pa so že starokmetske modrosti to skušale pojasniti z raznimi takimi, kot je tista, ki pravi, da enake sorte ptiči skup letijo. Nenazadnje, iz taistega razloga smo mi posedali v letnem kinu ...

Nato je mimo privreščala jata srak, da je šlo skozi ušesa. Z Rokom sva zavijala z očmi, Primož, ki ima to možnost podarjeno po materi naravi v obliki zmerne slabovidnosti, pa tudi z očali. Pravzaprav so bile tiste histerične vreščulje še napol srakice, take, ki vreščijo še mnogo glasneje kot odrasle. Zvečer naj bi se vračale v domača gnezda, k mamam srakam in očetom srakoperjem, a se to ne zgodi vedno. Včasih uidejo v kako diskoteko ali podobno ustanovo, ki je ravno v modri, in tam vreščijo, se zvirajo in se dajo še malo nesamozavestno peccati zainteresiranim, nekatere bržčas že tudi flodirati. Začetek srednje šole, smo ocenili. Bodoče oblikovalke naših frizur, ali nekaj takega, za kakšno gimnazijo ni šlo, to je bilo jasno.

"Histerične nedojebanke" je bil ostroumno kategoričen Primož. Spolna nedejavnost in visok, vreščav glas menda hodita z roko v roki. Med hudim vreščanjem so počasi odprhutale naprej. Očitno je bilo, da jim ves svet - in večinoma tudi druga drugi - smrdi. Kot bi jim kdo ubil mater, ali kaj takega. Pravzaprav napačna primerjava - bile so tiste starosti, da bi se vse do zadnje takoj podpisale pod smrtno obsodbo lastne roditeljice in se usmrtilive srčno razveselile, ali jo celo same pomagale izpeljati.

Neslišno in skoraj tudi nevidno je potem mimo priprhutalo eterično bitje, domnevno ženskega spola, kar koli drugega pa bi bilo težko z gotovostjo trditi, morda pa še tega ne.

Potem sem se zalezal globlje pod mizo in se varno pokrtil s prtom; mimoidočo bi z veseljem podaljšal za kakega pol metra. Poškivil sem po sotrpinih, tudi onadva sta silila s svojimi ledji nekam pod mizo. Mački v krempljih velikega temnega orla, modne frizure in srepega pogleda sta se namreč spodnji rob krilca in

vratni izrez oprijete bluzice nevarno približevala, na kak poldrug centimeter morda. Skromne cunjice so komaj napol zakrivale silne, a jako strumne buhtlje. Vse skupaj je bilo drzno, tisti majski dan pač ni bil posebno vroč, prej nekam hladen, in ni nam bila vseč misel, da ji država izpulji enako količino novcev za zdravstveno zavarovanje kot nam, ki se primerno toplotno oblačimo in tudi sicer zgledno skrbimo za svoje zdravje. Prhljaja na temnih čevljih, ki so bili zaradi dolžine nog skoraj kilometer oddaljeni od spodnjega roba krilca, ni bilo videti in tudi vložkov ni bilo na spregled izpod oblekice. Za njima je do nas pripotovala oblak tipa lorealkersecenim.

Stvari so pomaknile po starostni lestvici precej navzdol. Srakice, ki so očitno za krajši čas lahko zapustile domače gnezdo, so ravno začele brsteti. Veliko je bilo vredno tudi to, da so bile še precej sveta-boječe in si še niso upale glasno vreščati. Primož je bil navdušen, zato sem ga opomnil na črko zakona, ki ni preveč prizanesljiv s pedofili. (Zakon varuje do petnajstega, narava po šestdesetem; vmes je lov odprt.) A protiargument je imel takoj pri roki - poroko našega igralškega zvezdnika s kakega pol stoletja mlajšo izvoljenko. Potihem smo malo poročali in ugotovili, da utegne v takem primeru našim potencialnim ženkam manjkati še kar nekaj let do rojstva. Morda se prav katera iz te mimoletne jate nezavedno pripravlja na svoje poslanstvo - roditi brhko hčerko, ki se bo, ko njen čas dozori, poročila s katerim izmed nas. Bilo bi pa fajn že to, sem pomislil, če bi bili (takrat stari slinasti strici z morda že ovenelo zvarovno) deležni poroke vsaj za kake tričetrt ure ... (Itak pa že sedaj, zamlada, nisem ljubimec za eno noč, ker se zmatram že po dobre pol ure).

Mimo so kasneje prihajale še vsemogoče pernate ptice - tolste nesnice zajetnih beder, nežne putke v družbi ponosnih petelinov, nerodne gosi in nekam čudno begave race, čebjlave kavke, pa tudi težke krave mlekarice izpod bohinjskih vršacev, tu in tam meketajoča koza, izgubljen ovca, blejajoča ovčica, komajda opazne sive uradniške miši ...

Bližala se je sedma ura, v zakonih pisarnah in bleščečih časopisnih uredništvih pa so najbolj marljivi še vedno pustili bežati kipeče življenje mimo ... Malo trhlenih nog sem letni kino zapustil. Ker sem obljubil, da bom ob petih doma, sem moral pohiteti, da bi ne zamudil ...

Pesnik, ki ga večina pozna kot glasbenika. Ker pa smo ga pri Gogi vzeli »samo« kot pesnika in knjigo Vriskanje in jok natisnili v »običajni pesniški nakladi«, smo zelo hitro morali pripraviti tudi ponatis. Vmes smo z mehkih platnic šli na trdo vezavo in Vladek je živ dokaz, da tudi v zrelih letih ni nobenih težav s trdoto ... Pesniška zbirka je izšla na našo pobudo, sodelovanje pri nastajanju zbirke pa je bilo zelo zelo prijetno!

Vajenec je zaklenil vrata
za zadnjim gostom,
ki se je opoteknil v nedeljsko jutro,
natakarji za mizami delajo obračun,
muzikanti kadijo in
škilijo proti kuhinji,
pod biljardno mizo se
z orglicami v ustih
skriva šestletni fantič.

Gospodar naroča gospodinji,
naj pogrnejo
za domače,
nekaj prijateljev,
za natakarje in muzikante.
Bil je dober večer,
personal je pa že lačen,
stópite še po lapca!

Čez nekaj časa bo gospodar
prišel za bajs,
z violinistom bosta zaigrala
Szomoru vasárnap,
in od takrat naprej
bo vrgel vsak izpraznjen kozarec
čez celo sobo
skozi odprta vrata v klet.

Tiste noči v Centralu
leta tisoč devetsto štiriintrideset -
muzikant z bajsom Jože Kociper,
violinist Janez Kociper,
moj ded, gospodar Jožef Kreslin,
gospodinja moja babica
in fantek z orglicami
moj oče.
Eno veselje je boljše kot sto žalosti

Morda je bilo po otvoritvi
Borštnikovega srečanja,
takrat
ko je Olga med *Spominčicami*
vrgla kozarec na oder,
ali pa na kakem drugem odličnem sprejemu.

Vsekakor nekje med šampanjcem
in gospodičnami,
ki so Jožeka kot ponavadi
vzele za svojega,
ko ga pobaram
nej slabo, ka pravite?

On pa mi vrne čez obloženo mizo
edno vesčlje je boukše
kak sto žalosti!

Lenart Zajc: Trije možje in Evropa

Kam gredo skinheadi, ko odrastejo, se sprašuje avtorica spremne besede Lenartove knjige Mustang, sam pa poznam odgovor iz prve roke: v pižamico in spat! Ko smo potovali po svetu in predstavljali roman, me je Lenart vedno znova presenetil s svojo odgovornostjo – vedno je bil prvi v postelji. Govorimo seveda o nekdanjem vodilnem ljubljanskem skinheadu, ki mi je rokopis romana pošiljal z mobilnega telefona, sprti, kakor je nastajal – v mobilnem telefonu ...

Albert – srce iz rdeče prsti in duša iz burje

Pred dnevi sem se vračal domov iz trgovine v vasi. Ker sem bil peš, sem šel po kolovozu čez polje in prek železniškega nadhoda. Tam, ob nadhodu, je star bunker iz predzadnje vojne. »Evropa senza frontiera« piše na njem z velikimi modrimi črkami. Obstal sem, merkatorjevo vrečko s špecerijo sem odložil na tla. Dolgo sem zrl v napis in počasi, glasno bral: - e-u-r-o-p-a-s-e-n-z-a-f-r-o-n-t-i-e-r-a ... Včasih, ko smo bili še otroci, so nam v šoli, če smo se med seboj pogovarjali slovensko, italijanski učitelji pljuvali v usta ...

Zavzdihnil sem in pogledal dol po polju. Kdor bi me gledal, bi si rekel, da zrem v prazno, pa nisem. Tam, kak kilometer naprej, ravno ob tej progji, je podhod pod železniški nasipom. Tam sem ubil italijanskega oficirja, ko še nisem bil star niti petnajst let. Takrat, tistega usodnega večera, sem imel polne žepe letakov, ki mi jih je dal Ivan. Prosil me je, naj jih spravim doma na varno, ker bo čez dan ali dva akcija, ko jih bomo raztrosili naokrog.

Na letakih je pisalo: Trst – Istra – Gorica – Reka.

Bližal sem se torej železniškemu podhodu, ko sem od daleč zaslišal italijansko patroljo, zgoraj na železnici. Da me ne bi dobili na planem, sem hitro stopil v podhod, v temo, saj drugam tako nisem imel kam. Tam v temi sem se potuhnil in čakal, da patrolja odštorklja po železnici naprej. Priznam, bilo me je strah, kaj bi napravili z mano, če bi prišli pogledat dol, pod nadvoz, in me zasačili s polnimi žepi TIGR-ovih letakov. Bi me tepli? Me pojili z ricinusom? Bi me ustrelili? Odpeljali v taborišče? Pobili družino? Bili so Italijani in vse je bilo mogoče.

Poslušal sem odmev njihovih okovanih čevljev, ki ga je prinašala burja, in molil k vsem svetnikom, da

me ne bi našli, ko se je pred mano, kar iz nič, pojavil tisti italijanski poročnik. Prišel je po isti poti kot prej jaz. Razločno sem ga videl v mesečini, roki je imel v žepih, žvižgal si je, bersagliersko perje na klobuku mu je plahutalo v vetru. Brke je imel. On mene ni videl, ne še.

Še nekaj korakov naju je ločilo ... zdaj, zdaj me bo opazil.

Videl sem njegovo bredo, ki mu je malomarno visela obešena čez ramo. Na opasaču tok z bereto. Še malo, pa me bo imel. Grabila me je panika, ves sem se tresel, komaj sem obvladoval zobe, da mi niso glasno šklepetali! Že sem hotel steči, ko se je korak od mene ustavil, se obrnil proti nasipu, si odpel hlače in scal.

To je bila edina, majcena možnost, ki mi jo je naklonila usoda. Z obema rokama sem pograbil velik, težak kamen, ga sunkoma izdrl iz ilovice in dvignil nad glavo. Poročnik je obrnil obraz k meni, še zdaj vidim njegove od groze razprte oči. Izpustil je tiča in z roko nagonsko segel po bredu, ko sem ga udaril. Začutil sem, kot da bi strl jajce. Niti kriknil ni. Nekoliko je zaječal in se sesedel po tleh. Jaz pa sem planil nanj in ga še enkrat treščil po razbiti lobanji. Potem sem ga pograbil z eno roko čez gobec, da ne bi tisti, ki so prihajali, slišali grgrajočih, hropečih glasov, ki jih je spuščal. Z drugo roko sem ga prijel od zadaj čez prsi in ga zvelkel v podhod, hitro, preden bi bili tisti z železnice preblizu. Ležal je na meni, oklepal sem ga z nogama, ga trdo stiskal čez prsi, z drugo roko pa mu mašil gobec in nos.

- Šššš, šššš, sem mu šepetal, ko so čez naju odmevali koraki patrolje.

Še pol ure po tistem, ko je patrolja odropotala mimo, sem ležal z mrtvim tenentejem na sebi in kadavru zatiskal gobec. Počasi mi je v zavest pronicalo, da je patrolja že daleč stran in Italijan mrtev. Zavalil sem ga s sebe. Nič nisem občutil ob tem, da sem ubil človeka. Ne strahu pred božjo jezo niti slabe vesti. Še vesel nisem bil, da sem jo odnesel, kakor sem jo. Pobral sem njegovo bredo, mu snel opasač z bereto pa sem šel, dokler je bila še noč, čez Kras v hribe.

Čez nekaj dni so moji domači občutili bes Italijanov. Ti so dobili tistega Ivana, ga topli, ga matrali z elektriko in mu dajali piti ricinus, dokler ni govoril. Postrelili so vse, ki jih je naštel, za povrh, ker mene niso dobili, pa še mojega očeta in brata. Ivana so poslali v Gonars. Mojo mamo in sestri so izgnali na Rab, od koder se nobena ni vrnila. Dom so požgali. Pet let je minilo, preden smo mi nagnali Italijane in za njimi Nemce, da sem se lahko vrnil iz hribov. Končno sem šel lahko domov in od takrat mi noben več ni pljunil v usta, če sem govoril slovensko.

Še enkrat pogledam napis »Evropa senza frontiera«. Pljunem.

Igor – heroj hladnega piva

Še zdaj, kadar zaslišim peti: »Brigade s hribov, so se vsule kakor plaz ...«, se mi ježijo dlake. Saj ne da bi bil neki ljubitelj partizanskih pesmi, sploh ne, prej gre za neki refleks, vgrajen vame s šolsko vzgojo, pa s tistimi vsakoletnimi proslavami tega ali onega bolj ali

manj krvavega dogodka iz polpretekle zgodovine. Moram pa reči, da je bilo nekaj takega, veličastnega, v vsem tistem cirkusu: bele srajce, kavbojke, plave kikle, rdeče rutke in plave čepice. Kakšen fosil je pravil zgodbe o tistem, kar se je dogajalo takrat, ko je bil mlad in se je s tovarišijo boril na življenje in smrt za svobodo. Potem častne salve oddelka vojakov iz bližnje kasarne, in jasno, pevski zbor in vse tiste pesmi ... brigade s hribov, pa to. Ko je bilo proslave konec smo se navadno igrali partizane in nevidne Nemce; jebi ga, noben med nami ni hotel biti Nemec. Sploh ker so bile pionirske čepice tako imenitno podobne titovkam ... Kar hočem reči, je, da so bili dnevi, ko so bile proslave, zmeraj povezani z veličastjem in potem ugodjem, ki so mu sledili šole prosti dnevi. Počasi ti je zlezlo v zavest, da ni bolj imenitnega, kot pasti na braniku domovine. Kaj bi bilo lepšega, kot da bi nekoč neki drugi pionirčki ob mojem spomeniku prepevali: »... na čelu vseh je v boj hitel tovariš Igor«.

Hecam se.

Je pa res, da mi je vsa ta jeba prišla v podzavest in nekako sem bil natempiran na junaško smrt. No, prilika je bila prej kot sem pričakoval: '91.

Bil sem med prvimi, ki so se javili v TO. So rekli, da me pokličejo na dom, če me bodo rabili, ampak me niso takoj. Še drug dan tudi ne. In ker je to kar trajalo in trajalo, tako da bi vojna lahko minila brez mene, sem jo peš mahnil po mestu od policijske postaje, do vojaških postojank in moledoval, da bi me sprejeli v svoje vrste.

Končno uspeh.

Poslali so me v Dolsko, no, v bližino Dolskega, kjer sem s skupino dvanajstih teritorialcev varoval nek objekt, ki je bil menda pomemben. Naš komandir je bil črnolob poba, nosil je odrezane bundeswehr hlače, srajco, in ray-banke. Uniforme ni jebal. Sicer je bil, no ja, je še, pravnik po poklicu. Torej, bili smo nameščeni pod senikom, v bližini tistega objekta. Vsak dan smo dobili dva zaboja piva in veliko hrane. Po cele dneve smo poležavali, pili in se prenažirali, da bi pa streljali na JNA to ne. Jih ni bilo na spregled.

Smo pa slišali, da so jih naši dodobra sesuli pri Trzinu. Baje se je skupina specialcev iz Niša zabarikadirala v nek drenažni jašek in se ni hotela predati pod nobenim pogojem, kao, specialci, Nišljije ne jebejo. No, ker tudi naši niso bili nori, da bi nosili glavo na pladnju, so se odločili za nekaj drugega: pripeljali so policijske rotvajlerje, take strenirane za lov na ljudi. In ko se tisti, Nišljije, še kar niso hoteli predati so spustili pse nanje. Baje niso niti renčali, tiho so zdrveli do tistega jaška ... potem pa eno samo kričanje, pa jok in stok, pa jamer ... in ko so naši pogledali kaj je v jašku, so naleteli samo na raztrgane kose mesa.

Takih zgodb je bilo tiste čase dosti. Sama neka herojstva, pa velike zmage.

Mi pa pod tistim našim kozolcem, z nekaj gajbami na dan. Edini sovražnik, ki smo ga srečevali je bil helikopter JNA z rdečim križem na trebuhu, ki nas je preletel vsak dan cirka opoldne. Sem predlagal komandirju, da bi ga naslednji dan sesul. Kaj vem, najprej bi streljali nanj z armbrustom, pa trinipetdesetko, zraven pa s kalasniki, valjda bi ga sneli. Ampak je tip totalno popizdil, da bo on sesul mene, če mi pade še kaj podobnega v glavo. Kao ženevska konferenca, pa vojno pravo, ki ne dovoli streljanja na

rdeč križ. Se mi je takrat zdel totalen pezde, ker ni bil za stvar. Nenazadnje bi lahko v tistem helikopterju vozili svašta, ampak on pa da ne in pika.

No, ja ...

Danes, ko sedim s pivom v roki, na kavču in gledam lepo blondinko, ki vodi sedmino za našo državo na radgonskem mostu, sem mu hvaležen: za narod, ki menja tisočletne sanje za cenejšo špecerijo, se ne spleča ubijati.

Marcel – success ist mein mittel name

Rojstni dan bom imel tri dni za tem cirkusom okrog priključitve Slovenije k EU. Star bom 24 let. Mama mi je pravila, da so na dan, ko sem se rodil, tulile sirene in država se je zavila v črnino in solze. Ampak ne zaradi mojega prihoda na svet, to ne. Zaradi mojega rojstva so kvečjemu moji bližnji prelivali solze. Solze sreče, in to upravičeno. Brez lažne skromnosti lahko rečem, da sem že vse življenje good guy: gimnazija – odlika, faks, ekonomija – avarage nine point seven. Zdaj še MBA. Namreč best is for the best only, da pa prideš mednje, je predpogoj izobrazba. Prava izobrazba, seveda. Saj ne rečem, po srednji šoli me je mikal študij primerjalne književnosti, celo filozofija me je mikala. Ampak po treznem razmisleku ... kaj

naj bi s tem?

Saj je lepo berčkat knjige, pa tuhtat kaj je point vsega, ampak, to ni resno delo! In ker ni resno, v tem ni pravega denarja. Ne, ne, edina resna dilema pri izbiri študija sta bila pravo in ekonomija. Na eni strani se človeku odpre advokatura, ki prinaša denar, daje možnost virtuoznih nastopov pred sodiščem, ti polaga usode ljudi v roke ... na drugi pa vodenje velikih podjetij, strategije, prevzemi podjetij, biti player v power playu! In ko sem takole razmišljal in si projeciral samega sebe enkrat v prihodnosti se v nobeni sliki nisem videl na sodnji, pač pa v Frankfurtu, New Yorku, vedno v najvišjih pisarnah business centrov ... in padla je odločitev za ekonomijo. Po diplomi je sledilo razočaranje: ne glede na mojo povprečno oceno sem prihajal na razpisih v izbor za nepomembne službice: referent, poslovni sekretar in podobno. Edino v nekem bednem d.o.o.-ju bi me imeli za marketing managerja.

Nein danke, nisem se za to boril.

Ko sem spoznal, da sam dipl. oec. ljubljanske univerze ne odpira vrat, sem se v trenutku odločil za naslednji korak: MBA. Vem, da je neumno, me tudi niso naučili nič kar ne bi že vedel, ampak če hočeš on the top, pač moraš narediti kar, je za to potrebno. In res nisem pripravljen plezat po neki hierarhični lestvici, polni političnih predznakov in ovir na poti

na vrh. Lepo, sem rekel mami, pa fotrčku, pa sta dala kolikor sem rabil, in ... MBA.

No, zdaj, v ponedeljek, začenjam novo kariero. Tokrat zares. Dobil sem delovno mesto accounta three, pri multinacionalki s sedežem v Frankfurtu, ki se s priključitvijo Slovenije Evropski Uniji širi tudi na naš trg.

Account three je sicer najnižji med accounti, so mi pa na razgovoru povedali, da njihovo podjetje potrebuje sposobne ljudi, izbirajo samo mlade, top kadre, in takim nudi možnost bliskovitega napredovanja in jim odpira vrata v najpomembnejše business centre sveta. Se pravi, job kot bi ga izumili zame in, če ne bom v enem letu projekten account one, se bom preimenoval iz Marcela v Janeza. Evo! Account three ... ja seveda: he, he, na razgovoru so me spraševali v angleščini, jaz pa sem jim odgovarjal v hoch deuch. Čisto toliko, da sem jim pokazal, da obvladam. Nemeč, ki je bil prisoten na razgovoru, je bil navdušen. On osebno mi je zagotovil, da me pri njih čaka schöne kariere. O ja, vem da je to to kar sem čakal in si želel in vem, da ne bom razočaral ne njih, ne sebe, ma da za šestindvajseti rojstni dan dobim pisarno v Frankfurtu ... direkt zraven tegale Nemeč!

Nemci so res carji in nemško obvladam tekoče, skoraj bolje kot angleško.

Mladi pisatelj, ki je s svojima knjigama pobral kar nekaj prestižnih literarnih nagrad (nominacija za najboljši literarni prvenec leta 2004, Dnevnikova fabula 2006, nagrada za najboljšo zbirko kratke proze, nagrada Zlata ptica 2005 za literaturo), in se je človek pravzaprav bal odpreti konzervo tumine, da ne bi ven pokukal on ... Rokopis Vevericam nič ne uide mi je izročil na stopnicah, ki vodijo v LokalPatriot, ves nasmejan in pomosen, jaz pa sem v sebi klel, kako bom šmrkavcu, ki sem ga navidezno poznal in sva tu pa tam spila kakšno kavo, kasneje brez prevelike škode razložil, da bo moral še malo odrasti in prebrati še kakšno knjigo ...

Star sem bil dvanajst let, ko sem sedel zraven očeta na kavču. Nekaj časa sem mečkal, nato pa sem ga le vprašal:

»Oči? Kaj je to ljubezen?«

Dal mi je vzgojno klofuto in me poslal v trgovino po pivo. Četrtfinale nogometa je resna stvar, je rekel.

Ne pa ljubezen.

Človek nikoli čisto zares ne zanika samega sebe. Jaz sem od nekdaj vedel, kakšen sem. Saj ni bilo težko – vsako jutro v ogledalu sem se soočil sam s sabo. In nič zanimal. Navlekel sem si dve številki preveliko majico, si oblekel kavbojke in jih zavihal, nato pa se odpravil v šolo. Vedel sem, da me ljudje gledajo, ko sem racal po mestu, ampak itak jih nisem videl v obraz. Grba, ki mi je počivala na hrbtu, me je ravno prav ukrivila, tako da so mi bili pogledi prihranjeni. Ampak jaz se nisem obremenjeval, res ne. Dobro, no, včasih sem razmišljal, kako bi bilo, če bi bil normalne velikosti in me ne bi klicali Velblod, ampak vseeno. Recimo, da sem si uredil življenje. Rad sem sestavljal Eifflove stolpe iz vžigalic, nekaj minut hoje od doma je bil velik gozd, kamor sem hodil in malce lomil veje. Pa nabral kakšno gobo in gozdno jagodo. Mama je bila vesela, če sem ji nabral borovnice. Oče pa se ni ravno veliko pogovarjal z mano, ker nekako nisva bila enakovredna. Saj bi se pogovarjal z njim, ampak se nisem imel o čem. On je bil športnik in želel si je sina, ki bi z njim tek, smučal, hodil v hribe. Jaz pa tega nekako nisem mogel. Vedno me je bolel vrat, in čeprav sem si želel, da bi šla kam skupaj, nekako nisem mogel. Saj se je tega zavedal, ampak nikoli se ni čisto sprijaznil.

Zato pa sem hotel iti na morje. Bolj kot vse drugo. Ko sem bil majhen, sem namreč veliko gledal filme, ker se nisem hotel igrati z drugimi otroki. Tako sem gledal te poletne romances, kjer je bilo na koncu vedno tako lepo. Dva sta se imela rada na plaži, po vsem tem, kar sta naredila eden drugemu. Jaz ne bi bil nikoli tak do punc, sem si rekel. Jaz bi jo že takoj pobožal in objel, že na začetku filma.

A starša mi nista dovolila. Da se mi lahko kaj zgodi, da mi ne bo prijetno na plaži. Samo meni je bilo vseeno. Zato sem se odločil in nekega večera šel stopat, ne da bi kar koli vzel s sabo. Pobral me je star nemški par. Njej je proteza šklepetala, ko je smrčala na zadnjem sedežu, on pa je vozil čisto počasi, saj je komaj videl.

»Urlaub?« me je vprašal.

»A?« sem odgovoril.

Nato je nekaj časa momljala, naposled pa izdavi:

»Vejkejšn?«

»Jes,« sem odgovoril. Nato sem se nasmehnil, zaprl oči in še enkrat rekel, samo glasneje in bolj veselo:

»Jes.«

Odložila sta me v bližini neke cenene plaže, polne betona, mladine, debelih babnic, smeti in postavljaških reševalcev. Nisem imel brisače, ampak vsaj kopalke sem si oblekel. Slekli sem majico in se šel namakati v plitvino. Razmišljal sem o tem, kar so mi pripovedovali sošolci. Da je na morju vedno zakon, da popivajo, fukajo in nasploh uživajo. Malce hecno mi je bilo, da jim to toliko pomeni. Saj morje je vendar

čisto nekaj drugega. Ostal sem v vodi do večera, ko se je plaža spraznila, in gledal sem gladino, ki se je prav simpatično lesketala, malce naprej od mene pa je iz morja štrlela velika skala. Jaz sem morje, grba je pa skala, sem pomislil. Ne pokvari splošnega vtisa, saj je morje veliko. Sam sebi sem bil velik človek. Nekoč sem rešil majhno deklico, ki je padla v jarek. Oziroma, nisem je čisto rešil. Ko sem jo vlekel ven, sem padel nanjo in ravno takrat je mimo prišel njen brat, ki jo je iskal. Nalomil me je ko psa in vpil, da sem spaček in perverznej, da so taki najhujši. Kar je grdo na zunaj, je grdo tudi na znotraj, je rekel. Zapomni si to. Nato me je še enkrat s pestjo udaril v nos.

Prespal sem kar na plaži. Borove iglice so me pikale, ampak bilo mi je vseeno. Žal mi je bilo, da nisem vzel nobene knjige s sabo. Vedno sem bral take, cenene. Tiste, kjer je glavni junak popoln, ampak nezadovoljen z življenjem, sem sovražil. Kako pa se naj identificiram s takim kretenom, lepo vas prosim? Jaz sem videti kot kamela, ki se je slučajno socializirala, pa sem čisto zadovoljen.

»Ljubim te,« je rekel ženski glas. Odprl sem oči. Nad mano se je sklanjala pegasta blondinka in se smehljala. Nato me je na kratko poljubila na usta, se dvignila in hihitajoč se stekla stran. Oblekel sem majico in ji sledil. Malce naprej se je priključila družbi treh fantov in še dveh deklet. Vsi so se režali in jo začeli objemati, ena punca ji je v roke stisnila nekaj denarja. En fant pa jo je objel in globoko poljubil ter jo zgrabil za rit, ona pa se mu je kar pustila.

To pa ni prav, sem pomislil.

Življenje je treba jemati resno, mi je mama vedno govorila. Zato sem ga. Nekateri so rekli, da ga jemljem preresno. Da imam pokvarjeno abstraktno mišljenje. Ampak sploh ni res. Vse razumem. Recimo: »Ena lastovka ne prinese pomladi.« To ne smeš jemati dobesedno. Tako kot ne smeš jemati dobesedno, če te v šoli zafrkavajo, je rekla mama. Ni važno, kakšen si na zunaj. Ampak jaz sem vedel, da to ni res. Tako kot je rekel tisti brat, ki me je nalomil: če si grd na zunaj, si tudi na noter. Ker drugačen ne moreš biti. To je ta resnost življenja. Jaz lahko imam sebe za lepega in dobrega, ampak če me drugi vidijo kot zlobnega spačka, je to resnica. In resnica je lepa čednost, je rekla mama.

Fantu, ki se je poljubljal s plavalaso deklico, sem sledil do njegovega šotora, ko pa je zaspal, sem se splazil notri in mu s kamnom razbil glavo. Tolkel sem toliko časa, dokler ni bilo več po čem tolči.

Nato sem se šel sprehajati po plaži in tam, kjer sem prej ležal, je bila ta deklica. Glavo je skrivala v dlani in jokala. Prisedel sem ter jo pobožal po laseh. Sunkovito se je obrnila in me zgroženo pogledala.

»Tudi jaz te ljubim,« sem rekel.

»Aja ... a ... a to,« je rekla in smrknila. »Ma, oprosti, veš. S frendi in tipom sem na vejkejšno, pa smo mal objestni. Pa šmo šli stavit, da ti dam lubčka pa ti to rečem. Sej najprej je bla kao stava na grbo, pa ne vem, če je kej okužena. Sorry.«

»Potem ... nisi mislila resno?« sem vprašal.

»Itak da ne,« je rekla. »Jst mam tipa. Oziroma mela sem ga,« je rekla in zahlipala. »Prasec je rekel, da rabi čas.«

»Enkrat bi šel v Pariz,« sem ji rekel. »S tabo. Najprej bi ti pokazal svoj Eifflov stolp, potem bi pa šla še na pravega.«

Vstala je in mi rekla: »Spizdi, gnus.« Nato je stekla stran in hlipala, jutranje sonce se je lovilo v njene dolge lase.

Kmalu je vse začelo vrveti, policijske sirene so zavijale pa nekdo je kričal. Na plaži ni bilo praktično nikogar, samo jaz sem sedel in gledal strmo predse. Bil sem vesel, da sem naredil dobro delo. Prvič sem vedel, kaj pomeni biti lep. Ne to, da delaš to, kar hočejo drugi. Ampak da nekaj sam spoznaš. Da poslušáš sebe.

Nekoč mi bo plavalaska še hvaležna, sem pomislil. Ko bo gledala kakšen film, recimo, in videla vso to zlaganost. Če bi vsi spoznali to, kar sem jaz, bi bil svet mnogo lepši. Ampak prostora zame na njem na žalost ni. Ne morem živeti med ljudmi, ki so lepi na zunaj, a tako grdi tam, kjer imajo srce.

Šel sem malce naprej, kjer se je pečina strmo zažrla v morje. Vrgel sem se z nje in začel toniti kot kamen. Nato mi je postalo grozno žal.

Staršema sem pozabil napisati kartico. Napisal bi:

»Motila sta se. Lepo se imam.«

Vinko Moederndorfer: Pogled

Ko sem se zbudila, sem šla k oknu.

Zbujam se hitro. Odprem oči in že takoj lahko vstanem in grem. Ne potrebujem dolgega prebujanja. Takoj vem, kje sem in kaj se bo dogajalo z mano v naslednjih trenutkih ...

Še preden sem odšla k oknu in se zazrla v daljavo, sem vedela, da bom to storila. V spanju sem se zavedala, da je okno odprto, svežina zgodnjega jutra je prišla v moje sanje, in ko sem se zbujala, sem že videla tanko črto, kjer se morje stika z nebom, in ki čaka na moj budni pogled.

Takšen človek sem. Hiter. Impulziven. Vendar to ne pomeni, da sem nespametna in frfrasta punca (o sebi govorim kot o puncici, imam pa jih že trideset), ki kar plane v svet. Sploh ne. Samo odločam se hitro. Tadeju to ni všeč. Na živce mu gre. Jaz pa si ne morem pomagati. Ne vem, zakaj bi se spremenila. Vem, nekoč mu je bilo prav to všeč. V gimnaziji, ko sva se spoznala, je bil nor prav na to mojo impulzivnost, nepredvidljivost. Vsaj tako je rekel. Čeprav sem vse bolj prepričana, da mu je moja nepredvidljivost bila všeč samo zato, ker je bila všeč drugim, njegovim sošolcem. Danes, po skoraj petnajstih letih, kar sva skupaj, me kar naprej suva z nogo pod mizo in me gleda s srepimi očmi, zraven pa šepeta: „Obnašaš se kot kakšna kurba! Daj prst iz ust! Kaj tako buljiš v tistega tipa! Daj skupaj noge, tisti stari kozel ti gleda naravnost v fračo! A ne moreš najprej premisliti in se šele potem odločiti!“ In tako dalje in tako dalje. Nikoli mu nisem morala dopovedati (priznam, da mu tudi nisem prevečkrat poskušala), da so moje odločitve, čeprav hitre, pravzaprav vedno prave, vedno premišljene. Ko sva kupovala nov avto, sem že takoj na začetku vedela, katerega bova kupila. Tadej pa me je vlačil po avtomobilskih salonih polna dva meseca, doma sva do pozne noči listala kataloge in srfala po internetu, da bi se na koncu vrnila pred BMW kovinske barve in s premično streho. Žal mi je bilo, da si nisem odločitve zapisala na listek tisto dopoldne, ko sva sedla v kovinskega BMW-ja in jo zalepila v kuverto. Po dveh mesecih bi mu lahko rekla: „Poglej! Ta avto sem izbrala, to barvo, to znamko, že takoj na začetku. In svojo odločitev sem ti tudi povedala, pa si rekel, da morava pametno premisliti! Evo, dokaz, da sva brez veze izgubila dva meseca. No, kdo je bolj ekonomičen? Jaz, ki se po tvojem mnenju vse prehitro in preveč furjasto odločim, ali ti, ki se odločaš dva meseca, da bi na koncu izbral tisto, za kar bi se lahko odločil že v prvi minuti.“ Seveda svoje odločitve nisem kuvertirala. Ne bi imelo nobenega smisla. Tadeja ne bi mogla z ničimer prepričati, da imam tudi jaz kdaj prav. In podobno je bilo, ko sva kupovala stanovanje, ko sva ga opremljala ali pa ko se odločava za počitnice.

In tako sem tistega jutra šla k oknu. Vstala sem, kot bi me nekdo poklical. Nisem se ogrnila, nisem si nataknila copat. Vstala sem s postelje in gola šla čez sobo k na stežaj odprtemu oknu.

Tadej se je zganil. Zamrmral in se prevalil na bok. Z roko je zatipal na mojo stran. Ko je ugotovil, da me ni, je njegova roka mrtvo obležala na praznini poleg njega. Mirno je spal naprej.

Preden sem pogledala skozi okno, sem nekaj kratkih trenutkov zrla v Tadejev goli hrbet. Rjuha je pokrivala spodnji del ritnice. Temna brazda med ritnicama se je pod križem nadaljevala in izgubljala pod robom rjuhe. Bilo je visoko poletje. Spala sva gola. Proti jutru, ko je

rahlo zahladilo, sva se pokrila. Tadej je miže odtaval proti omari, vmes je pohodil stol in se udaril v piščal, zaklel je, potem pa je iz omare potegnil rjuho, odšepal nazaj proti postelji, padel nanjo kot spodsekan hloed in se pokrnil. Samo sebe. Vedno je mislil samo nase. Čeprav je včasih znal biti tudi zelo kavalirski, vendar je to od njega zahtevalo preveč napora ... Kasneje, ko je zazeblu tudi mene, sem zlezla pod rjuho za njegov hrbet. Objela sem ga čez pas in on je z boki zamencal proti mojim bokom. Roka mi je zdrsnila niže pod njegov trebuh in s prsti sem rahlo zagrabila za njegove dlake. Zaspala sem.

Zdaj ga gledam.

Stojim s hrbtom obrnjena proti oknu. Rahla jutranja sapica poletja mi pihlja v goli hrbet. Čutim, kako se mi koža, topla od noči in Tadejevega telesa, ohlaja. Bradavičke mi nabrekajo. Koža na prsih se krči v drobnih kraterjih. Za hip me zmrazi. Občutek imam, kot da me od zunaj nekdo gleda. Vem, da je najino okno previsoko in da je na drugi strani zgolj morje, nihče me ne more videti, razen z daljnogledom s kakšnega tankerja, ki bi po črti obzorja peljal mimo, vendar občutek neznanega pogleda ostaja ... Občutek, ki ga kot srh čutim na koži, na lopaticah, na vratu. Vem, da je to zgolj hladna sapa, ki je planila skozi okno in obliznila moje golo telo (rada sem gola, lepa sem, zato se rada razkazujem), vem, da me v resnici nihče ne opazuje, hkrati pa mi je všeč občutek, da sem opazovana, všeč mi je, da si domišljam, da je trenutek, ko stojim s hrbtom obrnjena proti oknu in se bom vsak hip obrnila in pogledala ven, nekaj posebnega. Nekaj enkratnega. Vznemirljivega. Pa čeprav je vse to samo v moji glavi ... Zaščemi me pod trebuhom. Za hip. Samo za hip se občutki premešajo med sabo. Jutro je. Prebudila sem se. Srečna sem. Tadej leži v postelji. Ves dan je pred nama. Vse življenje. In to me na nek poseben način vznemirja. To si želim zapomniti. Ko se bo jutro docela prebudilo, ko bodo prišli šumi, glasovi prvih ljudi na plaži, ko se bo Tadej prebudil, zazelhal in tečno zajamral: *Včeraj ne bi smela piti. Tisto vino je prava scahnica. Kje je kava ...?* bo vse skupaj minilo. Zato želim obdržati ... Občutek, da sem opazovana. Da sem sama in hkrati del nečesa. Kaj vem ...? Sveta. Vesolja. Življenja ... Želim verjeti, da je trenutek nekaj zelo enkratnega, čeprav me je samo jutro rahlo zahladilo po goli koži in bradavičke so mi nabrekli ...

Preden bom pogledala skozi okno, si bom poskušala zapomniti podobo: Tadej na postelji. Leži na trebuhu. Eno nogo ima rahlo pokrčeno, drugo stegneno. Z obrazom je obrnjen proti oknu, kjer stojim in ga gledam. Eno roko ima tik ob obrazu. Z dlanjo navzdol. Drugo za hrbtom položeno na postelji ob telesu. Usta ima čisto malo odprta. Kot kakšen otrok. Bela rjuha mu pokriva stegneno nogo. Pokrčena noga kuka izpod nje in je poraščena s temnimi dlakami. Rob beline rjuhe mu sega do polovice ritnice. Ima lepo, seksi ritko. Okroglo. Čvrsto. Brazda med ritnicama je temna. Njegovi ritnici nista poraščeni. Ima golo ritko, kot kakšen dojenček. Med ritnicama pa mu poganjajo črne dlake, ki se gostijo navzdol do temne sence njegovega mednožja, skrivnostno skritega nekje spodaj. Tadej ne mara, da govorim o njegovi zadnjici. Sovraži, če mu rečem, da ima lepo ritko. Zanj so vse besede, s katerimi se da preprosto in lepo imenovati dele telesa, vulgarne, pornografske. Včasih celo zardi. Jaz pa ga dražim. Nalašč! Rečem:

Imaš lep kurac, tvoja jajca so velika in debela, špricne ti pa kot kakšnemu mlademu kitu ... Kadar tako govorim, kar ponori, govoriš kot kurba, pravi, *saj nisi pornografska zvezda ...* Jaz pa mu rečem: *Zakaj bi bilo grdo, saj govorim o tvojem krcu, o tvoji riti, o tvojem mačefitu* (ta beseda ga še posebej jezi, spominja ga na smrkelj) *in rada te imam in ljubim te, že petnajst let te ljubim, čeprav si včasih tečen kot drek ...* Z užitek ponavljam besede, ki ga jezijo. Beseda *rad* se mu zdi pa sploh višek patetičnosti, in ker je za Tadeja *patetičnost* in *vulgarnost* nekaj zelo podobnega, vedno zaloputne vrata in izgine.

Zdaj ga gledam.

Rada ga imam. Skupaj sva že od petnajstega leta. Vse od gimnazije. Z mano je izgubil nedolžnost. Prepričan je, da sem tudi jaz z njim. Imela sva petnajst let in njegovih staršev ni bilo doma. Povabil me je k sebi. Prespala sem pri njem. Ko me je vprašal, če sem kdaj že s kom preživela noč, sem mu rekla, da ne. Kar je bilo res. Prvič sem s kom bila vso noč. Tega me najbrž ne bi vprašal, če ne bi na rjuhi opazil sled moje krvi. Pa ni bila kri izgubljena nedolžnosti, bil je rozast izcedek zadnjega dne menstruacije, ki ga je precej ponesrečeno ljubezensko drgnjenje scedilo na rjuhe. Tadej je bil z odgovorom zadovoljen. Moški imajo radi, če so prvi. Takrat mi je priznal (sicer mi ne bi), da je tudi zanj bilo prvič. Hotela sem ga popraviti, mu povedati ... Pa je njegov obraz bil preveč samovšečno blažen in zadovoljen ... Kasneje me o izgubi nedolžnosti ni nikoli bolj natančno vprašal. Jaz pa mu sama od sebe o tem nisem nikoli govorila. Zakaj mu ne bi pustila tega veselje.

In zdaj ga gledam.

Potem se bom obrnila k oknu in pogledala proti morju.

Včasih se mi zazdi, da si moram nekatere slike zapomniti. Ne vem, zakaj. Pojma nimam. Včasih me kar nenadoma zagrabi in si rečem: *To si moraš vtisniti v spomin, tega ne smeš pozabiti.* Včasih gre za podobo, včasih za kakšno besedo. Za obraz, ki ga srečam na ulici. Včasih moram enostavno ustaviti trenutek ... Ko nesem skodelico jutranje kave k ustom, obstojim, za hip, kot bi v meni škrtnil mehanizem in bi nekakšen zobček padel v pravo luknjico in se mora, mora vse ustaviti, zato da bi za vedno obstalo, nekje globoko v spominu ... Ko sem to povedala Tadeju, se je smejal. Potem mu nisem nikoli več govorila o tem ...

Zdaj sem se obrnila k oknu.

Zunaj je morje.

Zgodnje jutranje morje. Najin apartma je v zadnjem nadstropju starega bloka, ki je nekoč davno bil delavski počitniški dom. Podjetje je propadlo, čisto poceni so lastnino podjetja pokupili njegovi direktorji in iz velike hiše tik ob morju so naredili razkošne apartmaje in jih drago prodali. Tadejev oče je kupil najboljši apartma. Dve veliki sobi, kuhinja, kopalnica in terasa, obrnjena na morje ... Spodaj je obala. Svetloba je mlečna. Jutranja. Sonce se nekje na levi, za ovinkom, ki ga naredi obala, pripravlja, da bo vželo. Z rokama se naslonim na okensko polico, rahlo stopim na prste, dvignem glavo in jutru pokažem svoje prsi. Spet prijeten hlad zgodnjega poletnega jutra, ki pripihlja od nekod in me poboža. Zamižim in se zazibam naprej ... Prsti na nogah se mi odlepijo od parketa. Okenska polica se me dotika tik pod tre-

buhom. Na svojem obritem mednožju (to Tadej obožuje) čutim rob lesa. In ko se na rokah rahlo zazibam naprej, me tanka linija prijetno stisne prav na tistem mestu, kjer se gladko obriti venerin griček razcepi in spusti v globino. Zibam se počasi. Prsti na nogah (ob oknu stojim kot balerina) se odlepljajo od parketa. Nagibam se naprej in nazaj. Držim se samo na rokah. Prijetno mi je. Čutim, kako postajam vse bolj vlažna. Z rahlimi dviganjem in spuščanjem rok, na katerih slonim, se drgnem z robom okenske police ... Zagrizem v ustnico. Bom nadaljevala? Ali pa bom počakala, da se Tadej prebudi in enostavno in hitro sedla nanj. Srh se od drobne pikice mojega ščegetavčka, ki ga tarem ob rob okna, zato postaja vse večji in sočnejši, širi pod kožo navzgor. Čutim ga v trebuhu in potem više. Ustavi se mi na prsih. Zato pospešim zibanje. Vedno hitreje in hitreje. Gibanje mojega telesa je zdaj dvojno. Stojim na konicah prstov. Z rokama sem naslonjena na okensko polico. Nagibam zgornji del telesa skozi okno in potem spet nazaj ... Kot na kakšni gugalnici. S konicami prstom, na katerih stojim, se odganjam, hkrati pa se poskušam tudi dvigati in spuščati, zato da bi rob okenske police dražestno drgnil vedno bolj skeleči ščegetavček, tudi v drugi smeri. Kot na gugalnici, naprej, nazaj ... in potem ... hkrati ... navzgor in navzdol ... Odprem oči ... Spustim glas ... Nekakšen stok ... Se bo Tadej prebudił ...? Želim si, da bi se. Vrgla bi se nanj in se do konca zgulila ob njegovem stegnu, trebuhu ... Zagrabila bi ga za lase in potisnila njegovo glavo na stik svojega razmočenega, dišečega, vrelega mednožja ... Nadaljujem zibanje. Vedno hitreje. Pogled potuje po daljavi neba. Tudi pogled se ziba. Čutim, da me bo pokrčilo ... Stisnilo ... Srh se iz trebuha dviga kot brbotajoča kepa mravljincev, kot atomska goba, ki jo bo zdaj zdaj razneslo v mojih možganih ... Spet stok ... Vseeno mi je, če se Tadej zbudi, če me zaloti ... Pravzaprav si tega želim ... Krč ... kepa kipečih mravljincev se dviga po prsih v glavo ... Spustim pogled ... Morje ... Črta horizonta ... In potem obala ... Zagledam obalo pod sabo ... peno morja, ki se rahlo, jutranje peni, ko se zadeva ob kamne ... pena, ki mi teče po stegnih ... kamni ... bele skale, ki jih je pravkar obsijalo morje ... snop svetlobe, ki pošev pade na skale in se razlije ...

Zagledam ga.

Njega. Fanta. Mladeniča. Spadaj pod oknom ... Na obali ... Do pasu gol. Svetli lasje ...

Kepa slasti se pripravlja na eksplozijo. Roke, s katerimi se držim, s katerimi se zibam, se mi začnejo tresti ... ne bom zdržala ... ko mi bo prišlo, bodo roke popustile, padla bom in udarila z obrazom ob okensko polico ... Morda bom padla ven in poletela navzdol pred njegove noge ... vseeno mi je ... Vidim ga ... razločno, kot da ne bi bil deset metrov pod mano ... Ob njem nahrbtnik ... spalna vreča ... Ogleduje se okoli ... Nikjer nikogar ... Kot da preverja, če ga kdo gleda ... Jaz pa se zibam ... kepa slasti me zadrzne v vratu ... Žile mi nabreknejo ... Vedno hitreje in hitreje ... Če se bo Tadej zbudil ta hip, ga bom poslala v božjo mater ... nadaljevala bom sama ... sama ... sama ... Mladenič spodaj si sleče hlače ... S hitro potezo jih spusti prek bokov, da obležijo okoli gležnjev, in potem stopi iz njih ... nag je ... svetel ... bel ... slok in nag ... Stopa proti morju ... Pripravlja se, da bo zaplaval ... Previdno korači v morje ... Do kolen ... Ozira se po obali ... Kot da ga je sram golote ... Njegovo telo belo žari ... Svetel je ... tudi med nogama ... Nobene sence, nobene goste črnine,

tako kot pri Tadeju ... Svetloba kože ... Udarilo mi je v glavo ... Eksploziralo bo ... Roke se mi tresejo ... Lije mi slast izmed nog v dolgem in vročem curku ... Vroča slast ... V dolgi sragi po notranji strani stegna ... skoraj do kolen ... Mladenič na obali ... Do kolen v vodi ... Pripravlja se, da bo skočil ... Nag in bel ... Potem dvigne pogled ... Gleda me ... Gledava se ... Zdaj eksplodiram ... Obraz se mi spači ... Kepa migotajočih belih mravelj se mi razleti pred očmi in se spremeni v žareče pike... Tako je nastalo veselje, svet, sončni sistemi ... Krasno rojstvo ugodja in svetlobe ... Lepota! Lepota! Med nogami utripa v prijetni, svetlo modri ... Vseeno mi je. Zdaj mi je popolnoma vseeno. Tudi če umrem ta hip ... Zastokam ... Mladenič se mi nasmehne ... Predaleč je, da bi vedel ... da bi videl ... Še bolj spačim obraz in obmirujem, otrdim, zamrznem kot kamen v najvišji točki na poti navzgor, preden nezadržno pade spet na trdo dno, kjer se bo raztreščil v prah ... Roke mi rahlo trzajo in moje mednožje ... kot da se bo slast zgostila v drobno piko in posrkala vase moje telo ... Drsim v modrino. Prijetno in polno svetlobe ...

Mladenič dvigne roko in mi pomaha.

Nasmehne se mi.

Roke mi odpovedo. Ne zdržim več. S petama trdo udarim ob parket. Vendar, kljub vsemu se obdržim na nogah, ki klecajo ... Obraz se mi sprosti, kot bi ga nekdo obrisal z mehko, vlažno krpo.

Zdi se mi, da se tudi jaz nasmehnem.

Nobene misli.

Samo lepota.

Mladenič se obrne proti morju, podoba njegovega nagega, belega in slokega telesa poblisne na gladini ... Potem sklene roke pred sabo in kot delfin, v rahlem loku skoči v morje in za hip izgine pod površino.

Ko je Vinko kot uveljavljen in zelo znan avtor poslal rokopis Temno modro kot september, najprej nismo verjeli. In sva se dobila v Ljubljani, da se prepričam. Povabil je na kosilo v zelo fensi restavracijo, jaz pa, namesto da bi užival v naduse prijetni družbi, sem v mislih skrivaj prešteval fičnike v žepu in strahoma bulvil v cenik. Knjigo, ki pomeni novo, zrelo stopnjo v avtorjevem pesniškem razvoju, ki bogati sodobno slovensko pesništvo z dragocenimi sporočili, smo dobili, računa za kosilo pa ne!

Matjaž je rokopis prinesel v pisarno, ko smo ravno nekaj sestankovali. Malce mu je bilo verjetno nerodno, da bo postal pisatelj pa to, ker mi je izročil papirje in hotel kar počakati, da mu bom takoj povedal svoje mnenje. Knjigo Džniland sem potem vzel na morje, in ko sem si delal opombe in se krohotal, so se mi kmalu pridružili tudi popolnoma neznani ljudje, ki sem jim z glasnim branjem popestril dopust. Nominacija za najboljši literarni prvenec leta 2005 je bila samo logična posledica ...

Predimenzionirani termometer s kričeče zeleno številčno skalo, ki so ga na nekem mestnem trgu postavili kot del reklamne kampanje za novo osvežilno pijačo z okusom po kaktusu, kaže natanko toliko stopinj, kot je minilo let od rojstva ženske, ki ravnokar stopa mimo tega zares nemogočega termometra. Zgolj slučaj pač. O starosti te ženske naj bo zatorej povedano zgolj to, da je zunaj prekleto vroče.

Ženska ni oblečena nič drugače kot se dandanes poleti oblačijo ženske. Edina nenavadna stvar, po kateri se ta ženska razlikuje od večine drugih žensk, je ogromen alpinistični nahrbtnik oranžne barve, ki ga ženska nosi kje drugje kot na hrbtu. Ženska torej prav zdajle prečka ta neki mestni trg in vse se zdi v najlepšem redu.

Če ne štejemo predimenzioniranega termometra s kričeče zeleno številčno skalo, pa v resnici tudi je vse v najlepšem redu. Ženska se počuti povsem vsakdanje. V njenem čustvenem kozmosu trenutno ni nič takega, za kar bi bilo vredno izgubljati besed. V njenem čustvenem kozmosu trenutno ni nič takega, za kar bi bilo vredno izgubljati besed. S pogledom na hitro ošvrkne kričeče zeleno številčno skalo termometra in pomisli, kako prekleto vroče da je. Potem stopi do kioska in si kupi dva žetona za vožnjo z mestnim avtobusom.

Na bližnji avtobusni postaji mestnega prometa na dnu nekega mestnega trga se ženska zdajle ustavi, da bi počakala avtobus mestnega prometa št. 2941, ki vozi v smeri Šentklepca in nazaj. Ker nima pametnejšega dela, ta naša ženska z alpinističnim nahrbtnikom oranžne barve na hrbtu prisluškuje pogovoru dveh ceneno opravljenih najstnic, ki prav tako čakata na mestni avtobus mestnega potniškega prometa ali kako se že reče.

Prva reče: »Gospod Hmeljar?«

Druga reče: »Ja, gospod Hmeljar.«

Prva reče: »Pa ne morem verjeti. Gospod Hmeljar?«

Druga reče: »Prav si slišala. Gospod Hme-lja-r.«

Prva reče: »Ne me basat, stara. On te je?«

Druga reče: »On, ja.«

Prva reče: »Srečnica. Ko bi vsaj še mene.«

Druga reče: »Ma ja, vem. Pa ko bi bil vsaj ta avtobus do Šentklepca že tu.«

In tako dalje.

Kot vidite, je njun pogovor skrajno nezanimiv in tudi tej naši ženski se ga ne da poslušati, ker se ji zdi skrajno nezanimiv. Stopi šest ženskih korakov stran ter iz žepa vzame škatlico vžigalic, eno uprasne ob svoj zob in si prižge cigareto, ki je vse dotlej počivala za njenim ušesom, v katerem nosi srebrn uhan z motivom slovenskega grba, ki ji ga je prejšnji teden podaril neki veteran, po tistem ko sta se dala dol za grmovjem pred mestno hišo. Bilo je res nepozabno in ta ženska se vsakič, ko uprasne vžigalico ob zob, spomni tega nepozabnega dogodka v grmovju.

Potem pride avtobus št. 2941, ki vozi do Šentklepca in nazaj, in najstnici se zbobnata vanj, za njima pa še ženska, ki šoferja vpraša, če ta avtobus res pelje do Šentklepca. Šofer ji pomežikne in spelje. Mestni avtobus najprej pelje skozi center, nato skozi predmestja, vmes se ustavi na vsaki avtobusni postaji mestnega potniškega prometa, potniki pa bodisi vstopajo bodisi izstopajo. Tako je to. Ker je res vroče,

ima šofer na svoji strani odprto okno, da mu vetre vso pot mrši njegove mediteransko temne kodre. Tudi potnikom je vroče, ampak oni nimajo oken, ki bi jih po mili volji odpirali in zapirali. Tako je to.

Ta naša ženska sedi na čisto zadnjem sedežu in bere neko revijo, ki jo je našla na sedežu poleg njenega. V reviji piše o tem, kako je Michael Jackson obiskal sirotišnico na Poljskem, in žensko to strašno zabava. Potem prebere še članek o tem, kako je Tom Cruise obiskal sirotišnico na Slovaškem, in tudi to žensko strašno zabava. Ženska se vpraša, kako je, če si slaven, a ne ve odgovora. Temu še lep čas ne bo prišla do dna, ampak to itak nima nobene veze s tole zares trapašto zgodbo.

Potem, recimo da čez kake trideset ure, se avtobus ustavi. Ženska, ki je bila vso pot zatopljena v branje revije, sklepa, da so zdaj najbrž na končni postaji. V avtobusu je le ona ter tisti dve ceneno opravljeni najstnici, ki sta tako zatopljeni v pogovor, da se sprva sploh ne premakneta, temveč čakata dalje. Ženska se jima zdajle počasi približuje, alpinistični nahrbtnik oranžne barve v rokah jo vseeno nekoliko ovira, in tokrat *nehote* spet zasliši njun pogovor.

Prva reče: »Kako si že rekla, da se piše?«

Druga reče: »Hmeljar.«

Prva reče: »Ja, ja, točno, Hmeljar.«

Druga reče: »Ja, saj sem ti rekla – gospod Hmeljar.«

Prva reče: »In praviš, da te je on?«

Ženski je kar slabo od tega slaboumja. Pomisli, kako je ta mladina čudna. Ko je tik vstric njiju, se odhrka in vpraša: »Kaj je tole Šentklepec?« Najstnici se spogledata in se zahihitata, hihihih, potem stečeta iz avtobusa, ne da bi rekle vsaj muuuu. Šofer ni preveč presenečen nad takšnim dejanjem, pozna on te dijaške fore pa to. Ženska se potem počasi približa njemu, alpinistični nahrbtnik oranžne barve v rokah jo vseeno nekoliko ovira, in potem vpraša še njega, če je to Šentklepec.

»Valda,« ji reče šofer in ji še enkrat pomežikne. »Vroč je in jaz imam deset minut časa, preden obrnem tole zadušljivo kišto. Greš z mano na en sok?« Žensko takšno vprašanje samo zmede, odkloni povabilo in stopi z avtobusa. Zunaj je še naprej prekleto vroč dan, ampak saj to že itak vsi vemo. Ženska si na hrbet oprta svoj alpinistični nahrbtnik oranžne barve, da je ne bi več oviral.

Ženska se znajde na manjšem parkirišču, ki je v bistvu obračališče za mestni avtobus št. 2941, ki vozi do Šentklepca in nazaj. Ozre se naokoli. Naokoli nje je nekaj hiš in dreves, v ozadju je opaziti dve zgornji polovici dveh stanovanjskih stolpnic. Ženska sprva ne ve, kaj bi, zato po žepih potipa, če ima še kakšno cigareto, pa je v resnici nima. Potipa še za ušesi, pa tudi tam ni nobene. Tam so le srebrni uhani z motivom slovenskega grba.

Ženska potem naredi prve korake po Šentklepcu. Cesta, po kateri v tem trenutku stopa, se izkaže za glavno ulico. Hodi in hodi, dokler ji poti ne prekrži nekaj starejši moški. »Oprostite, gospod,« ga pobara ženska, »kaj mogoče veste, kje je tu gasilski dom?«

Starejši moški si žensko najprej temeljito ogleda, jo premeri od glave do pet, in ji potem pokaže s prstom, kje je gasilski dom. »Tamle dol,« ji reče. »Tam je gasilski dom.« Ženski je zdaj vse jasno in se mu zahvali. Moški ji reče, da ni za kaj. »Turizem smo ljudje,« še za-

mrmra, pa naša ženska tega sploh ne sliši.

Ženska potem spet hodi in hodi, toliko časa, dokler ne pride do stavbe, na kateri piše GASILSKI DOM ŠENTKLEPEC 1903 - 1998. Ženska si oddahne na način, kot si oddahne popotnik, ko prispe na cilj. Pred gasilskim domom je vse polno gasilcev v polni gasilski opravi, ki jo sestavljajo:

- gasilski kombinezon oziroma gasilska zaščitna obleka,
- gasilska čelada ter
- gasilske oznake (po katerih gasilci prepoznavajo druge gasilce).

Ženska nekaj trenutkov opazuje gasilce, a ji ni povsem jasno, kaj sploh počno vsi ti možje. Potem pristopi h gasilcu, ki se ji zdi še najbolj moder, in ga vpraša, kje je njihov načelnik. Gasilec ji pokaže nekega drugega gasilca, ki ima brke in ki povsem očitno načeljuje ostalim, kar je ženska prej spregledala.

Ženska stopi do njega in mu reče: »Vi ste torej gasilec načelnik?« Gasilec pokima. Potem mu ženska pove, da ima nekaj zanj. Gasilec načelnik je nemalo začuden, za trenutek prekine načelovanje in skupaj stopita v notranjost gasilskega doma, kjer ni tako vroče kot zunaj. Gasilski načelnik si sname gasilsko čelado in se zagleda v obiskovalko. V tem trenutku se mu zazdi precej privlačna, še bolj pa takrat, ko si ženska s hrbta sname svoj alpinistični nahrbtnik oranžne barve in ga postavi na mizo, ki leži med žensko in gasilskim načelnikom. Aja, še bolj privlačna se mu zazdi pa zaradi tega, ker med snemanjem alpinističnega nahrbtnika oranžne barve gasilski načelnik zasluti obris ženskih prsi, ki so res polne, jedre in vse to. Ah, ti moški.

»Glejte, tole vam vračam,« z mirnim glasom govori ženska, ko odpira svoj alpinistični nahrbtnik. »Zadnjič mi je pogorela bajta in kolikor sem uspela ugotoviti, so bili vaši možje tisti, ki so jo gasili, pa čeprav leži povsem na drugem koncu mesta. Moja bivša bajta namreč.«

Ženska iz alpinističnega nahrbtnika potegne zvitek, v katerem je par obrabljenih gasilskih škornjev. »Eden od vaših mož jih je najbrž pozabil,« pravi ženska in mu jih poda. Gasilec načelnik se razveseli. »Aha, škornji.« Potem pomisli za tren. »Zdaj se spomnim primera. Eden mojih mož, Hmeljar se piše, je še ne tako dolgo nazaj prijavil, da jih pogreša. Neobičajna reč.« Ženski se omenjeni priimek zdi od nekje znan, ampak to ni nič čudnega – to je v teh krajih precej pogosto omenjan priimek.

»Kako pozorno od vas, gospa.« Ženska se nasmehne. Tudi gasilski načelnik se nasmehne. Oba se nasmehmeta. »Ah, ko bi bili vsi ljudje takšni kot ste vi,« sanja gasilski načelnik. »Vam lahko kaj ponudim? Ste žejni?«

»Ne, hvala,« pravi ženska. »Oziroma, a maste kak cigaret?« Gasilec načelnik odkima. »Potem pa kar grem, mudi se mi,« pravi ženska in odide ven, na vroč zrak, mimo vseh tistih gasilcev, ki so si v odsotnosti načelnika za trenutek oddahnili, nazaj na glavno ulico, proti obračališču mestnega avtobusa št. 2941, ki vozi do Šentklepca in nazaj. Hodi in hodi in potem pride tja. Avtobusa mestnega prometa še ni, zato ga ženska potrpežljivo čaka, medtem pa med prsti vrsti žeton, ki je ostal za pot nazaj. Tako je to, stari moj.

Stanka Hrastelj: Imam ga rada

Imam ga rada. Lahko bi rekla, da ga obožujem. Pa ne samo zaradi tega, ker privarčuješ denar. To je povsem postranska stvar. Avtobusi pač ne pridejo v poštev, ker v Krško peljejo kvečjemu enkrat na teden. Na vlak pa moraš priti pravočasno, se pravi veliko pred njegovim odhodom, stati v vrsti za vozovnico, se drenjati v vagonu, največkrat do Zidanega Mosta še stojiš, nimaš kam dati prtljage ali jo na vsaki postaji prestavljaš, da izstopajočim ni v napoto, do doma se voziš dve uri, organizirati moraš domače, da te pridejo iskat, in jih na postaji čakaš še vsaj deset minut, da o točnosti Slovenskih železnic sploh ne govorim. Zato prisegam na štop.

Štopat greš, ko se ti zljubi, prideš na plac, dvigneš prst ali kartonček s kratico svojega cilja, ustavljajo največkrat itak tisti z dobrimi avtomobili. Doma si v dobri uri, včasih te kdo pripelje prav do hiše. Človek, ki si ga prvič videl. Velikokrat ti ustavi znanec, pobral te bo že zato, da si o njem ne ustvariš slabega mnenja, med vožnjo predelata najnovejše flavze, običajno te povabi še na kavo. Sedeži v avtomobilih ljudi, ki ustavljajo štoparjem, so udobni, gneče v vozilu – jasno – ni, običajno imajo klimo in v playerju izbrano muziko. Udobje ena A.

Saj ne, da je stanje in čakanje ob cesti v prahu in na žgočem soncu ali vetru ali zimskem hladu prijetno. Pa še vsem si na razstavi. Ko mimo pelje avto, ki ga vozi tip, zraven pa sedi njegova žena ali punca, te bo on požiral z očmi, ona pa s prezirrom. Pa ajd, ti pač ne ustavijo. Pa tisti, ki jim z retrovizorja binglja rožni venec, tudi ne ustavijo. Nikoli. Kot da je križ v avtu simbol za *mi pa ne ustavljamo štoparjem*. Ampak če ni dežja, ni panike. Sploh pa punce hitro dobimo prevoz, in če je ena sama, še hitreje. Tudi če čakaš eno uro, še vedno profitiraš.

Včasih dobi štop kdo pred tabo pa prosi šoferja, če vzame tudi *kolegico*. Se pravi tebe. Ampak te sploh ne pozna. Drobne usluge, ki ti veliko pomenijo. Ti naslednjič vrneš isto komu drugemu. Verižna reakcija. Nekakšen nenapisan bonton.

Ljudje, ki ustavljajo, in debate, ki se med vožnjo razpletejo, mi dajejo samo več in več novih razlogov za štopanje. Pogovori z vozniki tečejo na milijon različnih tem. Debatirali smo že o poštnih golobih, o potapljanju v Krki, o pripraviokusne hobotnice, o prahastem lakiranju z minimalnimi izgubami, o radioamaterski telegrafiji, o umiranju, feng šuju, obrezovanju afriških žensk, o kohezijskih skladih in strukturni politiki, o psihadeliji pri Pink Floydih, o Koranu, o naftnih vrtnah, o dolžini kadrov pri Tarkovskem. Obožujem takšne pogovore! S kolegi s faksa se itak pogovarjamo o že stokrat premlatih stvareh.

Saj se zgodi, da kdo vso pot molči. Enkrat mi je ustavil Dular, bivši kulturni minister, ampak iz tega človeka razen *ja in ne* nisem izvela ničesar. Šeruga, na primer, mi je natančno opisal stadije pri malariji, zraven mi je spredaval tri potopise in povedal vse o svoji zidanici nekje na Gorjancih. Ali pa Smerke, ki je vedel o profesorjih z mojega faksa več kot jaz. Izvedela sem tudi, da ima na Dolenjskem vrt, in natančno mi je pojasnil, katera povrtnina je na kateri gredici in kako se jih vzhaja.

Večkrat me vprašajo, tudi vozniki sami, če me je kaj strah. Mislim si *Ne, saj imam same dobre izkušnje, česa bi se bala*. No, ja, saj včasih kdo zateži, ampak pes, ki laja, ne grize in pri štopanju se je izkazalo, da ta pogovor stoodstotno drži. Kdor te bo nagovarjal na kaj, te ne bo božal po kolenih. Ali boggedaj še kaj več. Zgodilo se mi je že, da mi je ustavil fant pri petindvajsetih, tridesetih, prijazen, simpatičen, malo sva klepetala, potem je pa kot strela z jasnega vprašal, če sem za avanturo. *Ha, ha, ti pa imaš način! Kar direkt, grlom u jagode. Kam pa greš, bla bla, lepo vreme, bla bla, si za seks? Pa je že katera rekla ja?* On: *Če jih sto vprašaš, ena bo dala. Jaz: Prav. Jaz nisem ena.* On: *Ni problem. Samo zdaj boš pa izstopila, pa se znajdi po svoje.* Ni se me dotaknil, ni bil nasilen, ni kričal – nič. Samo sredi avtoceste me je vrgel iz avta. Seveda sem bila vsa iz sebe, zapisala sem njegovo registrsko in se pol ure pošteno tresla od razburjenja, ampak v končni fazi mi ni ničesar storil. To je torej moja najslabša izkušnja, najbolj negativna – če je to kaj?!

Pred leti seveda ne bi niti pod razno šla sama štopat. Na začetku faksa, ali še prej. Pa tudi ni bilo treba. Samo kak dan naju je z Majo prišlo, da greva na kremšnite v Brežice. Ali na sadno kupo v Novo mesto. Pa v Čatež na bazen smo hodili na štop. In nikoli zvečer ali ponoči. V ulici so sami fantje, njim se je zdelo celo strašno nobl, če so imeli nekaj deklet zraven. Pa smo bile brez skrbi. Očetje so jim dajali avtomobile in še za bencin, za tiste špricarje smo drobiž pa že napraskali.

V Ljubljano sva najprej štopala skupaj s Tilnom. Mislim, da so se vsi razen naju na študij vozili z vlakom. Bajje ima svoj čar. Jaz tega nisem opazila, predvsem ne takrat, ko sem sedela na vlaku za Istro in sem se po nekaj urah kar na lepem namesto na Hrvaškem znašla v Italiji. Nihče v Opčinah me ni razumel ne po angleško ne po nemško ali hrvaško. Spraševala sem samo, v katero smer moram, da se vrnem v Slovenijo. Pa zdaj ne bom o tem, to je drugo poglavje in itak ima srečen konec. Torej Tilen. Odpravila sva se v nedeljo po kosilu. Ampak vedno se mi je zdelo po kosilu veliko prežgodaj, v Ljubljani pa mi je bilo do večera dolgčas. On je vztrajal pri nedelji zgodaj popoldne, meni pa s časom ni bilo več neprijetno stati ob cesti brez njega. Raje sem se odpravila v ponedeljek, ko se je mami odpravila v službo, pa me je zategnila do avtoceste. V Ljubljano sem prispela ravno dovolj zgodaj, da sem v predavalnico vstopila pred začetkom predavanj.

***

Tole zdaj pa se enostavno ne vklopi v sliko štoparske idile! Naredim trenutni prerez svojega položaja: stara sem sedemindvajset let, na fakso imam povprečje osem celih sedem, trenutno že pišem diplomsko nalogo, dvanajstkrat sem na krvodajalski akciji darovala kri, za klošarje sem imela vedno kaj drobiža v žepu, lani sem na lotu zadela petdeset jurjev in tudi sicer sem rojena pod srečno zvezdo, nikomur nisem storila nič žalega. Kdo mi ima kaj oporekati. Nihče. Si zaslužim, da se mi dogaja sranje? Ne, ne. Moj tedenski horoskop je tudi obetal same pozitivne dogodke. Zdjaj pa ta tip, ki mi je malo prej ustavil ...

Stanko sem srečeval na vseh kulturnih prireditvah, suvereno in narejeno pesnico, prepričan, da ima za sabo že nešteto knjig, ko pa jo je Barica povabila h Gogi, se je pokazalo, da smo izdali najboljši literarni prvenec leta 2005 ... Nizki toni.

Ne, saj nisem mogla vedeti! Ko sem prisledla, sem mislila, da je v oblečen samo v kratke hlače in da zaradi vročine na sebi nima majice. Saj smo vendar sredi julija. V naročju je imel samo tisto brisačko. Vročje je ... Zdjaj jo je umaknil, odložil na armaturo in sedi na sedežu tak, kakršen je prišel na svet.

Stopil mu je in začel je masturbirati. To traja že od Rudnika do Ivančne. Ne hiti. Mater, kam naj gledam?! Ok, na cesto, čim bolj naravnost predse ... Naj se pogovarjam z njim? Naj kar koli rečem, naj protestiram? Čutim otrplost rok in nog, predvsem pa vratu. Dlani se mi potijo. Pretvarjam se, da ne vem, kaj se dogaja poleg mene. Da ne vem, kaj se dogaja!

Voziva se sto na uro, iz avta ne morem skočiti. To ne moreš niti pri petdesetih.

Bo zavil z avtoceste? Na Gorjance? Saj veste, kaj se lahko tam zgodi. Lahko me zapelje na kakšno stransko kolovozno pot, lahko me posili, zveže, pretepe, na meni ugaša cigarete, mi odreže uho, lahko me celo ubije.

Ko sem vstopila v avto, ni nič težil ali kaj podobnega. Povsem kulturno je rekel, da gre v Zagreb in *Nema frke, Krško mi je usput*.

Kaj sploh hoče?! Molči, dela se povsem nevtralnega – kot da me ni zraven. To lahko pomeni, da je skrajno ciničen, da čuti mojo zadrego in uživa v njej. Morda mu paše avditorij. Pa saj ga ne gledam. Sploh ne vem, kolikšnega ima. Pizda!

Barica, ki je začela pisati relativno pozno, je knjigo Kamendan prinesla na našo pobudo. Njena prva knjiga je name naredila takšen vtis, da smo pogodbo podpisali, preden sem sploh prebral eno vrstico teksta! Ob brezštevilnih kavah in sokovih se je sčasoma pridružila uredništvu, zdaj vsem nadomešča levo in desno roko, včasih tudi kakšno nogo, zaradi svoje delavnosti pa vzbuja slabo vest Goginim garačem ...

Gospod Ernest je bil takole na počez brez napake. Vedno je bil skrbno urejen. Četudi je šel samo na sprehod, je nosil sivo obleko s telovnikom in kravato zamolkle barve, tudi poleti, čeprav je bilo še tako vroče. Pozimi je čez obleko nataknil nekoliko temnejši površnik, na glavo pa si je posadil klobuk. Okrog vratu si je ovil zimski šal, samo ta je bil čisto malo pisan, s kašmirskim vzorcem na sivi podlagi. Navadno se je napotil čez travnike, zavihal si je hlače, zavihke pa, takoj ko je stopil na mestni asfalt, skrbno poravnal. Poleti je iz njih strelal tudi travna semena. Tudi njegovi čevlji so bili vedno brez madeža, videvali so ga, kako jih čisti s krpico, ki jo je bil potegnil iz majhne prozorne vrečke, spravljene v žepu suknjiča.

Drugi sprehajalci so menili, da je prijazen gospod, četudi od njega nikoli niso dobili nič več kot skromen pozdrav. Upokojeni notar Brodnik, ki je s seboj na sprehode vodil maltežana Kasperja, bi bil včasih prav rad poklepetal z njim, zdel se mu je vreden pozornosti, pravi gospod, takole sveže obrit in enobarven, tako rekoč njegovega ranga, ampak Ernest se je samo skrivnostno nasmehnil, četudi je Brodnik rekel samo kaj takega kot: "Danes je pa lepo vreme." Njegov pes se je sicer nasršil vsakič, ko ga je zagledal, morda zaradi vonja po brivski vodici. Tudi gospod v sivi obleki se je moškemu s psom nekoliko ognil, vendar pazljivo, tako rekoč nevsiljivo, da se ne bi videlo, da ne mara kosmatincev. Kadar pa je Kasper dvignil svojo tačko ob kakem grmu in je za njim ostala z rumenimi luknjicami prevotljena snežna odeja, mu je obraz zaledenel, in to je bilo ediničkrat, ko notarja niti pozdravil ni.

Težava gospoda Ernesta pa je bila v tem, da na sprehod ni mogel, če ni imel cilja, četudi čisto majhnega, nepomembnega. Spomladi je izpod hoste nosil zvončke, poleti je utrgal kakšen divji klinček med travo ob reki, jeseni je v pest stisnil nekaj rdečih plodov šipka ali kakšen divji kostanj, ki ga je bil pobral ob ograji gostilne, na poti domov ... Pozimi pa je bilo hudo, v strahotni stiski je bil, namesto pozdrava je ob srečanjih samo mrko pokimaval. Za silo se je dalo utrgati od mraza osmojeno vejico jelše s storži, vendar je poznal samo eno tovrstno drevo ob reki in kmalu je bilo obrtgano po vsej višini odraslega moškega.

Ko so ob njegovi sprehajalni poti zgradili trgovski center, mu je bilo laže. Potem je na koncu poti, ko se je gaz stekla na spluženo parkirišče, preden se je obrnil proti domu, lahko kupil kak jogurt ali jabolko. Vendar je to storil samo dvakrat, potem je ugotovil, da se nakupovalna vrečka ne sklada z njegovo pojavo. Na srečo je odkril, da se med nakupovalnimi vozički pred vhodom v trgovino skriva jata vrabcev. Zasopel in premrzel jih je lahko vsak dan štel. To mu je delalo nekaj težav, saj ptiči niso bili pri miru; sprehajali so se med kolesi vozov, poletavali na njihove prečke ali celo v košare pa tudi njihovi drečki pod obema nizoma vozičkov in na njihovih ročajih so se mu močno upirali. Vendar je potlačil gnus; s sabo domov je lahko odnesel število, podatek o tem, koliko vrabcev je bilo kakšen dan pred trgovino. Jata je bila precejšen izziv: kadar je bilo močno pod ničlo, je bilo ptic dvainpetdeset, če se je nekoliko segrelo, se jih je med mrežastimi koši in pod njimi podilo kakšnih dvajset manj, kadar pa je bil prodajni center zaprt, jih je ostalo le za vzorec. K njim je vedno prišel tudi tiste, ki so našli pot v trgovino in jih je bilo mogoče videti skozi stekleno steno, čisto gori med strešnimi oporniki.

Nekega dne pa vozičkov ni bilo več. Grozila je ptičja gripa in ni se spodobilo, da bi obiskovalci trgovskega centra vozili nakupljeno v vozičkih, v katerih so si vrabci našli dom.

Zima pa je bila dolga, snega je napadlo toliko, kot že dolgo ne. Nekaj časa ni hodil več ven. Notar ga je kar malo pogrešal, človek se navadi obrazov. Gospod Ernest je neizmerno trpel. Njegove noge so postale okorne, bolela so ga kolena, ob uri, ko je navadno hodil ven, je postal nemiren. Povsod so bile že gazi, prekrite z ledeno skorjo, mirno bi se s svojimi zloščeni čevlji lahko odpravil po njih ...

Ampak ničesar ni bilo, kar bi lahko nabral.

Potem se je spomnil notarjevega Kasperja.

Zdaj so za vogalom trgovskega centra, pri zamreženem podestu, kamor odlagajo prazne zabojčke in embalažo in odrivajo sneg, globoke rumenkaste luknje, vsak dan globlje.

Rasto Božič: Rezilo iz kresilnika

Niže pod gozdom se je davnega dne kradel krepak lovec. Zadrževal je dih, oprezal v vse smeri ter ovahaval rezek zrak. V jutranjem hladu se mu je izdihana sapa spreminjala v paro, na gosto sršočih brkih so se nabirale kapljice vode in zmrzovale v ledene kristale.

Njegovo golo telo je bilo zavito v oguljeno živalsko krzno, izpod katerega sta se zgoraj kazali mišičasti delno dlakavi lakti, spodaj kratki nogi, preprejeni z nekaj brazgotinami in s kakšno zasušeno krasto. Goli utrjeni stopali si je obložil s suhim mahom in posušeno travo ter ju povil z mehkiimi kožnimi trakovi. Kosmati del je obrnil navznoter, vse skupaj odel s preprostim obuvalom iz starega, močno izrabljenega debelejšega surovega usnja. Ob robovih ga je skozi s koščanim šilom prebite luknje prevezal s sukano vrvico iz rastlinskih vlaken. Da bi se vsaj nekoliko zaščitil pred vlago, je prejšnjo noč obuvali natrl z živalsko mastjo.

Prepasan je bil zgolj z usnjeno vrvico, s katere mu je na kratko bingljalo več mošenj iz suhih živalskih sečnih mehurjev. V njih je hranil reči življenjskega pomena; kresilnik in prgišče suhega mahu, s katerim je v najtežjih pogojih zanetil ogenj, ter nekaj manjših kamnitih rezil, puščične osti ter praskala. Poleg je nosil še zvitek vrvice, usnjen trak in prgišče debelejših zrn borove smole ter mogoče za dobro pest posušenih lesnik. Opremil se je za vsak slučaj, če bo moral prenočiti zunaj, ostati sam na prostem v gozdu, na mrazu, le ob svetlobi prve pomladne lune. Oborožen je bil le s kopjem.

Nenaden oster pok suhe drevesne veje je rezko odjeknil v njegovih čutilih. Pogled je mahoma sledil zvoku. Opazil je jelenov trop, ki ga je njegov prihod pognal v dir. Nagonsko se je sklonil in med vrzeljo gostega vejevja za njim hušnil v smrekov gozd. Hitro se je vzravnaval, skozi igličasto vejevje, posuto z ledenimi kristali, so se ravno prebijali žarki jutranjega sonca in ga zaslepili. S prosto roko si je zastrl oči in v meglici, prebodenimi s sončnimi žarki, razločil le bele repke košut. Urno so se oddaljevale in precej oddaljenemu rogamu vodniku sledile v hrib. Z zadnjimi kopiti so udarjale ob tla, dvigovale kosme mahu, pomešane z odpadlim na pol gnilim listjem ter razmočeno gozdno povrhnjico. Na spolzkih tleh je ostalo dovolj sledov, da je upočasnil korak in šel za dihano za sledjo.

Poznal je divjad. Poznal je njene navade. Stari lovci so izkušnje prenašali na mlajše. Znanje je šlo iz roda v rod, tudi sam je marsikaj uplenil. Vedel je, da se bodo živali kmalu ustavile. Navadno so se za določeno razdaljo premaknile, potem so skoraj otrpnile in oprezale, se vnovič sprostile in nadaljevale pašo. Ravno tam jih bo pričakal.

Sklenil je tropu prekrizati pot. Podal se je naokoli hriba, nakar se je proti vrhu vzpenjal med drevesi na strmeh pobočju. Na golem travnatem temenu je za trenutek postal, se razgledal in obrnil hrbet ne tako daljnemu z gozdom prekritemu vrhu, izza katerega je vstajalo sonce. Njegova obla kopica je bila sveže pobeljena z zadnjimi iskrečimi snežinkami te zime.

Sonce mu je sijalo v hrbet, po senci dreves bo ves čas vedel, v katero smer se giblje, živali ga bodo zaradi smeri sončnih žarkov težje opazile. Iz doline je proti vrhu na rahlo vleklo raztrgano meglo. Imel je ugoden položaj, zaradi vetriča ga jelen in košute ne bodo zavohale.

S hrbtom dlani je otrl znojno čelo, s prsti popravil na sencih zlepljene mastne pramene las, izpihal nosnici. Ledeni kristalčki na konicah njegovih brk so se zdavnaj stalili v kapljice. Srce mu je bobneče razbijalo in sililo v vrat.

Upočasnil je korak in s pogledom sledil prihuljenim sencam, premikajočim se po pobočju. Dober lučaj niže je v zavetju nizkega smrečja in podrasti opazil komaj vidne premike. Otrpnil je, poslušal, skoraj bolščal v to smer.

Počasi in previdno se je pred njim zvrstil prizor, ki še danes vsakemu pravovernemu lovcu požene dodatnega pol litra sveže, s kisikom in z adrenalinom obogatene krvi v možgane.

V ušesih mu je šumelo, uhlja sta mu zardela. Srce je začelo vnovič naglo utripati, skoraj tako glasno, da bi prav lahko splašilo živali. Na srečo se je oglušujoči zvok širil le skozi njegove, vse bolj nagonu podlegajoče misli.

S prsti desne dlani je vročično objel leseno toporišče sulice. Na vrhu je imela v precep vsajeno za spoznanje ukrivljeno kremenovo rezilo, za pedenj dolgo, na sredini debelo kakšen prst. Konica je bila pritrjena in povita z usnjeno vrvico, v spodnjem delu zamazana z mešanico smole in pepela.

Podolgovat kamen za rezilo je pred dnevi pobral v vodnem nanosu niže doli ob potoku, ga zatem ravno prav oblikoval in obkresal, vendar ni točno vedel, kaj storiti z njim. Ga bo imel za nož ali sulično ost? Odločil se je za sulico, saj mu je uspelo rezilo izdelati tanko in elegantno. Če se zlomi, bo iz njega še vedno lahko nožič.

V roki je krčevito stiskal kopje, členki prstov so okamneli. Previdno in počasi se je bližal plenu. Prišel je na mesto, ravno prav oddaljeno za natančen met. Živali so se vrstile mimo. Ogledeval jih je in se odločil za srednje rejeno košuto, katere glavni del življenja se je že odvrtil. Stopala je na repu spreveda.

Starejši lovci so pogosto opozarjali mlajše, naj izberejo žival, ki jo je lažje uloviti, staro, slabotno ali poškodovano. Ni se jim zdelo prav mladiče spraviti ob starše. Ravnali so se po naravnem ciklu obnavljanja življenja, bili odvisni od njega, spoštovali so vsa bitja okoli sebe.

Košuta se je počasi približevala. V pomladnem jutru je soncu nastavljala bok, iz nozdrvi vlažnega smrečka se ji je dvigovala zgoščena sapa.

Lovec se je odločil. Dvignil je desno roko s sulico, rahlo pomežiknil in pomeril, močno zamahnil ter zalučal.

Med tem sta se zvrstila dva povezana dogodka. Z levo nogo je stopil naprej in prenesel težo telesa. S strastnim nagonom zamegljeni pogled ni zaznal sveže mehke krtine, v katero je pravkar zagazil s stopalom, ovitim v zguljeno živalsko kožo.

Spodrsnilo mu je. Stopalo se je izmuznilo iz povitega objema, za trenutek je izgubil ravnotežje. Z zadnjo močjo je zagnal sulico, ki je v komaj zaznavnem loku poletela proti izbrani žrtvi.

Košuta je s koticom očesa opazila bližajočo se senco in nagonsko zaslutila nekaj nenavadnega. Krčevito je napela mišice in kite zadnjih okončin, se odgnala in skočila. Že v zraku je v levem stegnu zavohala.

čutila močan udarec, preplavila jo je ostra bolečina, podžgala njen brezglavi dir. Nastal je preplah. Kopita so udarila ob razmočena tla, živali so se v tropu skokoma pognale v paničen beg in se penaste ustavile na varni razdalji na drugi stani hriba, niže ob temenu.

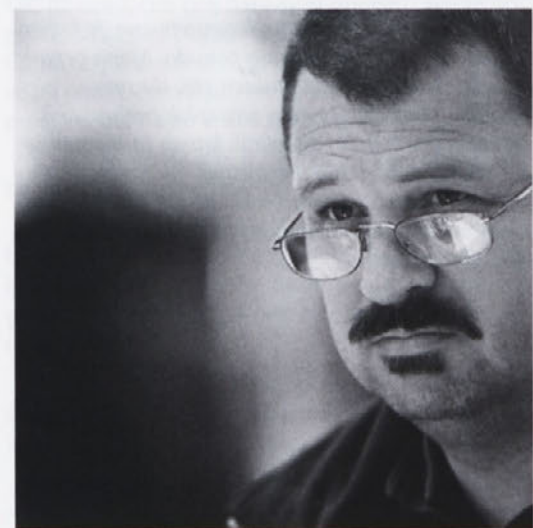
Kot navaja arheologovo poročilo, so petindvajset tisoč let kasneje, leta 1962, delavci peskokopa kremenovega peska ob cesti, ki pelje iz Ruperč vrha proti Stranski vasi, tik pod cesto našli paleolitsko kamnito rezilo.

Ta obdelani kamniti predmet iz časa starejše kamene dobe je doslej prva znana sled človekovega delovanja na širšem območju današnjega Novega mesta. Našli so ga v neposredni okolici hriba, kjer se je pred približno 25 000 leti moralo dogajati nekaj naši zgodbi podobnega.

Kamnito rezilo je lahko na gozdnat kraj v begu pred lovcem prinesla ranjena žival. Zaradi neuspelega meta je bila rana le površinska, skoraj brez krvi. Košuta se je večkrat poskušala otresti z boka visečega kopja, na koncu ji je uspelo. Slabo krvavečo rano si je zalizala, kmalu se je zacelila. V nizki gozdni podrasti je za odhajajočim jelenovim tropom, na gostem mahu med stebelci grmičkov borovnic, obležalo toporišče, sulica z umetelno nameščeno kamnito ostjo.

Nanjo je sijalo sonce, po njej je deževalo. V jeseni jo je prekrilo odpadlo listje, zametel jo je sneg, skrilo dračje. Cikel se je dolga leta ponavljal. Minila so stoletja in prešla v tisočletja. Prekril jo je gozdni humus, obrasle korenine dreves in grmičevja.

Leseno toporišče je sčasoma preperelo in zgnilo, prav tako usnjena vrvica, le smola je držala nekaj dlje. Tudi to je na koncu vso preperelo spral dež. Ostalo je le borih enajst centimetrov dolgo in kakšen centimeter debelo kameno rezilo, edino sporočilo brezimnega in verjetno slabo obutega prazgodovinskega lovca.

V zadnjem času omniprisoten v vseh medijih in na vseh kulturnih prireditvah, njegove kritike in recenzije odmevajo kot malokateri; posledično torej eden redkih, ki mu uspe kaj spremeniti na bolje le s kritično opombo ... Kritič, ki ne more iz svoje kože. Ko sem ga prosil, naj pošlje kaj za Gogino poletje, je bil kratek: »Lahko bi dal kakšno zgodbo iz moje knjige, če bo sploh kdaj izšla?!«

Vedrana Rudan: Življenje brez Kikija

prevedel Damijan Šinigoj

Iz vlečem dolg, siv, grozen šop dlak iz kadi. In ga vržem v straniščno školjko. Kiki se je sinoči tuširal. Iz vlečem šop dlak iz umivalnika. Tam se Kiki brije. Vržem šop v školjko. Iz vlečem dlake iz sifona. Lulam in ločujem pisano perilo od belega. Pisano bom prala s programom »colorati resistenti« na šestdesetih stopinjah, belo pa na »prelavaggio molto sporco« na devetdesetih stopinjah. Potegnem vodo in oblečem trenirko. Po vseh površinah pošpricam »tik multiuso«. Če je »multiuso«, pomeni, da opere vse. Na žalost nimam tiste račke ali race s kljunom, ki doseže vse robove. Ko sem izpirala drek in umazanijo s ploščic v kopalnici, sem se naučila italijansko. Seveda imam rada svojega soproga Kikija. Ampak ko stopim v kopalnico, pomislim na nekaj, na kar ne pomisli nobena ženska na zemeljski krogli – da morda obstaja tudi življenje brez moških ... Življenje brez Kikija ... Dvignem desko in pošpricam po rumenih madežih. Tako na deski kakor v školjki. Topijo se. Z metlico izpiram Kikijeve sledove. In mečem Novi list, Republiko, Jutarnji list, Globus, Nacional, Feral in Glas Koncila v veliko vrečo za smeti. Vse te časopise si Kiki sposoja. Odvržem plastenko, v kateri je česen, zmešan z devetindevetdeset odstotnim alkoholom. To pomaga, da človek doživi sto let. Odvržem tudi stari tranzistor, ostanke pene za britje, britvice za enkratno uporabo, polne dlak, stare bokserke, na katerih rumenih madežev ne bi opral niti program »rapido«, strgane nogavice, škarjice, s katerimi striže dlake v nosu in ušesih, njegov glavnik brez treh zob, ščetko za zobe, ki je tudi danes zjutraj ostala suha, zgornji del trenirke s tremi masnimi madeži, spodnji del trenirke z velikim madežem spredaj, a ne masnim. V košaro zmečem umazano posteljnino. Vklapim pralni stroj, všeč mi je ta izraz »pralni stroj«, ribam kad in jo sperem z vročo vodo, natočim »domestos« v školjko, bide, umivalnik. Vse sperem z vročo vodo. Ribam ploščice, ribam ogledalo. Brišem. Odpiram okno. Vse se blešči. Ni več Kikija. Kikija sem sprala iz življenja. Usadem se na školjko, oblečena, kajti če bi slekla spodnjice, bi se takoj polulala in uničila ves trud. Pijem cherry brandy iz kozarca za rdeče vino, dvignem noge na rob kadi in sanjam ... Obstaja življenje brez moških? Pred kom bi mi drhtela kolena? Ampak meni že dvajset let ne drhtijo. Če ne bi imela Kikija, bi iz kadi vlekla samo svoje dlake. Če ne bi imela Kikija, nikoli ne bi gledala debelih črncev, kako se tepejo okoli koša, in edinega belca, ki zgreši in ga zato ti črnici ali nekdo drug prodajo kakor belega sužnja. Kikija pa to razjezi do nezavesti, ker je ta belec »naš«. Če ne bi imela Kikija, nikoli, ampak nikoli ne bi gledala krivonogih kretenov, kako po Kantridi tekajo za krivonogimi kreteni, od katerih so eni »njihovi« in jim Kiki jebe mater, drugi pa so »naši« in jim Kiki jebe očeta. Jaz pa mu med polčasom nosim »prosim, lahko še eno pivo.« Če ne bi imela Kikija, bi zvečer legla v posteljo s toplimi nogavicami na stopalih, imenujem jih »capice«, spletla mi jih je tašča, z masno nočno kremo na obrazu, bombažnimi rokavicami na na debelo nama-zanih rokah, v postelji bi grizljala »fluettes de champagne sesame, sesame«, kar v prevodu pomeni palčke s sezamom, in bi gledala stare filme, v katerih se na koncu poročijo, in ležala bi diagonalno, ker bi bila postelja samo moja. In ne bi me zanimalo,

ali si je Kiki umil noge, ker Kikija ne bi bilo. Nihče ob meni ne bi smrčal, rigal, prdel, stokal in vlekel odejo.

Če ne bi imela Kikija, ne bi enkrat na mesec morala uživati v seksu. Jaz gor, on dol, on dol, jaz gor. Prižgati luč! Ugasniti luč! Zapreti oči. Kiki stoka, jaz pa moram uganiti, ali stoka, kakor da je sredina, ali pa je že konec. Če je sredina, moram tiho stokati. Če je konec, moram pospešiti dihanje. Meni pa je vseeno. Toda v Gloriji piše, da mi ne bi smelo biti vseeno. Moram biti aktivna. Moram kot obsedena migati z ritjo, ker me preveva nora strast. Si lahko mislite! Kajti če nisem aktivna, bo Kiki našel aktivnejšo in bo odšel! Kaj pa potem?! Kaj pa potem?!!! Zato enkrat na mesec kričim: »Aaaaaaaaah.« In gledam v zid in si mislim, da je preveč dva evra za kvadratni meter, z našim materialom in njegovimi rokami, in si mislim, da je bolje z našimi rokami, in rečem: »Kiki, letos bomo belili sami.« Toda Kiki že smrči sen pravičnega in velikega jebača. Če ne bi imela Kikija, bi vsak dan jedla špagete s paradižnikovo omako in nikoli, ampak nikoli se ne bi naveličala. In ne bi imela avta. Registracija. Sklopka. Olje. Auspuh. Bavspuh. Zaribanje. Odribanje. Če ne bi imela Kikija, bi delala v Italiji. Bila bi služkinja. Zaslužila bi tri milijone lir na mesec, prebarvala bi si lase žareče rdeče, kupila bi si torbico in čevlje *Bruno Magli*, rdeče, oblekla bi si črno obleko in drag plašč, uredila roke pri pedikerju in pičila po Korzu z visoko dvignjeno glavo. Jadrala bi po Korzu ... In globoko dihala. In gledala srečno. V daljno daljavo. In nikjer na obzorju poscane deske.

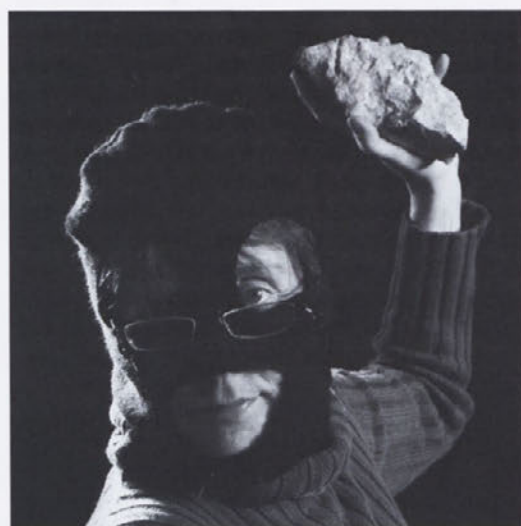

Foto: Rino Gropuzzo

Elegantna, ekstravagantna, ostra, aktualna, brezkompromisna in kritična. Uspešna, prevajana v mnoge jezike. Drobná ženska, a ko sem se prvič rokoval z njo, se mi je roka rahlo tresla. Zdaj se objameva. Prvo knjigo Uho, grlo, nož smo dobili na našo pobudo, drugi dve (Ljubezen na zadnji pogled, Črnici v Firencah) sta prišli zato, ker smo njena slovenska založba. Takšna je, brez dlake na jeziku, a dobra kot kruh. Ko smo na Reki odšli na kosilo v neko konobo, kjer je bilo ogromno ljudi, ni bilo niti enega, ki je ne bi opazil vstopiti ...

Izgubila sem svojo kožo Prav poseben dan v življenju nekega kreativca

Nimam ga več rada. No, pa sem končno povedala. Pravzaprav sem samo zašepetala, ampak tudi to šteje. Bo že prišel čas, ko bom to povedala tudi naglas. Pri-sežem, da bom.

Ampak komu naj povem? Prijateljicam? Saj ne bi razumele. Blagor ti, pravijo, vse sorte ti kupuje, imaš vse, kar si želiš ... Lahko si srečna, da bi le me imele take, pravijo, res si lahko srečna.

A naj povem mami? Ne, nočem, da se razburja, lahko še bolj zbolí. Poleg tega ... Čisto natanko vidim, kako bi stisnila ustnice, se obrnila proč in potem ob-molknila. Saj ti gre dobro, bi rekla potem, bolje kot drugim.

In o tistem ji ne morem povedati. O tistem se z m-aterami ne pogovarja. O tem, kako me duši, ko leže zraven, kako mi postane slabo, ko začutim njegovo s-apo na vratu ... Kako sem izgubila svojo mehko kožo. Tako kožo imaš ko svila, mi je rekla mama, ko sem bila še čisto majhna. Moja mehka metuljčica, je pela, ko me je poljubljala na rame. Včasih grem ponoči z roko med bedra in začutim trdo, hrapavo kožo. Bolje bi ti bilo, če bi se umila, mi pravi on, medtem ko vstaja, jaz pa vem, da ne bi pomagalo. Nič mi ne more vrniti moje kože.

Aneda nama je lepo, me sprašuje, medtem ko mi slači spalno srajčko, jaz pa molčim in čisto plitvo di-ham skozi usta. Komaj se premagujem, da ne vstanem. Če bi, bi prižgala vse luči v hiši in potem kričala, dokler mi ne bi zmanjkalo glasu. Potem se spomnim na mamo in tega ne naredim. Njeno srce tega ne bi pre-neslo, on bi odšel, ljudje pa bi s prstom kazali na naju. Izmišlja si, smrklja razvajena, bi pravili. Vse bi se raz-treščilo. Zato ležim mirno in plitvo in hitro diham skozi usta, samo da ne čutim njegovega vonja. Zjutraj se tuširam, dolgo, dolgo, vse dokler rdeča voda v kadi ne postane spet bistra.

Preden odide v službo, me včasih poljubi, in takrat me je zelo sram. Rada bi, da bi bilo vse kot nekoč. Gledam ga, kako zajtrkuje, nama naliva čaj in objema mamo. Pravi, da sem čudovita in da je ponosen name. Takrat mi je jasno, da sem vse pokvarila. Rada bi po-pleknila pred mamo, ji objela kolena in jo prosila, da mi oprostí. Pa tega ne naredim, nimam poguma. Na skrivaj se ozrem po svoji obleki: debel pulover je še premalo ohlapen, odmaknem si ga s prsi, njegov ovrat-nik pa si potegnem še više, prav do brade.

Jutri imam rojstni dan. Gledam ga z okna, ko gre k avtu. To delam zato, da bi bilo vse videti kot ponavadi. Kot je bilo nekoč. Zdaj odpira vrata in mi maha, jaz pa ne čutim ničesar. Skozi šipo slišim, kako vpíje: "Po službi ti bom šel kupit kolo, tisto rdeče, z dvanajstimi prestavami, dobro?" Potem se z dlanjo približa ustom. Bog ve, kolikokrat je že naredil enako krettno: kot da jih zaklepa in ključ vrže stran. Potem za hipec počaka, da bi videl, ali bom tudi jaz storila enako, kot vsak dan.

Jaz pa ne naredim ničesar. Nočem, ker ga nimam več rada. Ko avto izgine za vogalom, si zašepetam: Oprosti, očka.

Zbudil se je takoj, ko je budilka začela zvoniti. Ve-dno jo je navil tako, da je zvonila pol ure prej. Dobro se je počutil, da se je zbudil takrat, ko je to sam hotel, in ne takrat, ko se je moral. To je bil eden od načinov, s katerimi se je boril proti ubijajoči rutini.

Čisto počasi se je obril, skrbno prirezal zalizce in odšel na zajtrk. Mimogrede je pozdravil zaposlene. Ko je na tanko mazal med in surovo maslo na rezino kruha, je premišljal o dnevu, ki je pred njim.

V resnici je bil tu eden redkih, ki ga delo prav zares osrečuje. Njegovi kolegi imajo zdlgočasene obraze; kaj bi jih ne imeli, saj dan na dan delajo isto. On pa je drugačen, ja, čisto drugačen. On je ustvarjalen. Glede na okoliščine je to privilegij. Ko se spomni, kako se je njegova draga razveselila torbice, ki jo je bil ustvaril iz samih ostankov, se kar razneži.

Čuvaj ob vhodu ga je spustil v obrat še preden mu je pokazal izkaznico. Tisto, ki pomeni status. Težko jo je dobiti in prav zadovoljen je, ker jo ima. Hudičevo zadovoljen.

To jutro je nekoliko utrujen. Sinoči je predolgo bral, hotel je pregnati napetost, ki jo je čutil zaradi današnjega ocenjevanja rezultatov, doseženih v minule-m letu. Preden je zaspal, si je zapisal nekaj misli. Nekoč so ga novinarji vprašali, ali bo napisal knjigo o svojem življenju, pa jim ni odgovoril. Nikoli ne odgovarja na vprašanja prekletih lažnivih vohljačev.

"Preveč si zaskrbljen," mu pravi kolega, s katerim se spreha po kosilu.

Potem se ustavita, globoko vdihavata svež zrak in gledata fante, ki igrajo košarko.

"Zelo se trudim," reče potem, "ampak ne, oni ho-čejo vedno več. Vedno. Prasci so," zaključí jezno.

"Danes bo prišla Stela z otroki," se nasmehne pri-jatelj. "A ti ne greš?"

"Ne," mu odvrne nekam odsotno, "grem gor, mo-ram še malo urediti poročilo. Potem bom poslušal kako sproščujočo muziko in poklical odvetnike. Po-poldne ne delam, ob petih imam komisijo. Pozdravi ženo," reče nazadnje in odide po stopnicah.

Vrata za njim se avtomatično zaprejo. Na stolu ga že čaka obleka. Odvije plastiko in z roko občudujoče poboža sveže zlikano tkanino. Skrbno zaveže kravato in še enkrat poškilí na zapiske. Pripravil si je govor, dobro ga je zastavil, vendar mora biti čisto prepričan, da se ne bo zmotil. Za zapis si je pripravil tudi nekaj citatov iz Svetega pisma.

Zadovoljno se pogleda v ogledalu, nekje zaškrípajo železna vrata.

"Pripravljen sem," reče moškima, ki stojita pred vrati.

Ko se spuščajo po stopnicah, odvetnik zakašlja.

"Poslušaj," reče obotavljajoče in postrani pogleda paznika, ki se cinično smehlja. "Preden vstopiva, ti moram povedati, da so se družine umorjenih pritožile na vrhovno sodišče in s pomilostitvijo ne bo nič."

Posledica izdaj knjig hrvaške avtorice Vedrane Rudan pri Gogi je bilo tudi veliko klicev in ponudb drugih hrvaških avtorjev. Aleksandrino knjigo Tisto, kar sem zamolčala sem bral na zimskem dopustu v Egiptu in tako »padel noter«, da sem spustil en potop. Poslal sem ji SMS, da bomo njeno knjigo prevedli in izdali, nekaj dni potem pa je bila s svojim prvencem nominirana za najboljši roman leta 2005 in so ponudbe tudi iz Slovenije kar deževale. Zmaga za mišji repek, torej ...

Ex-moči je pred več milijoni let

Bil je zanič nogometaš. Pravzaprav sploh ni bil nogometaš, le mama je hotela, da se več druži z vrstniki in mu je kupila pravo nogometno žogo. V tistih svinčenih časih socializma, ko še za kruh ni bilo, je bilo to nekaj nepredstavljivega. A on jo je imel. Zrak je bil ujet v pravo usnje, sešito iz nešteto enakih osmerokotnikov, pobarvanih v različne barve. In kljub temu, da so otroci komaj čakali, da je prišel na igrišče, da so lahko brcali pravo žogo, so ga zelo velikokrat vrgli iz ekipe, kljub temu, da so vedeli, da bo s sabo vzel tudi žogo! In da ne bo tistega dne nihče več igral. A bil je slab nogometaš in raje niso igrali, kot da bi igrali z njim v ekipi ...

Bil je slab tudi v vsem ostalem. Česarkoli se je lotil, se mu je nekako sfižilo. Ali pa si je nekdo drug pripisal zasluge njegovega dobro opravljenega dela, če mu je kdaj slučajno uspelo! Prvič je fukal šele ob koncu fakultete, pa še to ne bi, če ga ne bi s sabo na morje vzel Franci. Ker je bil poln denarja. On, ne Franci. In ko sta z njegovim denarjem naredila vtis na dve Srbkinji, ki sta ju potem odpeljala na plažo, je prijatelj že krepko oral, ko on še ni vedel, kaj bi sploh počel. In ko mu ga je mlada Srbkinja vzela v usta, je nemočno vil roke, zgrožen gledal v nebo, polno svetlečih zvezd, potem pa ga je zajela tema. Pa ne zato, ker bi omedlel od ugodja, le Franci ga je tako močno udaril na gobec, da mu je počila štirica zgoraj desno. Zakaj ga je udaril na gobec? Ker je, medtem ko je bil njegov lulček v ustih mlade Srbkinje, nezavedno kričal njegovo ime. Sploh se ni zavedal, le v ekstazi je bil, ker je prvič fukal. Če se temu, kar je počel (čeprav, tehnično gledano ni počel nič, le njegov kurac je bil v toplih ustih), sploh lahko reče fuk. Clinton trdi, da ne! No, vpil je Francijevo ime tako glasno, da sta obe Srbkinji spakirali kufre, njega pa je, ko je prišel k sebi, čakal listek. *Ko jebe tebe in tvoj dnar*, je pisalo.

Drugo žensko, ki jo je pofukal, je tudi oženil. Dobila sta hčerko. In obe sta ga jebali v glavo. Vsak dan znova je izvedel, kakšna zguba da je. Brezhrbteničar, s katerim vsakdo pometa ...

Ej, je pomislil, če bi ga zdajle videli! Če bi ga zdajle videl Franci! Ki je vsem v mestu raztrobil, da je peder. Ker kriči moško ime, medtem ko ima kurac v ženskih ustih! Nezavedno je z jezikom potegnil po štirici zgoraj desno. Popravil si jo je, ko je prvič dobil dober honorar. No, sodelavec je z njegovim projektom napredoval in dobil še boljši honorar, a kaj bi to. Ko bi ga tudi on zdajle videl ... Utrujeno se je nasmehnil.

Možak se je sklonil k njemu, napačno si je razlagal nasmešek. »Kaj ste rekli?«

»Kadil bi ...«

»Gospod, ne vem, če lahko ...«

»Kadil bi,« je rekel še tišje.

Možak je zmignil z rameni in pomignil prijatelju, za katerega je vedel, da je kadilec. »Kadil bi ...«

»Ampak, ne sme ...«

Ni dokončal stavka, ker se je zazrl vanj. Nič ni rekel, le gledal ga je. Možakar je brez besed izvlekel pomečkan zavojček in mu eno cigareto vtaknil v usta. Brez besed mu jo je tudi prižgal. Joy, če bi ga zdajle lahko videla prasica, ki mu je vse do ločitve pila kri. Ki mu je vsak božji dan očitala, da vsi samo pometajo z njim! Kadi, čeprav vse naokrog smrdi po bencinu ...

»Recite tistemu kurcu, naj ugasne sireno,« je skoraj zašepetal, a očitno dovolj glasno, da sta kar dva stekla

proti reševalnemu vozilu in vpila, naj za božjo voljo izključi sireno. »Pa tisti firbci so tudi preblizu, napodite jih!« To je izrekel malce glasneje, da se ve. Starejši policist, ki ga je do tedaj opazoval kar z nekakšnim strahom v očeh, je urno stopil do velike skupine ljudi in jo brezkompromisno pomaknil nazaj za par metrov. Samo zato, ker je on tako rekel in nihče ni ugovarjal! Molče so ubogali ukaz! Matr. Moč je kul. Če bi ga zdajle videla hčerka! Poročila se je pri sedemnajstih letih, samo zato, ker je bil on proti. Če bi imel že takrat takšno moč ...

»Malo bomo še počakali, rad bi pokadil v miru,« je rekel gasilcu, ki je pristopil z nekakšno pizdarijo v rokah. Nič ni ugovarjal, čeprav je videl, da mu ni prav. Tudi vsem ostalim ni bilo prav, a so kljub temu le gledali v tla. Čakajo, ker je on tako rekel! Kurc jih gleda! Nasmehnil se je. Ja, moč! Napadel ga je kašelj, cigareta mu je padla iz ust. Zdravnik je skočil k njemu in pobral ogorek z njegovih prsi. Potem ga je s prsti prijel za žilo na vratu. Prislonil uho k njegovim ustom, iz katerih so prihajali krvavi mehurčki. Vsi so obnemeli, dokler se ni vzravnal. Pomignil je gasilcu. »Umrli je, zdaj ga lahko izrežete iz razbitin ...«

Utrujeno je stopil do bolničarja in poprosil za cigareto. Čeprav je že pred šestimi leti nehal kaditi. Kurc. Potreboval jo je. Zdelo se mu je namreč, da se je ponesrečenec malo preden je umrl, smejal. In jebal mater nekemu Franciju ...

S Šinigojem sva bila dogovorjena, da za Park izbere kratke zgodbe Goginih avtorjev in jih opremi s kratkimi anekdotami. Kot vedno je stvar izpeljal stooostotno .... No, ja, kot vedno je stvar izpeljal skoraj stooostotno. Pobegnil je na morje, ne da bi napisal anekdotu o sebi. S tem me je prisil, da se spustim na teren, na katerem kot novinar Parka nisem ravno najbolj prepričljiv. Namreč napisati nekaj lepega o nekom ... Kratak bom: Šinigoj ima Gogo tako rad, da bi do nje tudi prismočal - pa čeprav po asfaltu ...

Domen Pal

Zavod za prestajanje mladoletniškega zapora Celje

Ekspedicije pred več milijoni let

Starodavni zemljevidi

Aleksej Metelko

Bistre glave naše civilizacije naj bi bile šele konec 18. stoletja sposobne zbrati dovolj točne geografske informacije, na podlagi katerih so lahko izdelali številne zemljevide. Takrat se je začelo in z novimi tehnologijami in spoznanji smo dobivali vedno bolj popolnejše zemljevide, ki so nam pričarali bolj točno podobo celin. Toda kako naj si potem razložimo zemljevide, ki so mnogo starejšega datuma in celo natančnejši od tistih po prelomnem 18. stoletju. Ni dvoma, da nakazujejo na osupljivo znanje naših prednikov. Spomnimo se samo Daškinega kamna (relief Urala in okolice, mehanskega izvora, izdelan v merilu 1:1,1 km, star nekaj tisoč let in o katerem so strokovnjaki iz Vinsconsina, ZDA, dejali, da je imel lahko le en sam namen – navigacijski), o katerem smo že govorili v februarjski številki Parka.

Zemljevid Pirija Reisa

Pisalo se je leto 1929, ko so odkrili osupljiv zemljevid Pirija Reisa. Na gazeljjo kožo ga je narisal znani turški admiral Piri Reis, in sicer že davnega leta 1513. Kartografija je bila njegov hobi in admiral v svojih zapiskih odkriva zanimivo zgodbo o nekem zaporniku, ki je trdil, da je plul pod poveljstvom samega Kolumba, bil naj bi celo eden od njegovih krmarjev. Trdil je, da je imel Kolumb zemljevid dežele, ki jo je kasneje odkril, in da ima ta zemljevid zdaj on. Piri Reis je tako slovit istoimenski zemljevid, kakor so ga poimenovali, narisal s pomočjo tega zemljevida in ostalih starodavnih kart, do katerih se je dokopal. Nekatere izmed teh kart naj bi nastale stoletja pred Kristusom in izvirajo iz časa Aleksandra Velikega. Zemljevid Pirija Reisa prikazuje S. Ameriko, J. Ameriko, V. Afriko, Grenlandijo in Antarktiko, ki takrat sploh še ni bila odkrita. Strokovnjaki znajo povedati tudi, da točnost tega zemljevida nakazuje na to, da je moral zemljevid temeljiti na neke vrste zračni sliki. Natančnost kartografiranja celin in Antarktike skoraj 300 let preden je bila uradno odkrita, pa ni tako nenavadna, kot je nenavadno to, da je na zemljevidu viden obris obale pod ledom. Geologi pa nam znajo povedati, da je bila obala Antarktike brez ledu pred več milijoni let. Kdo je narisal zemljevide, ki so bili med drugim tudi podlaga za Kolumbova potovanja? Kdo so bili navigatorji, ki so obiskali Antarktiko, še preden se je ovila v led?

Zemljevid Oronteusa Finaeusa

Antarktika brez ledu je vrisana tudi na zemljevid, ki ga je narisal Oronteus Finaeus leta 1531 in ga je leta 1960 našel Charles Hapgood v kongresni knjižnici v Washingto-

nu. Poučeni pravijo, da gre za najbolj natančen zemljevid izmed vseh, ki so nastali do leta 1800. Zemljevid nam razkriva izredno točne longitudinalne koordinate, na njem najdemo tudi reke in doline ter že omenjeno Antarktiko, ko je bila ta še brez ledu. Celo več, na Antarktiki so vrisane celo reke. Zemljevid pa nam ponuja tudi informacije o približni lokaciji južnega tečaja. Kdo je torej pred več milijoni let lovil ribe v rekah Antarktike?

Charles Hapgood je prav tako odkril star kitajski kartografski dokument iz leta 1137, ki je bil kopija še starejšega vira. Kot mnogi drugi starodavni zemljevidi je bil tudi ta najbrž narejen z uporabo sferične trigonometrije. Hapgood: »Ideja o enostavnem linearnem razvoju družbe od paleolitika prek zaporednih obdobjev v neolitiku, bronaste in železne dobe se mora opustiti.«

Zemljevid Philippea Buacha

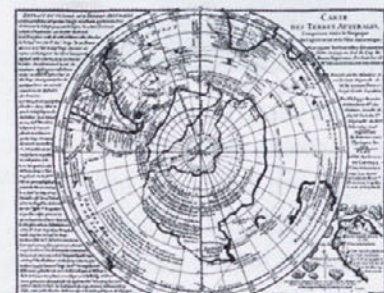
Zanimiv prikaz Antarktike je tudi zemljevid Philippea Buacha (prav tako naj bi bil preslikan iz starodavnih kart), narejen približno stoletje pred odkritjem Antarktike, tj. leta 1737 v Parizu. Skrivnost je v tem, da

na zemljevidu vidimo Antarktiko kot dve odvojeni zemeljski masi. Da je temu res tako, so moderni znanstveniki potrdili šele po podatkih neke raziskave leta 1958.

Zemljevid Hadžija Ahmedova

Na nekem drugem zemljevidu, katerega avtor je Hadži Ahmed in je nastal leta 1559, lahko opazimo kopenski most, ki povezuje Aljasko in Sibirijo. Če vzamete v roke sodoben zemljevid in se na vso moč trudite najti ta most, ste že vnaprej obsojeni na neuspeh, kajti kopenskega mosta, ki je povezoval ti dve deželi, že zdavnaj ni več. Najbrž vas zanima, kdaj je obstajal, no, to je bilo v času zadnje ledene dobe, za katero pa vemo, da se je končala pred približno 10 000 leti. Do odkritja resničnega obstoja tega kopenskega mostu so prišli znanstveniki šele v drugi polovici 20. stoletja. Vse kaže, da so naši predniki izredno dobro poznali vsak koticček našega planeta.

Zemljevid sveta, avtorja Kinga Jaimeja, nam razkriva preteklost Sahare, ki je bila nekdanj vse drugo kot puščava. Zemljevid nakazuje rodovitno pokrajino z rekami, go-

zdovi in jezeri. Zemljevid bratov Zeno iz 14. stoletja je prav tako kartografska uganka, saj prikazuje obris Grenlandije brez ledu. Povsem na mestu je sum, da je omenjeni zemljevid imel za osnovo še veliko starejši original (ali pa celo kopijo). Kot kaže, je bil zemljevid narejen s pomočjo polarne projekcije, ki je bila kartografom iz 14. stoletja še vedno neznanka.

Charles Berlitz je o starodavnih zemljevidih v svojem delu Atlantida – Osmi kontinent (Atlantis – The Eight Continent) zapisal: »V času Kolumba so v Evropi krožili nenavadno točni zemljevidi, ki so prikazovali kontinente in obale, ki v nekaterih primerih ne bi bile odkrite še stoletja.« Nadalje pravi, da je šlo za zemljevide, ki so jih najverjetneje rešili iz starodavnih knjižnic in jih v veliki tajnosti stoletja uporabljali kot navigacijsko orodje. V tajnosti zato, da so si varovali trgovinske poti.

Nenavadnim starodavnim zemljevidom je nekaj svojega časa namenil tudi slovit Erich von Däniken, ki je dejal: »Nedvomno niso narisali teh zemljevidov naši predniki. Prav tako ni dvoma, da so ti zemljevidi morali biti narejeni s pomočjo najsodobnejše tehnologije – iz zraka!« Resnično so starodavni zemljevidi velika uganka, ki še vedno čaka, da jo sodobni človek reši. Ali mu bo to uspelo, pa bo pokazal čas ...

Damijan Šinigoj:

50 knjig pa še ogrevani prostori za povrh

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Založba Goga ima le tri telefonske številke, z neko večjo založbo ni primerjave. Ko poveš, da vse postori le pet ali šest ljudi, te vsakdo nejeverno pogleda.

Petdeset izdanih knjig in dvajset plošč. To sta povoda, da smo diktafon postavili pred enega izmed krivcev za podvig. Njegovi znanci bi dejali, da ga je tako povsod že dosti, nekdo drug bi natolceval, da je razvpito znan. Nekaj bi jih celo namignilo, da je delaven, iskren ter iskrivo duhovit, ampak to ni tokratna tema. Naš Damijan Šinigoj, pisatelj, urednik, prevajalec, kolumnist, publicist, scenarist, ponočnjak, uživalec velikih količin kave in Novomeščan, nas tokrat zanima po uredniški, Gogini plati.

Odkod naziv? Si imel kdaj opravka s kakšno Gogo? Kdaj si prišel k založbi?

Osem let se mi zdi sto let nazaj, po drugi strani pa čisto blizu. Zasluga za založbo gre posameznikom iz Društva novomeških študentov, predvsem Gregorju Macedoniju, Tomažu Konciliji in Marijanu Doviču. Društvo, ki je imelo v lasti Študentski servis, se je odločilo del dobička nameniti založništvu. Ob mojem prihodu je bila zamisel o založbi že rojena. Bil sem del ekipe, ki je to zamisel uresničila. Skoraj leto dni smo se do dvakrat na teden dobivali kot uredniški svet in debatirali, kaj bomo izdajali, kakšne bodo knjige, črke, naslovnice, vezava, honorarji, vse. Vse smo domislili in izdali prvo knjigo. Ime je dal Grumov Dogodek v mestu Gogi.

Kaže naziv na programsko smer ali le poreklo?

Zgolj na poreklo. V uredništvu smo imeli slaviste, vsi smo vedeli za navezavo z Grumom. Goga ni zgolj oznaka Novega mesta, takih blatnih dolov je lahko več. Tako je menil že Grum, ki je bil pomemben za novomeško kulturo.

Kaj pa natolcevanja, da so Gogini sodelavci le desnega porekla?

Če bi to bilo res, ne bi bil Gogin glavni urednik, saj sem član Zveze borcev. Gre za osebno opredelitev. Nekateri hodijo v gostilne, drugi v cerkev, tretji kam drugam. V založbi nikoli ni bilo čutili politične delitve. Petdeset knjig je jubilej, do katerega zagotovo ne bi prišli, če bi se delili po teh kriterijih. Z izključevanjem določenih ti ostane omejen izbor, naj bo to leva, desna ali sredinska opcija. Če si omejen, se kmalu ugrizneš v lastni rep. Od samega začetka nam je bilo jasno, da je edini kriterij kakovostna literatura. V uredništvu imamo različne okuse, večkrat izdamo knjigo, ki vsem članom uredništva ni všeč.

Spori dedov in očetov, s katerimi nas neodgovorno posiljuje politika, niso vplivali na vaše delo?

Včasih mi je kar malo nerodno, ampak televizije skoraj več ne spremljam. Zdi se mi, da iz vseh medijev kukajo zgolj politiki. Mene to več ne zanima!

Politika je opravila svoje. Je sedaj čas za nastop civilne družbe in umik politike.

S tem se popolnoma strinjam. Politika je prodrla v vse pore družbenega življenja.

Vsako ve, da je denar preresna stvar, da bi jo dal v upravljanje politiki. Tudi država je preresna stvar, da bi jo dal v roke politiki. Ozirati se na politiko, je izguba časa.

Da ga ne bova tudi midva izgubljala, se vrniva h Goginim začetkom. Kako ste prišli v stik s prvimi avtorji?

Objavili smo razpis. Pripelo je kakšnih osemdeset besedil. Vsi uredniki smo jih prebrali, vendar žal ugotovili slabo kakovost. Nejc je mlad avtor, Novomeščan, za povrh je zelo kakovosten. Avtor, kot si ga želi vsaka založba. Takih avtorjev imamo še več, recimo Stanko Hrastelj, Matjaža Brulca. Z vsemi sodelavci imamo pristne odnose. Vsi Gogini avtorji se nekako poistovetijo z založbo. Medsebojno se družijo, berejo naše knjige, seveda to ni pravilo. Vse nagrade našim avtorjem so sad dobrega in dolgotrajnega dela. Ne izdajamo komercialne literature, pri nas veljajo pot na dolge proge, ljubezen do knjige, znanje, spretnost, potrebno je tudi nekaj malega sreče.

Kdaj so se pojavili dolenjski avtorji?

Izkoristil sem poznanstva, ki sem jih imel kot pisatelj in član Društva slovenskih pisateljev. Brez sramu sem vse znance povabil k nam. Nismo imeli še niti denarja ne imena in tudi ne znanja. Tako smo dobili Miho Mazzinija, Vinka Möderdorferja pa še kakšno znano ime. Ko dobiš znane avtorje, te hitreje opazijo tudi kritiki. Jaz sem začel pisati v času, ko je bilo teže izdati knjigo, še posebej, če si prišel iz province. Odločili smo se podpreti domače kakovostne avtorje. Prvi tak je bil Samo Dražumerič, potem je prišel Milan Markelj pa Katja Plut. Kasneje, ko smo že izoblikovali ime, sta prišla Matjaž Brulc in Nejc Gazvoda. Določene avtorje smo prav poiskali. Če nisi kakovosten, tudi lokalpatriotizem ne zaleže.

Izdali ste več zvenecih tujih imen; Zilhad Ključanin, Miljenko Jergović, Veselin Marković, Vedrana Rudan?

Tudi to so bolj kot ne znanci in prijatelji. Z njihovo pomočjo smo Gogino ime ponesli tudi v bližnjo tujino. Vložili smo ogromno energije. Imeli smo le tri knjige, vendar smo z njimi obiskali vse knjižne sejme, Frankfurt, Beograd itd. Te stvari se na dolgi rok pri mejo, vrata se ti počasi odpirajo.

Vse okoli knjig je plod novomeškega znanja. Posebna pozornost je namenjena oblikovanju.

Za oblikovanje ves čas skrbi Sandra Hrvat. Že na začetku smo ekipo izoblikovali

do zadnjega člana. Oblikovanje je prepoznavno, ves čas se držimo te podobe. Edina sprememba je bila zamenjava mehkih platnic za trde, kar se je zgodilo iz čisto praktičnih razlogov.

Menda ste izdali že nekaj več kot petdeset knjig. Katera je petdeseta?

To je Camera obscura Nejca Gazvode, čeprav mi je vsaka nova knjiga najljubša. Nejc je mlad avtor, Novomeščan, za povrh je zelo kakovosten. Avtor, kot si ga želi vsaka založba. Takih avtorjev imamo še več, recimo Stanko Hrastelj, Matjaža Brulca. Z vsemi sodelavci imamo pristne odnose. Vsi Gogini avtorji se nekako poistovetijo z založbo. Medsebojno se družijo, berejo naše knjige, seveda to ni pravilo. Vse nagrade našim avtorjem so sad dobrega in dolgotrajnega dela. Ne izdajamo komercialne literature, pri nas veljajo pot na dolge proge, ljubezen do knjige, znanje, spretnost, potrebno je tudi nekaj malega sreče.

Ob petdeseti knjigi se pojavljajo določene primerjave, kaj založba pomeni za Novo mesto?

Ker sem vpet v Gogino delovanje, ne morem oceniti njenega vpliva in pomena. Daleč od tega, da bi si upal reči, da gre za drugo ali kakršno koli Novomeško pomlad. Je pa z nastankom DNS-ja, Goge, Lokalpatriota in Simulakra dejansko nastal neki center, v katerem se zbirajo ljudje, ki mislijo, da lahko naredijo in znajo to tudi izvesti. Tega sem zelo vesel. Včasih si moral za vsako stvar v Ljubljano. Da bi se dokazal kot pisatelj, si se moral fizično preseliti. Danes smo ponosni, da imamo tukaj prav take možnosti za uspeh. Še bolj je zanimivo, da že Ljubljancani prihajajo k nam. Zdi se, da nas v Ljubljani celo bolj prepoznajo kot v Novem mestu. Kakšen pomen imamo, bi se verjetno najbolj videlo, ko nas ne bi bilo več. Sedaj sicer vlada poizkušnja oklestiti študentske organizacije. Če bi založba Goga prenehala delovati in bi Lokalpatriot zaprl vrata, bi se kmalu videlo, kaj smo imeli.

So Gogine izdaje prisotne po vsej Sloveniji?

Po glavnih knjigarnah in knjižnicah so. Vsebinsko smo dosegli veliko, šepamo pa pri fizičnih opravilih. Ne moremo si privoščiti močne distribucije knjig. Tukaj bi se dalo narediti kaj več. Izdajaja dobre knjige, dobivaš pohvalne recenzije, bolj si prepoznaven, da pa nekdo skuša te knjige

prodati in prepričati kupce, tukaj nam še manjka. Založba Goga ima le tri telefonske številke, z neko večjo založbo ni primerjave. Ko poveš, da vse postori le pet ali šest ljudi, te vsakdo nejeverno pogleda.

Veliko vašega dela je zanesenjaškega. Šele pred mesecem ste dobili primerne delovne prostore.

Zdaj mi gre na smeh. Človek se na vse navadi. Ko smo od občine dobili stare pisarne, smo bili veseli, čeprav ni bilo vode, ogrevanja, pohaštva in stranišč. Po dolgotrajnih prošnjah smo sedaj v novih prostorih. Iz slabega na boljše se vedno da, nazaj pa ne bi šel več. Za to nimam več energije. Mi gremo vedno na boljše.

Ali lahko zaradi boljših delovnih pogojev pričakujemo padec kakovosti?

Zadnjič, ko je bil na obisku minister Vasko Simoniti, je dejal, »da če ne bi trpeli, ne bi znali delati.« Če si sit in spočit, se kmalu poleniš, vendar časi, ko so pisatelji umirali za jetiko in lakoto, so minili.

Urednikovanje ti jemlje veliko energije in časa. Kaj pa tvoje pisanje?

Ves čas imam občutek, da ima vsak dan neki rok. Pred kratkim sem začutil veliko željo, da bi sedel in napisal par kratkih zgodb. Čisto za občutek. Občudujem avtorje, ki po vseh obveznostih še najdejo čas za pisanje. Jaz nisem tak. Nisem človek, ki bi delal po kampanjah. Kratka zgodba je forma, ki to dovoljuje. Če bodo uredniki za, bo mogoče zadeva naslednje leto izšla pri Gogi.

Ko bi znali še peti

Rasto Božič

Zgrešeno in neubrano petje, napačen ritem, drugorazredni tresočni vokali, neuigrana instrumentalna spremljava. Občudujem pogum dirigenta, ki se upa postaviti pred tak zbor.

Naše mesto je objela poletna ležernost, edino, kar je te dni zaslediti urbanega, so poletne prireditve, ki v mesto resda pritegnejo nekaj več obiskovalcev, še vedno pa gre večinoma za mimoidoče in znane obraze, ki smo jih skozi vse leto srečevali po različnih novomeških kulturnih prizoriščih. Pri tem imam v mislih res kulturna prizorišča in prireditve, katerih namen ni zgolj večja prodaja pijače ob koncu tedna. Takih pa je v našem gnezdu malo, in zato ta zatočišča kulture pogosteje obiskujejo in o njih pišemo. Vmes se včasih pojavi še kakšen pogumni kulturni prireditelj in skuša ponuditi kaj novega, recimo nastop pevskega zbora z zimzelenim pop gradivom, kot se je prejšnji mesec zgodilo v atriju grškega gradu. Večer ob koncu tedna je bil nabit z različnimi prireditvami po mestu in v njegovi okolici, vendar je večina mestne »elite« drla prav na to prizorišče. Pri nastopu pevskega zbora je že tako, da z obiskom ni težav. Starši, sosedi, prijatelji, teta, stric, stara mama, na vsakega člana zbora pridejo vsaj štirje obiskovalci in prostor je hitro poln. Gre za hvaležno publiko, ki s solzami v očeh opazuje mlado generacijo, kako se predaja petju, ki je tako izročilo slovensko, kot da drugi narodi sploh ne bi znali peti. In seveda, na koncu so vsi zadovoljni, navdušeni, čestitajo si, se pokroviteljsko trepljajo po ramenih, uspeh je popoln, kakovost pa danes cenijo le še zajedljivi kritiki.

Sicer ne bomo navajali zbora, ki si je zadal mnogo previsoke cilje in stremel k vrhovom, pa ni bil zmožen zagotoviti niti osnovne izvedbe. Zgrešeno in neubrano petje, napačen ritem, drugorazredni tresočni vokali, neuigrana instrumentalna spremljava, občudujem pogum dirigenta, ki se upa postaviti pred tak zbor. Se da res vse to opravičiti, da so imeli za vaje premalo časa in jim zaradi ljubezni, truda in pokroviteljstva pogledati skozi prste? Težko. Nekaj moramo priznati, organizacija, ozvočenje, trženje, obveščanje, vse je dobro delovalo, le zbor, zaradi katerega so na Grm drle množice, je bil enostavno slab. Seveda ne smemo vseh metati v isti koš, omeniti velja še pičle vrhunice, recimo gostujočega pevca, za katerega itak vsi vemo, da mu v Sloveniji ni para, pa šentjernejska pevka je tudi blestela.

Da pa se ne bomo na počitnice odpravili s slabo oceno v mislih, se za konec tega Parkovega letnika sprehodimo skozi del pestre junijske kulturne ponudbe. Prvega junija so v atriju Goge postregli z redkobesednim pisateljem Milanom Klečem, teden kasneje sta tam Sandra B. Hrvatin in Lenart J. Kučič predstavila knjigo Monopoli, družabna igra trgovanja z mediji, med obema dogodkoma pa smo poslušali izvrstno ljubljansko akustično zasedbo Frik Brothers. LokalPatriot je sezono 2005/06 zaključil že maja, v juniju je šlo le za povprečne dogodke, med katere se je vrnila fotografska razstava Festivalsko poletje Boštjana Pucija in Jureta Šveta. 3. junija je naša občina slavila spominski dan, namenjen obletnici ob položitvi temeljnega kamna za Narodni dom, ob tem smo slišali Mladinski pihalni orkester Glasbene šole Marjana Kozine in Jugendblasorchester Langenhagen. Tudi KC Janeza Trdine je zaključil sezono, vseeno je tam ob petnajstletnici nastopil Oktet Adoramus, odprli so še razstavo Brusniška likovna zgodba 2.del. Med 8.in 10.junijem je v mestu potekal Guncil fest 2006. Izvedli so ga na več prizoriščih, med drugim tudi v Galeriji Kralj, ki je minuli mesec poleg tega ponudila še dve razstavi, Ireno Osterman in Braneta Širco. Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto je v juniju organiziralo dve prireditvi, medkulturni junij v Novem mestu in Upanje-prireditve ob svetovnem dnevu beguncev. Društvo Naprej-nazaj je na Marofu tradicionalno kresovalo, medtem ko so na Grmu izvajali zborovske vaje, pa je v Dolenjskem muzeju potekala Poletna muzejska noč z odličnimi Čompami na koncu. Zimsko pomladno sezono so zaključili tudi v Galeriji Krka, starosta Anton Dolenc je do septembra razstavil s sredozemskim občutjem prežeta likovna dela in, če ne drugače, ujemite morje vsaj na njegovih slikah.

PORTRET CIGLER, Tina

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Leta 1998 sem bila ravno pri koncu študija, iskala sem kakšno zaposlitev prek poletja. Takrat se je pojavila Branka Bukovec z zamisljivo, da bi pri novomeškem Društvu za razvijanje prostovoljnega dela potrebovali novinarko za mednarodni mladinski tabor. Dejavnost društva mi je bila všeč in sem tako sklenila poletje preživeti na drugačen način. Potem sem spoznala še druge programe društva in postala prostovoljka. Počasi sem napredovala in si vse bolj odpirala vrata. Po treh letih sem se pri društvu zaposlila kot koordinatorka projektov,« je pot, ki jo je do sledj prehodila pri tej humanitarni organizaciji opisala Tina Cigler.

Pravi, da bi se pri prostovoljstvu izognila splošni definiciji, da nekaj delaš in za to nisi plačan. To delo ni le, da delaš za druge, hkrati delaš zase. Pridobivaš izkušnje, veščine, izrabljaš lastno domiselnost, lahko si vodja nekega projekta. Pri prostovoljnem delu hitro dobiš občutek za odgovornost.

V prostovoljstvu se je našla in prepoznala, do izraza je prišel njen socialni čut. »Če si kapitalistično nastrojena oseba in iščeš le korist, potem to ni zate. Veliko je odvisno od vzgoje. Vzajemnosti sem se navadila že v družini. Navajali so me h koristnosti, zame so že našli neko opravilo,« je povedala.

Tina izvira iz stare novomeške družine Ciglerjevih. Njen ded Polde je bil znana osebnost svojega časa, amaterski gledališki igralec, komik. Mesto je imel izredno rad, veliko sebe mu je dal. Menil je, da moraš deliti z drugimi in biti aktiven. Njegovi trije otroci so se zato usmerili v kulturo. »Moj oče je bil dolgoletni vodja Dolenjskega okteta, stric je kipar, teta lutkarica.«

Tradicija je ostala v družini. Dedova in očetova ljubezen do Novega mesta je prešla na tretjo generacijo, čeprav so se Ciglerjevi preselili na obrobje mesta. »Imela sem srečno otroštvo, zrasla sem z Novim mestom, zato mi ni vseeno, kaj se z mestom godi,« meni Tina.

Po osnovni šoli se je zvedavo in precej samostojno dekle vpisalo na gimnazijo. V prostem času je trenirala odbojko, prostovoljsko delovanje je takrat še ni pritegnilo, čeprav je poznala kar nekaj prostovoljcev. V tem obdobju, meni, ni dala od sebe nekega presežka. Zanimalo jo je veliko stvari, vendar nobena toliko, da bi se ji študijsko posvetila. Tako sta z materjo družno dognali, da bi pa mogoče poizkusila na novinarstvu. »Tam se je potem začelo. Delala sem na radiu, pisala za razna glasila. Diplomsko sem pacala kar tri leta, vmes sem potovala. Bila sem v Ameriki,

na Jamajki, po vzhodni Evropi, učiti sem se začela več jezikov. Zatem se je začela zgodba s prostovoljstvom, kasneje sem se pridružila še društvu Naprej-nazaj. Sem zelo zasedena,« pravi. Večino časa ji vzame služba.

Osebnost življenje se meša s službenim. Posveča se socialno ranljivim skupinam ljudi, tujcem, beguncem, Romom. »Ves čas se srečuješ z neko obliko diskriminacije. Že od malih nog sem velik pristaš pravičnosti, tako me te zadeve vedno pritegnejo. Nepravilni odnos me osebno zmoti. Obiskala sem različne protirasistične delavnice in treninge v tujini.« Zanimajo jo človekove pravice, medkulturno učenje. Poizkušala se je tudi z glasbo, s talkali, klavirjem in petjem, pa za vse ni našla časa. Vsako poletje si pa le privoščiti potovanje v tujino.

Veliko tudi piše, pripravlja prispevke za razna glasila. Večino tega brezplačno. Pogovarjala sva se ravno v času priprav na dan medkulturnosti in dan beguncev. »Če te nekaj moti, poizkusiš popraviti, najti vzroke za slabo delovanje. Dostikrat je potrebno le spremeniti odnos do problema. Moti me, ko ljudje rečejo, da je svet krivičen. Sama ga vidim pozitivno. Dogajajo sem mi same lepe reči. Če na svet gledaš pesimistično, samo potrjuješ negativne stvari. Priznam, da sem tudi naivna, vendar skušam povsod najti kaj dobrega. Včasih je dobro zamenjati stališča. Motijo me tudi predsodki, ki so nastali iz površnega poznavanja, brez izkušenj. Sama imam navado vprašati, zakaj. Stvarem skušam priti do dna,« je poudarila.

Pogosto poslušajo meščane, kako česnajo o prireditvah, bi, pa ne bi. Rada bi vedela, kaj zanima someščane. »Pri Društvu Naprej-nazaj smo pripravljene narediti, kar bodo rekli, samo da jim nekaj ponudimo. Pri vsej pestri mestni kulturni ponudbi vidim, da marsikoga prireditve ne pritegnejo. Kaj jih zanima? Glavni trg je izredno primeren za prireditve. Imam pa občutek, da je ljudi v glavnem strah sodelovanja. Mesto je lepo, ima velik potencial, pa je obisk pogosto slab,« še pravi.

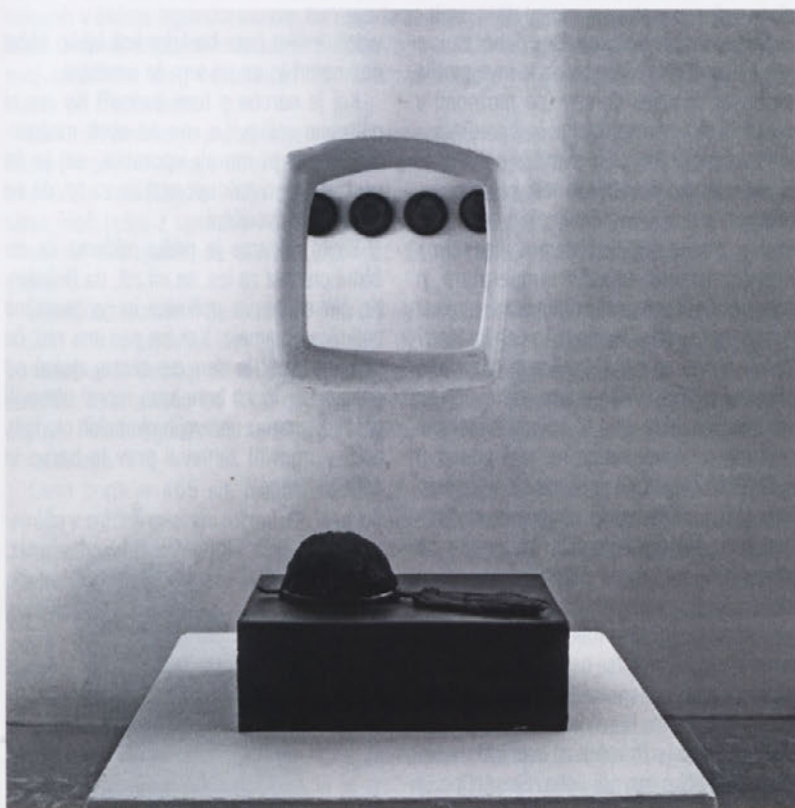
Rojena je bila 1976 v Novem mestu. Do trinajstega leta je z družino živela na kapitlju, nato v Stranski vasi. »To me je preganjalo vso puberteto. Odraščam v mestu, nakar se znajdeš na vasi. Če bom ostala v Novem mestu, bi se rada naselila v centru. Mesto ne more živeti brez stanovalcev in njihovih potreb,« je njena končna sodba!

Antonija Balić, Na cedilu

Lapidarij Galerije Božidar Jakac, 2.junij-16.julij, Kostanjevica na Krki

Rasto Božič, foto Boris Gaberščik

Priča o vseprežemajočem plehkem dojetanju sveta in hitenju, ki ne uspe ujeti podrobnosti in trenutka. Prav ta trenutek, čeprav na pogled še tako banalen in nepomemben, je avtorica ujela in zamrznila v globoko zgovorno umetniško pripoved.

Lapidarij kostanjeviške galerije je zanimiv sam po sebi. Niz pritičnih prostorov s številnimi prehodi, nišami, zasteklenimi, odprtimi ali zamreženimi okni, usmerjeno notranjo ali razpršeno zunanjo svetlobo in arhitekturnimi detajli ponuja idealen prostor za kiparske razstave. Med opazovanjem predmeta oko ujame del zunanjega življenja, pogled zdrsnje po obrisu bližnjih Gorjancev. Svetloba, predmet, okolje, vse se zlije v doživetje, nemi predmeti oživijo, spregovorijo. Razstava hrvaške kiparke Antonije Balić je kot naročena za tak ambient.

Gre za leta 1969 v Patni v Indiji rojeno ustvarjalko. Maturirala je na Šoli za uporabno umetnost in oblikovanje v Zagrebu. Leta 1992 je diplomirala na oddelku za kiparstvo zagrebske akademije za likovno umetnost. Leto kasneje se je kot profesorica zaposlila na omenjeni Šoli za uporabno umetnost. Je članica umetniške organizacije Atelieri Žitnjak. Skupinsko razstavlja od leta 1991, od 1992 je pripravila enajst samostojnih razstav.

Kostanjeviška razstava ponuja izbrušen Balićin umetniški pogled na povsem vsakdanji predmet. Cedilo se pojavlja v različnih funkcijah. Lahko gre za ulično ali kuhinjsko odtočno rešetko, lahko za klasično cedilo, kovinski jajček za pripravo čaja ali pa tudi z umetno smolo utrjeno gozdno mahovnato preprogo, naravno cedilo, preoblikovano v umetniški predmet nejasne namembnosti. Čajno cedilo, obešeno in ujeto v steklen kvader, postane nihalo časa. Odtočna rešetka, posajena v oblasti valj, je zibka ali vrtavka, v prostor postavljeni monolit mejnik na poti, okrogla cedila okras asketsko opremljenih sten in prostora. Uporaba vsakdanjih minimalistično obdelanih predmetov z ironijo komentira izvorno okolje. Priča o vseprežemajočem plehkem dojetanju sveta in hitenju, ki ne uspe ujeti podrobnosti in trenutka. Prav ta trenutek, čeprav na pogled še tako banalen in nepomemben, je avtorica ujela in zamrznila v globoko zgovorno umetniško pripoved. Uporaba umetne smole, spominjajoče na umazano prelivanje nafte, sporoča usodo tega sveta, usodo talca naftne industrije in umazane tehnologije. Glede tega drugače čuten avtoričin pogled ni optimističen, kar pa je zgolj opazovalčevo tolmačenje.

Foto: Hg

Novi spomeniki pred Rotovžem?

Klub prijateljev IMV se zavzema, da bi na ustreznem prostoru v novomeškem mestnem jedru postavili spomenik Juriju Levičniku. Zelo verjetna lokacija bi lahko bila pred mestno hišo Rotovž, poleg Levičnikovega pa bo tam najverjetneje stal tudi spomenik Borisu Andrijaniču. Jurij Levičnik je bil dolgoletni direktor podjetja IMV, Boris Andrijanič pa ustanovitelj podjetja Krka. Obe podjetji sta oziroma še vedno močno zaznamujeta dolensko gospodarstvo.

Ni še znano, ali bo župan odločitev o postavitvi spomenikov uvrstil na julijsko zasedanje občinskega sveta.

Dokumentarec o dolenski avtomobilski industriji

Klub prijateljev IMV je uspešno kandidiral na razpisu Ministrstva za kulturo za avdiovizualne projekte s svojo zamisljivo o dokumentarnem filmu o zgodovini avtomobilске in prikoličarske industrije na Dolenjskem. Dolenjska je z nekdanjim IMV-jem, sedaj pa z Revozem, Adrio, s TPV-jem (vsi so nastali iz IMV-ja) že desetletja središče avtomobilске industrije. Scenarij za film bo v sodelovanju s klubom pripravil Marjan Moškon, film pa bo nared prihodnje leto. (UL)

O nadzoru slovenskih medijev

V sklopu literarnih večerov novomeške Knjigarne Goga sta 8. junija avtorja Sandra B. Hrvatina in Lenart J. Kučić predstavila knjigo Monopoli, družabna igra trgovanja z mediji. Zmagovalec igre Monopoli ima največjo posest in največ denarja, z izključitvijo ostalih igralcev ostane sam. Nekaj takega se po raziskavah avtorjev dogaja v slovenskem medijskem prostoru. Utegne se celo zgoditi, da si bo peščica lastnikov in najvplivnejših nadzornikov med seboj razdelila medijska posestva in jih po vsej verjetnosti prodala tujcem. Ironija pri tem je, da je Slovenija potrebovala deset let za privatizacijo, omejevanje lastniških deležev v medijih in dva medijska zakona, na koncu pa se sooča s posledicami, ki jih je hotela preprečiti. »Pri pregledovanju rezultatov raziskave sva prišla do ugotovitve, da je po veliki tranziciji lastnik glavnih slovenskih medijev še vedno država. Vzpostavila je tudi edinstven sistem, ki lastniku omogoča v vsakem trenutku zamenjati upravo medija.« je dejala Hrvatina. Večer je bil dobro obiskan. (Rasto Božič)

Foto: Božidar Pucelj

Spet zaplet z muzejem Novega mesta

Uroš Lubej

Ministrstvo za šolstvo še ni sprejelo dokončne odločitve o prodaji objekta na Glavnem trgu 30, bolj znanega pod imenom Gostišče, novomeški občini. Za objekt je zainteresirana Mestna občina Novo mesto oziroma Dolenjski muzej, ki želi tu odpreti muzej zgodovine in razvoja Novega mesta.

"Gostišče" je sicer uvrščeno v letni program prodaje ministrstva, poleg tega pa so predstavniki ministrstva in mestne občine že sprejeli načelen dogovor o prodaji. Ta dogovor je, kot kaže, sedaj pod velikim vprašajem. V Gostišču namreč zaenkrat domuje novomeška gostinska šola, ki tam izvaja učno prakso. To naj bi bil tudi glavni razlog za zadržanost ministrstva, saj šola zaenkrat nima ustreznih nadomestnih prostorov za izvajanje praktičnega pouka.

Občinski svet je na zadnji seji z rebalansom proračuna zagotovil sredstva za nakup nepremičnine. Vrednost nepremičnine je približno 80 milijonov tolarjev. Prvi zaplet se je sicer zgodil pri sprejemanju letošnjega proračuna, ko vanj ni bilo umeščene ustrezne postavke za nakup omenjenega objekta, saj je bil župan prepričan, da bi lahko nakup kompenzirali z dolgovi, ki naj bi jih ministrstva imela do mestne občine. To se je izkazalo za neuresničljivo, tako da je župan proračunsko postavko uvrstil v rebalans proračuna. Zdaj pa se zapleta na drugi strani ...

Trim WC parfum gel

Ej, bejba, prid k men, bova sekret vohala!

Damijan Šinigoj

Vse ostalo pri tej reklami pa je na tako gnusno nizkem nivoju, da ne dobim želje čistila kupiti in uporabiti, ampak tistemu, ki si je to reklamo zamislil, nabiti glavo v školjko, pa naj voha.

Se vam zdi ta »pickup line« dober za lovljenje deklet? Ne? Mislite, da iz rave partija ne boste odpeljali domov (po možnosti v posteljo) popolne neznanke, če ji predlagate kaj takšnega? Kaj pa bi si mislili o mami, ki bi vaše otroke povabila k sebi in jim ponudila par snifov iz wc školjke?! Verjetno bi najprej otroke odpeljali domov, ženski pa najmanj izmerili telesno temperaturo in preverili, če redno jemlje predpisane tablete!

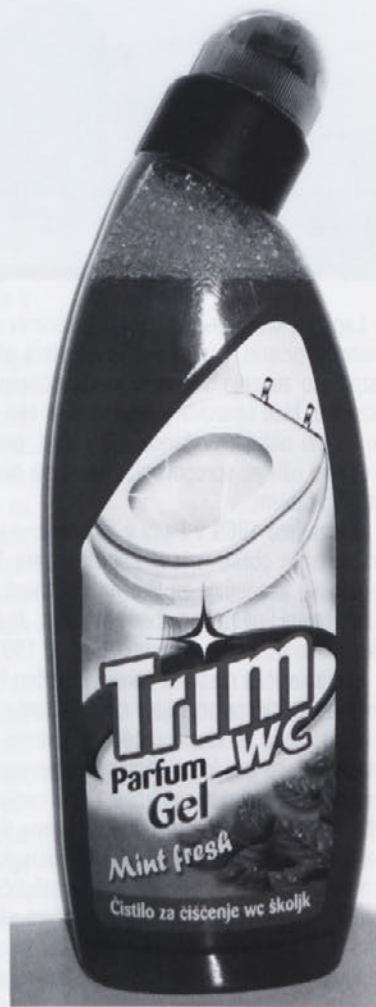
In zakaj sploh pišem o tako debilni temi? Zato ker nas na nekaj takšnega nagovarja reklama za Trim WC parfum gel, čistilo za wc školjke. Edini plus te najbolj kretenske reklame (in konkurenca na tem področju je GROMOZANSKA!) je ta, da so se ustvarjalci tega umotvora, ki nagovarja najširše množice, že toliko naučili, da igralke ne govorijo in zatorej ne odpirajo ust, da se slovenskemu prodajalcu ni potrebno truditi s sinhronizacijo. Ki je itak ne obvladajo oziroma je ne plačajo! Vse ostalo pri tej reklami pa je na tako gnusno nizkem nivoju, da ne dobim želje čistila kupiti in uporabiti, ampak tistemu, ki si je to reklamo zamislil, nabiti glavo v školjko, pa naj voha. Še prej pa bi mu seveda pustil majceno darilo, ne pretrdo in ne premeško, ravno pravišnje ...

No, vsi smo jo videli, reklamo za Trim WC gel, namreč. Bejba, ki pravzaprav ni blond, stoji pred wc školjko s kladivom in izbijačem (ali z vrag sigavedi čim!), glas v offu pa jo vpraša, če se ji zdi takšen način čiščenja wc školjke pravišnje. In bejba briljantno zaigrano (za oskarja, vam povem, a ne za igro, temveč za najboljši »poteg« režiserju ali komur je pač potrebno!) zmigne z rameni, da vsi vidimo, da se ji sicer morda ne zdi povsem optimalna rešitev, ampak da druge rešitve pač ne vidi. Hja, tisti, ki si je izmislil to reklamo za čiščenje wc školjke, verjetno še ni na tej stopnji civiliziranosti, da bi to pridobitev civilizacije tudi znal uporabljati. Kaj pa vem ... Potem ženska seveda dobi tisto famozno čistilo, ki povzroči, da iz keramike, kamor odlagamo ostanke prebavljene hrane, začnejo dehteti rožice in na koncu vsa srečna nabije nos noter. Hej, izziv! Pojdemo na kakšno gradbišče, po možnosti poleti, bomo malce posprejali s tisto kemijo po školjki in bomo

videli, koliko časa bo kdor koli lahko tiščal nos noter! In se pri tem še smehljaj ...

Kaj je narobe s temi ljudmi?! Ko res ni potrebno veliko. Le eno od obeh možganskih vijug bi morali uporabiti, saj je še prosta, drugo itak uporabljajo za to, da ne serjejo po dvorišču!

Za to reklamo je prišla reklama za zaščitni premaz za les, se mi zdi, da Belinkin. Ko človek barva polknice in ga hvaležne polknice objamejo. Ker les nas ima rad, če skrbimo zanj! In sem se skoraj zjokal od ganjenosti! In ko bom sam moral obnoviti zaščitni premaz na svojih okenskih okvirjih, bom v trgovini zahteval prav to barvo in nobene druge.

McDonald's Novo mesto

Osnovni podatki

Restavracija hitre prehrane McDonald's Novo mesto je v Bršljinu, točneje med poslovno-trgovskima centroma Hedera in Bršljinka. Glede na dejstvo, da v bližini ni visokošolskih ustanov, je lokacija primerna predvsem za vse bližnje stanovalce ter v smeri Straže, Mirne Peči ali Trebnjega vozeče se študente. Iz izkušenj lahko zatrdimo, da je lokacija idealna tudi za vse tiste Novomeščane, ki študirajo v Ljubljani in na poti na izpit ali vaje McDonald's izkoristijo kot okrepčilni »pit stop«, za tiste, ki se pogosteje podajajo po nakupih v bližnje trgovske centre, ter seveda za tiste, ki jih lakota popade v poznih nočnih urah. Omeniti velja, da ima tokrat predstavljeni ponudnik študentske prehrane zagotovo svoj specifičen krog odjemalcev, ki mu sama lokacija ne predstavlja pomembnejšega merila pri izboru tega.

Parkirnih površin je precej, a se vseeno zna zgoditi, da boste imeli težave pri parkiranju. Bližnje trgovine terjajo svoj pločevinasti davek, brezplačno parkirišče pa s pridom izkoriščajo tudi tisti, ki imajo opravke na bršljinskih oddelkih upravne enote. Zagato je sicer moč rešiti z uporabo »drive in« storitve, a se tudi tam lahko zatakne. Lastniku vsekakor svetujemo, da si nekaj parkirišč tik ob restavraciji izbere izključno za svoje goste.

Gostišče obratuje 7 dni v tednu, 365 dni na leto. Oznake z navedbo delovnega časa ob našem obisku pri najboljši volji nismo našli (!), tako da smo za podatke, da obratujejo od ponedeljka do četrta od 8.00 do 24.00, ob petkih in sobotah od 8.00 do 03.00 ter ob nedeljah in praznikih od 9.00 do 24.00 izvedeli šele, ko smo zanje povprašali prijazno osebje. Posebnega urnika za strežbo kosil ni. Študentske menije je moč dobiti ves čas obratovanja.

Cena bona je 465 sit, njegova vrednost pa 1010 sit. Količnik med njima (2,2) ga uvršča v srednji cenovni razred. Če bi se omejili izključno na obrok, potem bi kljub ugodnim parametrom tej kategoriji težko pripisali visoko oceno. Ko v zakup vzamemo še hitro postrežbo (čas je denar!) in primerjavo z rednimi cenami, potem je višja ocena seveda upravičena.

Splošni vtis

Mnenja o oceni prostora so bila deljena. Vsekakor je prostor tako zunaj kot znotraj v prvi meri podrejen uporabnosti, kar načelom ni slabo. Kar nas zmoti, je tipična McDonald'sova »old school« arhitektura. Zavedamo se dejstva, da lokalni najemnik franšize nanjo nima vpliva, a dejstvo je, da je preživeta. Ceneni materiali, veliko plastike, kič, kričeče barve, vseprisoten duh »velikega brata« ... Tudi multinacionalka, kot je McDonald's, bi se lahko bolj posvetila estetiki, nenazadnje smo v tujini že videli nekaj izredno zanimivih in lokalnemu okolju bolj primernih restavracij te verige. Zmoti tudi pretirano število, sicer prevedljivih zapisov v angleškem jeziku.

Najbolj sta nas zagotovo razočarali splošna urejenost in čistoča jedilnih prostorov. Že res, da smo jih obiskali ravno v največji opoldanski gneči, a glede na stroge interne standarde, število osebja in dejstvo, da je ravno gneča zaščitni znak restavracij s hitro prehrano, smo vsekakor pričakovali več. Mize na terasi in v notranjosti restavracije niso bile pospravljene, umazana so bila tudi tla, na sedežih so bili drobci hrane, vsi vozički za odlaganje pladnjev niso bili pripravljene, vonj po hrani pa smo tako ali tako pričakovali ... Tukaj bo treba nekaj postoriti. Namig: nekaj rezerve je v tehničnih rešitvah, nekaj rezerve je v vzgoji gostov, največ rezerve pa je v osebju. Kvantiteta še ne pomeni vedno kvalitete. Mi se bomo prihodnjič vsekakor odločili za »drive in« možnost.

Brezhibno, tako kot smo sicer pričakovali tudi za jedilne prostore, so bile urejene sanitarije. Tla so bila čista, topla voda, milo, toaletni papir in dišave so bili na obeh oddelkih. Poleg tega imajo poseben sanitarni prostor za osebe s težavami pri gibanju. Najvišjo oceno jim je odneslo dejstvo, da ob umivalnikih nimajo podajalnika s papirnatimi brisačami, temveč sušilnik za roke. Vsaj trije razlogi so, zakaj absolutno nasprotujemo javni rabi teh, sicer racionalnih pripomočkov: za sušenje rok je potrebno dlje časa, v poletnih mesecih sušenje z vročim zrakom ni niti najmanj prijetno, sušilnik pa vam na že oprane roke spet napiha prašne delce iz zraka.

Ker v tej točki osebje ocenjujemo predvsem v stiku s strankami, si zadnje, kljub krivdi za neurejen prostor, vsekakor zasluži visoko oceno. Ker nas že dolgo ni bilo pri njih, so nam predstavili študentske menije in novosti, naročeni obrok so nam postregli za mizo, tako da nam ni bilo treba stati v vrsti, ter nam na našo željo takoj in brez pripomb očedili mizo. Kombinacija usmeritev multinacionalke in domače dolenjske prijaznosti je vsekakor padla na plodna tla, čeprav sumimo, da gre predvsem za zadnje. Ko bi nekdo »stricem iz

Amerike« uspel razložiti, da imamo za različne nivoje »staffa« ter »employee of the month« tudi slovenske izraze, bi morda kdo še kako pohvalo kam zapisal.

Hrana

Izbira glede na njihovo redno ponudbo ni obilna, a za razliko od nekaterih ponudnikov, ki okrog iste glavne jedi kolobarijo z različnimi solatami in juhami ter to prodajajo za različne obroke, pri McDonald'su vsaj dejansko ponujajo pet različnih osnovnih menijev (3 mesne, 1 brezmesnega in 1 brez glutena). Pri vseh vam na izbrano glavno jed (hamburger, cheesburger, kroketi, solata) dodajo še francoski krompirček, sladico ali solato ter po novem tudi kozarec pijače. Omeniti velja, da je tu sicer moč govoriti zgolj o izbiri znotraj specifične vrste prehrane (hitra prehrana), a je izbira dejansko solidna.

Prilagodljivosti praktično ni. V okviru njihove ponudbe seveda lahko izbirate med različnimi glavnimi jedmi, sladicami ali pijačami, vendar odstopanj od tega okvirja ne poznajo. Tudi možnosti, ki jo ponuja večina ponudnikov, da si lahko znotraj vrednosti bona sestavite svoj obrok, pri McDonald'su ni.

Njihov največji adut je seveda hitrost postrežbe! Ta je tipična za restavracijo hitre prehrane, a je McDonald's tu morda korak pred lokalno konkurenco. Pladnji ter embalaža so lični in praktični, plastični pribor je višjega kvalitetnega razreda, tudi prtičkov dobite dovolj. Za domov vam pripravijo priročne paketke, če se usedete, pa vas morda presenetijo celo s postrežbo pri mizi. Resna primerjava s klasičnimi gostinskimi obrati bi bila tu seveda krivična.

Poizkusili smo različne mesne menije s solato, sladico in z dodatnim hamburgerjem, h katerim smo seveda dobili še francoski krompirček in gazirano pijačo čezoceanskega izvora. Deljenih mnenj ni bilo. Če ste ljubitelj hitre prehrane, vas bo McDonald's zagotovo prepričal, saj je hrana dejansko zdi okusna. Sodbo, ali je to plod genskega inženiringa, dodajanja spodbujevalcev apetita ali dejstva, da so sestavine dejansko kvalitetne in recepti skrbno dognani, bomo prepustili strokovnjakom. Primerjava s ponudniki klene domače ali sorodne tuje kuhinarike bil bila tudi na tej točki neresna.

Sklep

Sodeč po obisku gre sklepati, da je zgoraj omenjeni krog ljubiteljev hitre prehrane čedalje večji tudi v Novem mestu. Da zanj z vsem trudom skrbi kar multinacionalka, je jasno na prvi pogled. Animacijska ponudba za najmlajše, ta starše mnogokrat prepriča za obisk, deluje kot najbolje utečen vzgojno-izobraževalni sistem sodobne potrošniške družbe, ki nič hudega sluteče nadobudneže že od malih nog navaja na redno obiskovanje verižnih restavracij s hitro prehrano. Še sreča, da so nas starši vzgajali ob pečenki, krvavicah in ocvrtih piškah. Tako nam obisk McDonald'sa ni vsiljen, temveč se zanj odločimo zavestno. Tako, nekajkrat na leto, za (potrošniško) dušo privezati! Svetujemo vam, da redno prehranjevanje opravljate v domačih gostilnah (kdor ne verjame, naj si ogleda film Super Size Me!), če pa vam čas ne dopušča, če ste kje v bližini ali pa če se tja odpravite tako kot mi, za dušo privezati, pa vam obisk vseeno priporočamo. Opozarjamo le še na dejstvo, da hitra prehrana tudi hitro pade skozi želodec in da boste kmalu spet lačni. No, saj ravno vaša stalna lakota, po možnosti daleč od doma, pa je želja vseh gostincev. Ne samo tistih, ki ponujajo hitro prehrano. Veriga je tako sklenjena ... Izbira je vaša.

Foto: Boštjan Pucelj

McDonald's Novo mesto

Osnovno: lokacija 4 parkirišče 4/5 delovni čas 5 cena in vrednost bona 4	Splošno: prostor 3 čistoča 2 sanitarije 4 osebje 4	Užitno: izbira 3/4 prilagodljivost 2 postrežba 3/4 izvedba 3/4
Skupna ocena: 3/4		

Roger Waters
Arena - Verona, 4.junij

»Ne potrebujemo vaše vzgoje, ne potrebujemo nadzora misli,« je del verza uspešnice Another Brick In The Wall skupine Pink Floyd. Še nikoli niso te besede tako zadele bistva kot ravno v času globalizacije, terorja naftnih družb, Združenih držav, Busha in njegovih slug. Ni naključje, da je pesem Roger Waters prihranil za dvajsetminutni dodatek skoraj tri ure trajajočega koncerta, ki je povsem napolnil antični amfiteater italijanske Verone.

Roger Waters, nekdanja gonilna sila ene največjih planetarnih rock atrakcij, zatem odpadnik in sedaj ambasador glasbe skupine Pink Floyd, sodi pravzaprav med glasbenike, ki jih je punk poimenoval za stare prdce. Vendar kot opažamo zadnja leta, so ravno ti veterani izjemno delavni in vitalni. To velja za Davida Gilmourja in prav tako za Watersa, ki resda preigrava glasbo pokojnih Pink Floydov, vendar jo je prilagodil in izbral teme, ki se močno dotikajo današnje stvarnosti. Pesmi o odtujenosti, pohlepnosti, uničevanju sveta in osebnosti, na drugi strani pa polne otožne lepote imajo večno sporočilo.

Celoten koncert je bil naravnani v to smer. Vrhunsko ozvočenje, celo v surround tehniki, kristalen zvok, izjemni scenski efekti, glasba, izvedena na najvišjem možnem nivoju, večkrat so istočasno nastopili tudi po štirje kitaristi. Akustičen prostor, organizacija izvedena v perfekciji in publika, ki ve, po kaj je prišla, vse se je zlilo v eno. Šli smo skozi glavne albume Pink Floydov, skoraj v celoti slišali Dark Side Of The Moon in nekaj Watersovih samostojnih izletov. Občinstvo je ves čas koncerta sodelovalo, povzemalo refrene, ob viških je večtisočgla množica stoji pela in obenem protestirala. Energija se je vračala na oder in se medsebojno oplajala. Koncert je izzvenel v srečanje podobno mislečih, kot upor pogoltnemu sistemu. Ne samo prepričanje, vse nas je združila ljubezen do te velike skupine, obiskovalci različnih narodnosti smo se počutili med domačimi. Občutek, ki danes ostane po redkokaterem koncertu.

Glede organizacije, izpeljave koncerta in zvoka bi obisk kakšne podobne predstave toplo priporočil vsem našim nadobudnim prirediteljem rock veselici.

Friki Brothers
Atrij Goga, 9.junij

Kljub vsemu trušču okoli globalne nogometne histerije se nas je ta večer v atriju zbrala kakšna dobra desetina. Obisk je bolj spominjal na družinsko zabavo kot na javni koncert brez vstopnine. In ker je šlo tako rekoč za družinsko srečanje, so nam stregli z najboljšim.

Ljubljanski trio Friki Brothers je pod tem imenom na slovenskem glasbenem prizorišču prisoten tretje leto. Akustično zasedbo tvorijo Dejan Došlo, kitarar/ vokal, Damir Jazbec, orglice/vokal in Robert Pikel, kitarar/ vokal, nekaj malega se trojica podpira z ritem mašino. Trio izvaja raznovrstno akustično glasbo, posega po bluesu, predvsem južnjaškem in podeželskem, ragtimeju, rocku. V akustično preobleko odene marsikakšno pop uspešnico, recimo Personal Jesus skupine Depeche Mode. Repertoar tria je izredno pester; Chloe, Gusa Kahna in Neila Moreta, Time After Time, Cindy Lauper pa skladbe Jimija Hendrixa, J.J.Calea, Erica Claptona, skupine The Beatles ipd. ter seveda avtorske teme, saj sta dva člana pred tem delovala v skupinah Leteči potepuhi in Regrat.

Gre za glasbenike z določeno kilometrino in izkušnjami, tako si lahko dovolijo tudi izvedbo zahtevnih zgolj instrumentalnih skladb. Dejan Došlo je kot spremljevalni kitarist nehote ostal v senci izvrstnega hitroprstnega Robija Piklja. Gre za dovršenega kitarista z izpiljeno tehniko in občutkom za melodijo, čeprav tudi Dejan Došlo ni daleč stran od te označbe. Nekaj več besed bi lahko namenili blede predstavi, ki jo je ponudil orgličar in pevec Damir Jazbec, imenovan tudi Kelly. Ves čas si je dajal opravka z mikrofonom, slišalo pa se ga ni ravno najbolje. Tudi njegov vokal je ostajal v ozadju, deloval je kot privesek, brez katerega bi duet zlahka shajal.

Gogin atrij je sam po sebi akustičen prostor, v njem smo vajeni poslušati neozvočene glasbenike. Prav ozvočenje se je pri nastopu Friki Brothers pokazalo za hibo. Neustrezna oprema in ojačan zvok sta zadržala naraven zven prostora in med poslušalce ter izvajalce postavila jez, ki ga zvočni tok glasbe ni uspel premagati. Kljub temu so Friki Brothers v dvodelnem nastopu navdušili in nas rešili z nogometom posiljene večera.

Guncl fest 2006, Dnevi lutk v Novem mestu različna prizorišča, 8.-10.junij

Navadili smo se, da novomeški Kud Taus teater enkrat na leto v naše mesto pripelje lutke. Tokrat je to storil tretjič in v doslej največjem obsegu. Od četrta do sobote so potekale predstave za otroke in odrasle, letos so pripravili tudi spremljevalni program z razstavo mitološko naravnanih ilustracij primorskega likovnega ustvarjalca Antona Špacapana Vončine. Novomeško občinstvo je razstavi v Galeriji Kralj namenilo zelo malo pozornosti, kar je svojevrstna škoda, saj se s tovrstno tematiko in tako predanim likovnim delovanjem ne srečamo pogosto.

Letošnje predstave so bile dokaj dobro obiskane, vsega skupaj je šlo skozi festival približno petsto obiskovalcev. Po treh festivalih je Taus teater uspelo oblikovati določen krog občinstva, ki se predstav redno udeležuje, najbolj hvaležna skupina obiskovalcev pa so seveda otroci. Ti so v spremstvu staršev dobro napolnili vsa prizorišča otroških predstav. V Domu kulture ali po novem v Gledališču, je Gledališče Glej z lutkami Silvana Omerzuja izvedlo Sneguljčico, na muzejskem vrtu se je Mini teater; Gašper Jarni in Jose, zadnji je bolj znan kot del raperskega dueta Murat & Jose, predstavil z Obutim mačkom. V večnamenski dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine je organizator, domači Taus teater, ponudil premierno izvedbo prirejene Kettejeve pravljice Šivilija in škarjice, za konec je otroke razveseljevalo Lutkovno gledališče Maribor s Čarobnim čembalom in spomnilo na 250. obletnico Mozartovega rojstva.

Odraslim sta bili namenjeni dve predstavi, z obiskom pa so se odrezali precej slabše od otrok. Na muzejskem vrtu je Teater Kuglica nastopil s Turjaško Rozamundo, v Gledališču pa smo si ogledali predstavo rednega gosta Guncl festa, Lutkovnega gledališča Koruzno zrno in Tik-Tak Tria, Tik tak.

Tik tak je bila predstava, zasnovana in izvedena zgolj s starimi urami in njihovimi deli, minimalistično, vendar učinkovito duhovito, kot smo vajeni pri Koruznem zrno. Obenem pristno in domiselno, pika na i za konec uspešnega festivala. Novomeškim zagnancem in zaljubljenim v lutke gre vsa pohvala in vzpodbuda za nadaljevanje. Veselimo se že četrtega Guncl festa.

Čompe
Muzejski vrt, 17.junij

Skupnost muzejev Slovenije si je omislila neobičajen način, kako dejavnost na videz zaprašenih ustanov na nevsiljiv in preprost način predstaviti obiskovalcem. Projekt nočnega obiska razstavišč so pred štirimi leti začeli v Ljubljani, letos se je zamislil pridružil še Dolenjski muzej. V sklop tako imenovane Poletne muzejske noči je sodila tudi glasbena točka, za katero je poskrbel gorenjski kvintet Čompe.

Zasedba ni neznanica. Med večje uspehe člani štejejo nastop na Drugi godbi, koncertno ploščo je izdala založba Sanje. In prav živi nastop je ključni moment, na katerega stavi živopisna zasedba. Jedro skupine predstavlja dramski igralec Janez Škof, je tudi svojevrstni mojster na frajtonarici, interpret, pevec in komik. Okoli njega ustvarjajo zvočno kuliso dva saksofonista, violinistka in kitarist. Vsi razen kitarista so tudi vokalisti. Vloga kitarista je omejena na spremljavo, je nekakšen motor skupine, vendar na trenutke le poseže v medigro in doda kratek zvočni okrasek. Drugače deluje, kot bi prišel iz nekega drugega filma in se je tam, na robu skupine, znašel zgolj slučajno. Poglavlje zase sta saksofonista. Žiga Saksida kar dobro obvlada glasbilo, njegova kolegica pa zadevi streže ustvarjalno. Njen neizdelan zvok pogosto spominja na glasove zlorabljenih in mučene race, kar pa začuda ne moti skupne zvočne podobe. Daje ji posebno cirkuško, kabaretno noto, še posebej, ko se saksofonista ujmeta v sozvočje. Prav kabaretnost, tudi violinistka pomaga ustvarjati pristno vzdušje, je prava podlaga za izvajanje tega zabavljajškega orkestra.

Čompe namreč posegajo po pestrem gradivu. Nekaj malega je narodnega blaga, v večji meri so zastopani poezija, socialne teme in komičen prezir trivialnosti. Orkester se loteva gradiva slovenskih pesnikov; Daneta Zajca, Milana Jesiha, Edvarda Kocbeka, Andreja Rozmana-Roze in podobnih, ter jih spaja z radoživno glasbo in izvedbo. Na prvi poslušalca delujejo nejasno in kaotično, vendar poslušalca kmalu potegnjejo v magičen krog in ga tudi ob tragičnih zgodbah nasmejijo. Vse zapisano nas je dobrih sto doživelo tudi v Poletni muzejski noči.

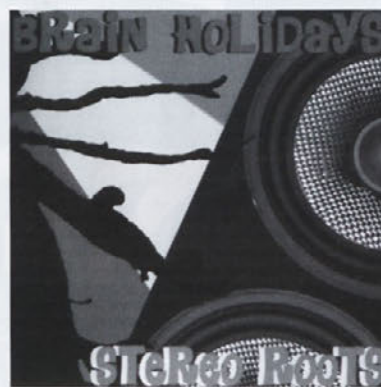
Bossa de novo, Vivo!
Goga Musica 2006

Ko dobiš v roke ploščo domačih avtorjev, posvečeno brazilski bossa novi, se sprašuješ, kaj je gnalo ustvarjalce k takemu projektu. Ljubezen do tovrstne glasbe, portugalskega jezika, brazilskega načina življenja, nostalgija ali zgolj pomanjkanje lastne ustvarjalnosti? Se posebej ker je plošč s raznimi bossa novami in sambicami na kile, tudi če poleg ne štejemo svetovno znanih brazilskih avtorjev, ki so to glasbo ponesli v svet, najprej tam v kasnih petdesetih in še zgodnjih šestdesetih letih.

Bossa de novo, petčlanska akustična skupina Primoža Viteza, ni jazzovska zasedba, kot trdijo pri založbi. Je tipična postvarjalska zasedba, ki skuša kar najbolj natančno odigrati in odpeti že ustvarjeno. Pri tem je zelo uspešna in temeljita, grajati ne moremo celo izgovorjave zahtevnega portugalskega jezika. Primožu Vitezu dikcija ne predstavlja nobenih težav, povsem suvereno poje v portugalskem in francoskem jeziku, da nekdanje srbohrvaščine sploh ne omenjamo. Na plošči poleg slovenskega in nekdanjega evrovizijskega standarda Ne prižigaj luči v temi ter napol slovenske pionirske pesmi Majska, slišimo še predelano verzijo Bregovičeve Selme, eno francosko pesem, ostalo je »portogeuš«.

Vitezov grenko sladki »saudade« vokal je pravšnji za to baladno zvrst prefinjenega ritma, erotičnega zapeljevanja in nostalgije. Spremljajo ga izborni glasbeniki: Aljoša Kosor-kitara, Drago Ivanuša-harmonika, Marko Gregorič-kontrabas in Mitja Vrhovnik Smrekar tolkala. Zasedba je že požela veliko pohval, maja je nastopila v Glasbah sveta Cankarjevega doma, pričujoči prvenec pa so posneli med nastopom v znani radijski oddaji Izštekani. Bossa de novo sodi med letošnja odkritja, kar je potrdila tudi dosedanja zelo dobra prodaja. Praktično lahko zasedbi očitamo le pomanjkanje lastnih idej in tudi kaj boljšega od tiste prežvečene Selme bi lahko našli, ampak to je njihov izbor. Kot kaže, je Slovenija res dobila prvo pravo bossa nova zasedbo, ki je v poplavi domačijskega glasbenega kiča prava osvežitev in protiutež onesnaževalcem etra. Resda ni jazz, diši pa le po njem!

Delo: 4 / Oblika: 4

Brain Holidays, Stereo Roots
Dallas Records 2006

»Rdeča, rumena in zelena, sanjam o poletju afriških barv,« pravijo tile zagrebški freaki, ki prisegajo na reggae. Celu na njegovo pristno obliko, poimenovano roots reggae, veliko glasbo, h katere vzponu so največ pripomogli pokojni Bob Marley in njegovi.

Brain Holidays so, kot pravijo pri založbi, edini hrvaški band z avtorskim gradivom. V tem delu Evrope so merodajni v roots reggae žanru, Stereo Roots pa je prvi pravi uradno objavljeni roots reggae album na Hrvaškem. Snemanje so začeli pred tremi leti, izšel je letos spomladi. Poleg izvirne sedmerice je pri snemanju sodelovalo še 23 glasbenikov.

Ko takole poslušamo to prijetno poletno ploščo, sicer najprej dobimo občutek, da gre pač za eno tako rahlo osladno zadevo v stilu jamajških popevkarjev, ki vabijo na plaže in poležavanje na soncu. Vendar instrumentalna oprema, imenitna pihalska sekcija in idejni naboj kmalu pritegnejo tudi bolj razvijenega poslušalca in ponudijo nekaj intelektualne hrane. Čeprav je vmes veliko veselja in zabave, kot se za to radoživo glasbo spodobi, smo deležni tudi opozoril. Vojne, nepravilnost, izkoriščanje, tretji svet, onesnaževanje, ekologija, protiglobalizem, gre za ozaveščanje z roko v roki z naravnim reggae ritmom, ki je še najbližje srčnemu utripu.

Skupina sicer prepeva v rodnem ji jeziku, je pa vmes precej toastanja v angleščini, prav tako je dobra polovica skladb opremljenih z angleškimi besedili. Instrumentalno je zadeva izvedena na visokem nivoju, povsem ustreznem za to zvrst. Pri izvedbi so se Brain Holidays tudi spretno izognili ritmični pasti, v katero se pogosto ujamejo evropske reggae zasedbe. Ritem je pravi, ne prehiter, po potrebi hipnotičen ali plesen. Glasba je ustvarjena s skromnimi sredstvi. Menda je v domovini sprožila velik val zanimanja medijev. Skupina je pred časom že gostovala v Novem mestu, mogoče je izid albuma nov povod za povabilo. Če smo že zamudili pri poletnih prireditvah, med katere bi taka skupina izredno sodila, je še vedno čas v jeseni, recimo za otvoritev nove sezone? Kako že pravijo, »iz mesta smeha pošiljamo na kile pozitivite!«

Delo: 4 / Oblika: 3

Razni izvajalci, Pankrti 06
B Pop/KifKif 2006

Slabih trideset let bo, odkar so se Pankrti pojavili na zblojenem slovenskem in jugo rock prizorišču poznih sedemdesetih let. Bil je čas zgodnjega britanskega punka, njegov vpliv se je počasi širil po evropski celine in čistil nesnago, ki se je z leti nabrala na rock tradiciji. Tam, kjer te ni bilo, se pravi v totalitarnih socialističnih državah, so takrat igrali neke približke pop rocka, v nekoliko bolj odprti Jugoslaviji pa so kraljevali pastirji vrste Bijelo dugme in se hvalili, kako so člani Zveze komunistov. Tudi tukaj je bila Slovenija izjema, saj je takrat imela več dobrih skupin, vendar Pankrti so le prinesli spremembo.

Najprej se je vse zdelo kot zafrkancija, vendar so se Pankrti hitro zavedli lastnega vpliva in začetniška oglasnost je dobivala vse boljše glasbeni okvir. Njihova besedila se še danes, v času globalizacije in domačega vnovičnega spogledovanja s totalitarnostjo, zdijo neverjetno aktualna. Plošča z dvaindvajsetimi priredbami in sodobnimi izvedbami pesmi Pankrtov je prišla ob pravem času. Posvečena je Pankrtom in njihovemu pomenu, čeprav tudi ta ni bil tako vsemočen, kot je zadnje čase odzvanjalo v medijih. Resda so Pankrti sprožili val posnemovalcev, ki je punkovsko nastrojeni in novovalovski obarvani rock ponesel v jugoslovanska glavna mesta. Po drugi strani glasba Pankrtov na slovenskih tleh ni proizvedla nastavkov za nadaljevanje. Kot bi se z njimi vse končalo, spet so zavladali popevkari, da o sodobni prevladi pogrošnih jugo zvezd sploh ne govorimo. Celu Pero Gnus je končal kot stari prdci, proti katerim je nekoč sam nastopal.

S »tribute« albumom vodilnih slovenskih in nekaterih ex-jugo rock ustvarjalcev smo dobili dober in na mestih celo duhovit pregled nekdanje ustvarjalnosti Pankrtov. Še posebej dragocen je za mlajše generacije, ki pogosto prikrojene informacije dobivajo iz druge roke. Glasba Pankrtov je del slovenske ustvarjalnosti in dokaz intelektualnega odpora proti enoumnemu sistemu, in to je bila v času, ko se je niz sedanjih voditeljev še privijal k seskom matere revolucije.

Delo: 4 / Oblika: 2

Ocenjuje Rasto Božič

Big game moška družba na Kornatih

Pred leti mi je prijatelj z nekakšno otožnostjo in občutkom krivde pripovedoval, kako ga je oče prisilil, da mu je pomagal pri klanju prašiča. Sprva se je branil z vsemi štirimi, saj nekako ni spadalo v njegovo filozofijo, da bi komur koli jemal življenje, a ga je oče prisilil tako, da ga je soočil z njegovo dvočlono: »Klal ne bi, jedel pa bi, ne!?« Se je zamislil in na koncu seveda privolil, da bo pomagal, kajti tudi zanj je bil kakor za mnogo Slovencev prašič kralj živali, predvsem tisti, ki se obrača na ražnju ... So torej ubogo, nič hudega sluteče živinče izvlekli iz njegovega skromnega raja in ga položili na nekakšne lestve, prijateljeva zadolžitve pa je bila držanje zadnjih nog. Sprva jih je držal bolj nežno, saj je žival, ki je verjetno zaslutila svoj konec, presunljivo krulila, ker pa se je hkrati v bojzani za življenje tudi močno otepala, je moral poprijeti močnejše. In ker je prašič še kar rital in rital in se ni hotel mirno vdati v usodo in je prijatelju nekajkrat skoraj uspel spuliti se iz rok, mimogrede ga je pa še v trebuh brcnil, je zadeva nenadoma postala osebna. Stvar prestiža. A bom zmagal jaz ali ta neumni prasec!? In je zagrabil in držal tako močno, da mu je zagotovo zlomil vsaj eno nogo, spustil je šele, ko ga je oče opozoril, da je končano. Je bil kar malce presenečen, ker se samega zakola sploh ni zavedal, ga je pa zato tako zapekla vest, da se je kosilu odpovedal. Le malo je brazdal po krožniku, grizljaji sploh niso hoteli po grlu, še huje pa mu je bilo, ko je ostanke dobila sestra pokojnika. In jih pojedla brez kakšnih posebnih zadržkov ...

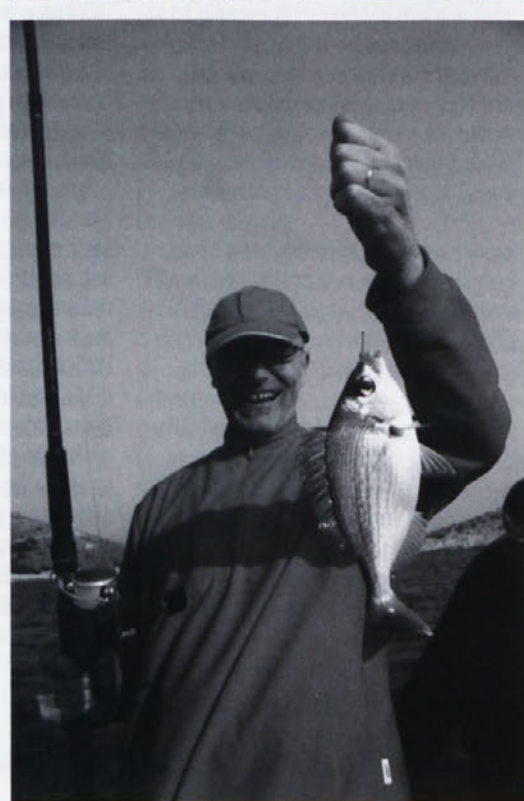
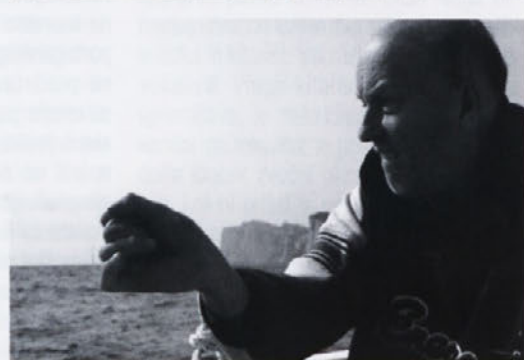
Na to pripoved sem se spomnil, ko sem na koncu palice končno začutil upor. No, začutil sem ga že nekajkrat prej, ko so ribe grizle, a sem vedno prepozno potegnil, tako da sem podvodne beštije pravzaprav bolj hranil kot lovil. In ker se mi je natikanje črva na trnek nadvse gabilo (umazan sem bil do komolcev!) in ker so se mi vsakič, ko sem vrgel trnek, vsi smejali do solz, sem bil že prav jezen. Dokler končno nisem začutil upora, ki ni popustil. Na koncu vrvice sem torej imel ribo! In se je v meni prebudil lovski nagon. Kot je prijatelj poprijel prašiča za noge, tako sem jaz divje navijal, da mi zverina ja ne bi ušla. Zdaj se ti bom pa maščeval za vse tiste debilne reklame, Tonček, se mi je cmarilo po možganih in v očeh sem imel zagotovo blazen pogled. Malce pa je bilo v njih tudi ponosa, kaj bi tajil, saj so vsi trije, ki so skupaj z mano utapljali črve, nemudoma pozabili na svoje vrvice in opazovali, kaj bom izvlekel. So hoteli seveda tudi pomagati, a nisem dovolil! Riba je bila samo moja, lastnoročno sem jo ujel! Počutil sem se kot tisti neandertalec, ki je prvič sam ukresal ogenj in je vedel, da bo od tlej preživetje v neizprosni naravi lažje! Navijal sem in navijal, upor pa je tu in tam popustil. Popustila je tudi moja samozavest. Kaj če bom potegnil ven prazen trnek?! A je lovska strast premagala pomisleke, in ko je trnek pokukal iz vode, je bila na njem riba! OK, če sem iskren, bi moral napisati, da je bila na njem ribica. Seveda nisem pričakoval kakšne dvesto kilogramske mrcine (upal pa na skrivaj seveda sem!), a glede na to, da je bila to moja prva ujeta riba sploh, bi lahko bila vseeno vsaj malo večja. Pa še za rundo bom moral dati, kajti dogovor je bil, da tisti, ki prvi ujame, plača. Najprej sem pomislil, da se bom morda glede na velikost ulova izvlekel s kavicami, a so me rahlo zavistni pogledi nemudoma potolažili. Čisto dovolj je velika, če ostali nimajo nobene! Ribica, ki je bingljala na vrvi, je bil kantar, kakor je povedal Tomislav, in je spadala med bele ribe, če pa to prevedemo v navadno slovenščino, sem ujel pevca, ki bi ga po nekakšni analogiji morda moral ujeti Vladek. On tudi »kanta«, kadar je dobre volje! Čeprav na čolnu ni kaj dosti pel in čeprav bi po tisti njegovi »vrana vrani ne izkljuje očič« lahko morda pomislili tudi, da pevec pevca ne potegne

na suho ... Tomaž je slikal, kakor da sem manekenka v Cannesu, Vladek pa se je neopazno premaknil na mojo stran in vrgel trnek tja, od koder sem malo prej jaz izvlekel prvo ujeto zverino. Je mislil, da ga nisem opazil, čeprav sem seveda ga, le nekolikaj velikodušnega sem se počutil ob spoznanju, da se v divjini ne bom več rabil bati, ker očitno za hrano znam poskrbeti. In sem mu pustil, uspešen človek mora pokazati svojo veličino tudi s takšnimi gestami ...

Ribolov je pravzaprav dolgočasna zadeva, ki je nikoli nisem povsem razumel. Že večkrat so me povabili v kakšno družbo, kjer so nameravali namočiti trnek, pa nekako nisem bil preveč navdušen, sem bolj kot lovec nabiralec. V supermarketu, namreč! Če bi moral jesti le tisto, kar sam ujame ali ubijem, bi se edino krave morale bati, ker bi dobile konkurenco. Ko pa me je tokrat na ribolov povabil Tomaž, kaj dosti nisem razmišljal, ker me je povabil na Kornate. In na Kornate je vsake toliko časa prav lepo iti, čeprav so na Hrvaškem. Sem jih prekrizal že z jadrnico, tokrat pa smo se zadeve lovili s hitrim motornim čolnom, opremljenim za lov na veliko divjad, če lahko velikim ribam rečemo divjad. Po domače se temu reče »big game«, a mi smo od tega videli le »game«. Tunčki Tončki so ostali lepo na varnem in čakajo na kakšno mrežo, da jih bo preselila med izobražence v konzerve, na žar pa smo vrgli tisto, kar je Tomislav ujel dan prej, ko nas še ni bilo na ladji. In seveda je na rešetko vrgel tudi mojo ribico, ki sem jo, kljub temu da je bila hrustljivo zapečena, nemudoma spoznal. Vame je bolščala s steklenimi očmi in nekako se nisem mogel znebiti občutka, da je v njih ujet očitajoč izraz. Nisem imel moči, da bi jo napičil in prestavil na svoj krožnik, čeprav so mi jo vsi ponujali – ti si jo ujel, ti jo tudi pojel! No, nisem mogel, izgovoril sem se, da imam raje lignje. Dokler nisem ugotovil, da je pripravljen na dalmatinski način, kar pomeni, da ga potegnejo iz vode in vržejo na žar. Saj je bil okusen, tega ne tajim, a sem bil vesel, da sem začel na lignjevem zadnjem koncu in sem se vsaj malce najedel, dokler nisem prišel do sprednjega dela, ko me je tudi ligenj nekako očitajoče pogledal s steklenim očesom. Sicer nisem bil zelo pozoren oziroma sem hitro odvrnil pogled, a se mi zdi, da je imel le eno oko. In me je apetit nemudoma minil. Pomlatil sem kruh do konca in razmišljal, kako v konzervo ujeta riba (ali kar koli pač že pakirajo noter) za sodobne moške, ki ne lovijo sami hrane, sploh ni slab izum. Saj verjetno je tudi tam noter kakšno oko, a vsaj ne bolšči očitajoče vate!

Ko sem potem ob poličku vina opazoval zadovoljna prijatelja, ki sta se božala po trebuhu, sem bil tudi sam zadovoljen, čeprav sem ves čas razmišljal o debelem, sočnem zrezku. In ko smo v toplem večeru v skoraj prazni gostilni mirno prebavljali (jaz bolj kruh, Vladek pa med drugim tudi moj ulov, naj se ve!), sem potihoma računal, ali se nam je splačalo skoraj od domače luke peljati spet nazaj na najbolj oddaljen otok, kjer je Tomaž pozabil sončna očala. Sicer ni izdal, koliko je plačal zanje, a ker je zatrjeval, da jih ni kupil na boljšem trgu, smo po mojem skromnem matematičnem znanju nekje blizu pozitivne ničle. Če vzamemo, da čoln, ki ima motorje z močjo skoraj 200 konjev, na uro potroši ... Eh, pa saj ni pomembno, ribolov je druženje. Na Kornatih pa sploh ...

dvajsetcentimetrovjeimelamedočišini

ENOTA **POTLAČ**

VRHUNSKA, GENIALNA STRATEGIJA, VRHUNSKEGA IN GENIALNEGA STRATEGA, SPLOH IN ORGAZMIČNI AH DR. NOVŠKA, SE JE POKAZALA ZA NIČ MANJ IN VEČ, KOT ZA GENIALNO IN VRHUNSKO. PRINCIP NEAKTIVNEGA DELOVANJA ENOTE WU WEI, SEVEDA SUBTILNO PRILAGOJEN IN MODIFICIRAN ZA SPECIFIČNE POTREBE, SPECIFIČNEGA TERENA NAŠE IN VAŠE, JE NAREDIL SVOJE, NE DA BI V SKLADU S SVOJIM NAJNOTRAJNEJŠIM BISTVOM, KARKOLI NAREDIL. ŠTEKATE? NE, AL KAJP SKRATKA, ZARADI TEGA ISTEGA PRINCIPA JE VELIKI MAG BOŠKO DON KOVA DOŽIVEL ŠE EN ŽIVČNI ZLOM V BREZ ŠTEVILNEM NIZU, KI JE BIL TUDI ZADNI, PREDEN SO GA ODPELJALI V REVITALIZACIJSKO USTANOVO ZA TE VRSTE MANJŠIH PSIHIČNIH TEŽAV. TAM DOMUJE ŠE ZDAJ IN JE EDEN VODILNIH GOSPODARSTVENIKOV NA OBMOČJU LJUBLJANA POLJE. MIRKO I SLAVKO JE POSVETIL SVOJE ŽIVLJENJE VZGOJI IN IZOBRAZBI SVOJIH DVEH SINOV DVOUČKOV MIRKA I SLAVKA. DIREKTORICA MOUČI JE KONČNO ODPEKETALA Z JEBULOM, KI JE ODPEKETAL Z ENOTO. ENOTA POTLAČ JE POBRALA TEŽKO PRIGARANI DENAR IN SE VEČ KOT ZASLUŽENO IN TOKRAT ZA ZMERAJ UPOKOJILA IN PREOSTANEK DOLGEGA IN BOGATEGA ŽIVLJENJA SREČNO PREŽIVELA ZA ENO MLAKUŽO IN ENIM MORJEM PRI DOBREM PRJATELJU NA KUBI. PRED TEM SO DR. NOVŠKU ZAMENJALI ŠE DRUGO SRCE, KI MU GA JE ŠE DRUGIČ ZLOMILA FAMOZNA TRDI DVE DOLGI NOGI DEELIGHT. PRVIČ SRCE NI ZDRŽALO, KER JE REKLA NE, DRUGIČ, KER JE REKLA JA. DR.K JE TUDI V RESNICI DOKTORIRAL. FIRMA, VSE SAM SP, NA ČELU Z NJENIM LEGENDARNIM DIREKTORJEM KARLOM, PA JE POSTALA VODILNA KAR V 631 GOSPODARSKIH IN POL GOSPODARSKIH PANOGAH V SVETU IN BLIŽNJI OKOLICI, ŠE POSEBEJ PA JE IZSTOPALA NA PODROČJU REINSTALACIJ IN DEINSTALACIJ ELEKTRIČNIH ŠTEKAR TAKO.

ODELEK ZA EU INDOKTRINACIJO, FIZIČNI RAZVOJ IN DR. NOVŠEK OPOZARJAO: KJER JE POT, JE TUDI CILJ.

POTILAČ

l o k a l n o t r o b i l o

VELIKI TRADICIONALNI KLASIČNI INTERVJU Z DR. NOVŠKOM

Boris Big Fak Blaić, Dolenjski list

Predstavitve tega velikana ni potrebna, naj spregovori sam, iz sebe, na sebi in za sebe.

Doktor, vem, da vam gre politika na jetra, oziroma kar je še ostalo od njih, in da ste se nekoč že odločili, da ne boste več javno razlagali vaših genialnih analiz novomeškega in tudi širšega političnega polja, toda zaradi bralcev ne morem mimo vprašanja: kakšno je vaše mnenje o prihajajočih županskih volitvah? Volitve bodo.

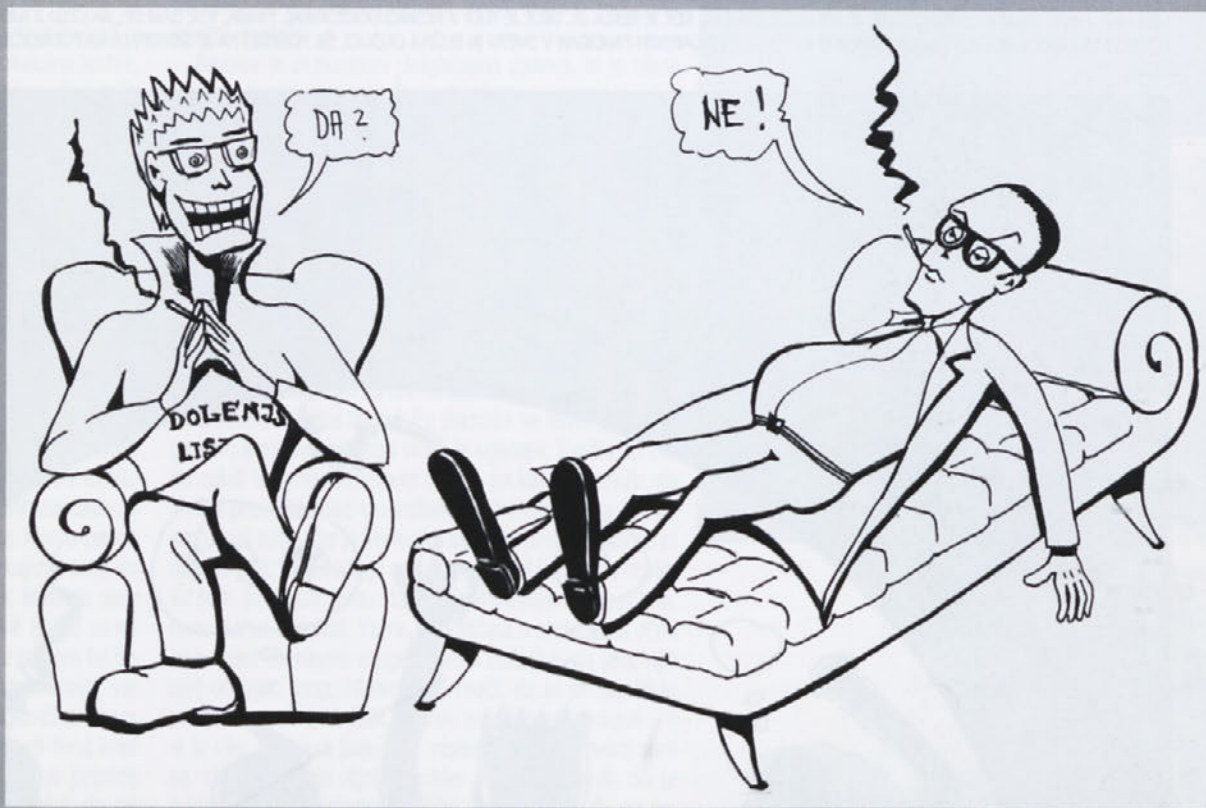
Kako??????
Kako?

Očitno se nisva razumela, še enkrat ... Ne, ne, ne, je že v redu, verjetno se vi res niste razumeli, toda jaz sem vas razumel. Povprašali ste me po mojem mnenju o prihajajočih volitvah. Je tako?

Tako je. Kot sem že rekel, volitve bodo, kh, kh, kh, kh ... (Sledil je nekajminutni khkot, jaz sem lahko le občudoval to veličino od človeka in kiel mater, da me ni rodila pametnejšega, da bi vsaj približno razumel, kaj se dogaja, op. BF)

Verjetno boste sedaj le odgovorili, zaradi bralcev vsaj.

Zaradi bralcev, hm. No, v redu. Moje mnenje je, da je velika, kar največja škoda za Novo mesto, Slovenijo in ne pretiravam, za celo naše osončje, da se Veliki Don Kova umika iz politike. Takih, kot je on, na žalost več ne delajo. Je zadnji Kova slovenske politike, vrsta pred izumrtjem. Novo mesto je izgubilo še enega velikega sina. Oba Kovačiča, Dolfi, tatar Skenderović, to so bili

fantje. Bili so kralji na Betajnovi, ker niso hoteli biti Carji na Nebetajnovi. Imeli so stil in imeli so intelekt. Predvsem stil. Točno to, kar manjka »novim«, tistim, ki imajo občutek, da jih lahko zamenjajo. Z njegovim odhodom bo v Novem mestu nastala taka praznina, da se bo v primerjavi z njo zdela daoistična velika praznina Dao polna. Če me razumete?

Poskušam, poskušam razumeti, vendarle se naj ne bi popolnoma umaknil. V krogih blizu Don Kove se govori, da gre bolj kot za umik za premik, in to v gospodarstvo.

Vidite, o tem govorim. To je tisto, kar para srce nas, psihologov. To je človek, ki je dal

vse mestu, državi, ki je podaril mladost in najboljša leta svojega življenja za to, da bi lahko tudi drugi uživali v sreči in blagostanju, kakršnega je užival on zaradi svojega sociološko-deduktivno-konstruktivističnega pristopa k ekonomskim znanostim in z njimi povezanim osebnim bogatjenjem bogatih posameznikov na račun revne množice. On od ljudi ni pričakoval, da ga bodo razumeli. Za kaj takega je preveč pameten in ljudje preveč neumni. Je pa pričakoval, da mu bodo sledili. Da bo on kot primer dovolj za to, da bodo še generacije za njim hodile po trnovi poti, ki jo je utrl s svojimi Hugo Boss obutimi nogami. Saj veste, po Boškovi poti naprej. In kaj naredi

ljudstvo?

In kaj naredi ljudstvo?

»Glupo« ljudstvo, da ne rečem »stoka«, ga popljuje. Ne samo, da ga ne razume, ampak ga popljuje. Slišite, popljuje. Njega, največjega sina med sinovi brez biološke matere. Dobrota je sirota. In kaj naredi največji med največjimi. Gre v gospodarstvo, le tako lahko še nesebično pomaga ljudstvu, istemu ljudstvu, ki ga je tako grdo zavrlo. To je veličina, to je človek z velikim Č. Če ne bi porabil svojo zadnjo solzo leta 1993, bi sedaj zagotovo zajokal. (Klub temu se mi je zazdelo, da se mu je levo oko rahlo zarosilo, medtem ko je bil njegov pogled

SUNSCREEN

park

zazrt nekam tam daleč in je gledal stvari, ki jih mi ne bomo nikoli videli. Jaz sem se tako vznemiril, da si nisem mogel pomagati in sem vzel papirnate robčke, da sem si obrisal kri, ki je ostala na mojem čelu, potem ko sem stisnil levega čelaka uredniku Gogarne Žoga Šizigoju, ki je ravno na vrhuncu tega čustvenega trenutka s svojo ne-eksistenco priropotal mimo, op. BF)

Res presunljivo, toda kaj pravite na to, da bo na županskih volitvah zmagal kandidat LDS, stranke, ki je tako grdo ravnala z našim Don Kovo.

Kdo že kandidira?

Penzelj, Janez Penzelj.

Ah, on, hm ... resnično, povem vam, on ne bi zmagal, pa če bi kandidiral kot Sadam Husein v Iraku leta 2000.

To je vse, kar lahko poveste o primeru Penzlja?

Ni dovolj?! Ste pa frik. (Še nikoli v življenju me ni bilo tako sram, o neumnost, o mati, ki si me rodila. op. BF)

Kaj pa Matjaž Grom? Po anketi, ki jo je opravilo edino kredibilno in resno trobilo v teh prostorih, Potlač, so njegove možnosti za zmago velike, celo največje.

Všeč mi je njegov predvolilni slogan: »Ali slišite zvok avtomobilov, ki prihaja skozi okno?« Močan slogan. V kruto in neusmiljeno predvolilno tekmo je vstopil, kot lahko vstopi samo hrvaška nogometna reprezentanca na teren svetovnega prvenstva, »snažno i muški«. Močan je tudi njegov predvolilni program za mandatno obdobje 2006 - 2024: »Skrivnost razvoja občine je v tem, da ni skrivnosti razvoja«. Škoda, da ga razume tako malo ljudi.

Tudi jaz nisem prepričan, da ga razumem. Ali nam lahko vi razložite Gromov predvolilni program?

V resnici se mi ne da, toda naj vam bo, zelo na kratko. Vsa skrivnost je v tem, da kjer ni razvoja, ni tudi skrivnosti razvoja, ne?

Torej bo po vašem Grom zmagal na volitvah?

Ne bi rekel.

Zakaj?

Preprosto zato, ker jih ne bo živ dočakal.

Ne?

Ja. To teorijo sem poimenoval teorija Bum efekta. Veste, kaj je Bum efekt? Jasno, da ne veste. Naj vam razložim. Bum efekt je totalni herbicid, se pravi strup, ki uniči, če hočete, ubije vse, kar je zeleno. Totalni uničevalec rastlin. Odkrili so ga, kdo drug kot Američani, seveda za potrebe vietnamske vojne. Proizvodnja napalma je bila pač predraga. Vi verjetno mislite, da so na veliko iztrebljali džunglo, zato da bi dobili domorodce na čistino. Kar seveda niti približno ni res. Bum efekt so na veliko uporabljali zato, da so dvignili moralo, da so se ameriška vojska in firme, ki so se šle vojno, počutile kot doma, v Texasu. Štekate, Texas, puščave, ožgana zemlja, kadeče in smrdeče naftne vrtime, skratka Bum efekt (kh, kh, kh, bronhitični khkot). In kaj je naš Grom drugega kot najlepša in najnežnejša rastlina. Redki Črni tulipan na požgani vietnamski zemlji novomeške politike, kjer se ne cedita med in mleko in ne raste angleška travica, pač pa se toliko bolj in na veliko poliva z Bum efektom. Hm.

Bi si za konec upali napovedati zmagovalca?

Absolutno. V skladu z notranjo logiko teorije o Bum efektu bo zmagal Franci Kocina, ker ni rastlina.

**Hvala vsem, ki nas
podpirate!
Prijetne počitnice!**

Vsi ljubitelji živali - povabljeni!
DRUŠTVO ZA ZAŠČITO ŽIVALI NOVO MESTO
 Glavni trg 11, 8000 Novo mesto
 Kontakti: 041 233 248, 07 30 20 200

ZP MS
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.moja.l@siol.net
 www.drustvopm-mojca.si
Društvo prijateljev mladine "Moja" Novo mesto

N.Si
Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratska stranka
SDS
 Mestni odbor
 Novo mesto

VRTEC CIBIBAN NOVO MESTO
 Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K•N•J•I•Ž•N•I•C•A
Paula Golie
 Kidričeva 2, p.p.29
 8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
 Novi trg 5, Novo mesto
 tel.: 07 39 34 550
 www.ric-nm.si
 Razvojni izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
 Diplomski visokošolski programi
 Na Loko 2, Novo mesto
 tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
 Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
 Kočevarjeva 40, Novo mesto
 e-mail: os.brslijin@guest.arnes.si

Šolski center Novo mesto
 Šegova 112
 Novo mesto

OŠ Brusnice
 Velike Brusnice 101,
 V. Brusnice

Rozmanova 26/28,
 Novo mesto
 tel: 07 393 46 74
MIRANA JARCA

Osnovna šola CENTER
 Seidlova cesta 7
 8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
 Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
 Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
 Stanovanjsko podjetje
 Prešernov trg 5
 Novo mesto

Osnovna šola GRM
 Trdinova ul. 7,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 39 35 900

Globovska šola Marijane Kozine Novo mesto

Kmetijska šola Grm
 Sevno 13
 Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
 Seidlova cesta 8
 8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
 Šegova ulica 115
 8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
 Šmarjeta 1, Šmarjeta
 tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
 Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
 Ulica talcev 3
 Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
 Ulica talcev 3/a
 07 39 33 264

Mestna občina Novo mesto
 Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
 Slovenska ljudska stranka
 Mestni odbor Novo mesto

strankamladihslovenije
SMS
 www.sms.si

Galerija Božidar Jakac
 Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
 TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
 Ogleđ razstav in stalnih zbirk:
 vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
 www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
 Drska 44, Novo mesto
 tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
 GSM: 051 311 331

Gostilna in prenočišča
 Kandjska cesta 63
 Novo mesto
 tel.: 07 30 28 444
 www.pribelokranjcu-vp.si

McDonalds
 Ljubljanska 27
 Novo mesto

park novomeški regionalni mesečnik

gostišče kos
 ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
 Smarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
 Glavni trg 3, Novo mesto

Gostilna Bučar
 Boženko Grah, s.p.
 Šmihel 14, Novo mesto
 Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

KAVKA PUB
 DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

Bistro in pizzeria Kaval
 Panda d.o.o.
 Velike Brusnice 13
 tel.: 07 30 85 623

PIZZERIA RESTAVRACIJA NOVLJAN

Prepih
 Gornja Težka voda 19
 Stopiče
 tel.: 07 30 89 404

Primož Polak s.p.
 Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
 8000 Novo mesto • tel:07/33 28 041
DELOVNI ČAS
 Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
 Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
 Smednik 12
 8274 Raka

R. Frizerski salon
 Renata Peterle s.p.
 Bršljin 22, Novo mesto
 tel.: 07/30 23 384

lokalPatriot
 www.lokalpatriot.si
 lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL d.o.o.

Frizerski salon Jure
 Kandjska 19, Novo mesto

knjigarna:kavarna:GOGA Glavni trg 6

Panda d.o.o.
 KZ Krka,
 Dom, vrt in kmetijstvo
 tel.: 07 33 56 360

PIZZERIA TOTALKA
 Kandjska cesta 60
 Tel.: 07 302 01 00

Frizerstvo in lasuljarstvo
KOBRČEK
 Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
 Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

Frizerski studio SIMONA
 Belokranjska cesta 5
 Trgovski center ONC Zolja vas
 tel: 07 7 30 222 30
 m:tel: 041 609 144

DOLENJSKI LIST
 Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!
 Sodelujte v anketi na
 www.dol-list.si

TOTAL TOTALČEK

Vabljeni v frizerski salon
»SAŠO« Vesna Barantin, s.p.
 Ratež 70,
 tel. .30 85 843, GSM:031 322 237

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT
 pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.
 Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.
TVOIH MINUT

(07) 39 30 500

COM LAN
COMPUTERS

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
Barbara Pavlin
telefon 07 332 45 10

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

TONSON

Šola tujih jezikov
Novo mesto
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

PARMA
VARNOSTNI INŽENIRING
tel./fax: 07 33 44 220
mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

LoGing
ESTABLISHED 1993
NOVO MESTO - www.loging.si
INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA
SLOVENIJE

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbevškova 4,
Novo mesto

MTI Pavlič
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 570

ACER
Prostorsko načrtovanje, projektiranje
in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

GALERIJA KRALJ
Prešernov trg 3

Studentski servis
Prešernov trg 6, Novo mesto
07 3374 370, 031 398 139
poslovalnice:
Baragov trg 1, Trebnje
07 3460 520, 031 677 965
http://www.studant-rim.com

Robert's elektronika d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840

VISI
DESIGN studio, FOTO studio, AV studio
041 66 14 55

TRGOVINA VIVA
SPECIALIZIRANA
TRGOVINA S PERILOM
(v trgovski hiši Bršljin)
tel.: 07/393-17-96

Lubcon d.o.o.
Adamičeva 26
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760

30 let MEDLE
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

HRANILNICA LON
d.d., Kranj
PE Novo mesto
TEL.: 07 337 10 10

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Študentski servis
www.noua.si
051 310 676

STUDIO VIRG
avdio-vizualna produkcija

APROS
računalniški inženiring
www.apros.si
Informacijski sistemi za proizvodnjo

stelarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

ARCH LINED
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
tel 07 30 -79-811, 041 671-321

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov
Glavni trg 11, Novo mesto 102

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto

dacomm
KERAMIKA

UDARNI list

N3
N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

RELAX
Turistična agencija
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO
TEL.: 07 39 33 420

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
Straža 13, 8232 Šentrupert
Tel.: 07/34 34 590 Fax: 07/34 34 591
Mobil: 041 427 662

tak
Novo mesto d.o.o.
NAŠE DELO:
STANOVANJSKE STAVBE
INDUSTRIJSKE STAVBE
JAVNE STAVBE
ŠPORTNI OBJEKTI
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
PROSTORSKO NAČRTOVANJE
Tel./fax: 07 33 78 780

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto
Cuček

TURISTIČNA AGENCIJA NOE
Glavni trg 79
Tel.: 07 33 72 740

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 79 010
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Samolepilne etikete • Foto papir

KODA
KNJIGOVODSTVO
ORGANIZACIJA IN
TRGOVINA d.o.o.
NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 960,
FAX: 07/33 75 961, e-mail: kodan@siol.net
VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

**EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE
IN SVETOVALNE STORITVE**
Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
V Brezov Log 3a
Novo mesto
Tel.: 07 33 70 230
Vodenje poslovnih knjig
za pravne osebe, zasebnike, ...

BELBLED
Trgovina in servis z računalniško opremo
Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

KCID

**KNJIGOVEŠTVO
KELBIČ PAVEL S.P.**
Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel.: 07/3325-718
Doma: Mestne njive 6, Tel.: 07/3325-926
GSM 041/726-644

harlem
računalniški inženiring
Foersterjeva ulica 10
8000 Novo mesto
tel. 07 3382 900
http://www.harlem.si/

ISER
Andrej Kravaj s.p.
Jukčeva 12, Novo mesto
računalniško inženiring
svetovanje in izobraževanje
www.iser.si
tel: 07-33-74-051
POOBLAŠČEN
TESTNI CENTER

RSL PRODUCTION
WWW.RSL-PRODUCTION.COM

3TAV
Izbrane informacije d.o.o.

**SALON
MASAŽE
N ZDRAVJA**
Matjaž BUČAR s.p.
Glavni trg 2
Novo mesto
Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

TI-MAK d.o.o.
timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
Nad mlino 70,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 393 06 30

**Vse na enem mestu: izleti, potovanja,
sejmi, letovanja, zimovanja, letalske
vozovnice za posameznike in skupine!**

• Poslovni informacijski sistemi
(SQL, odjemalec/strežnik (platforma))
• Razvoj programske opreme po meri
uporabnikov
• Internet + aplikacije in poslovanje
Tel: 07 393 56 16 www.3tav

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
ARHITEKTURA & DESIGN
GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
t: +386 107 393 20 80
f: +386 107 393 20 89
e: info@id-design.si
w: www.id-design.si

ZAPIS PLUS
Podjetje za poslovne storitve d.o.o.

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
tel. 07/39 31 520

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
Košenice 92, Novo mesto,
Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

BOBENČEK TRGOVINA Z GLASBILI
WWW.BOBENCEK.COM
Muzejska 4, Novo mesto
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

- Vodenje poslovnih knjig
- Poslovne študije in načrti
- Podjetniško svetovanje
Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
e-mail: zapis@insert.si

**PONUDBA SKORAJ VSEH
AGENCIJ NA ENEM MESTU**

DRAGAN ŠOBAR s.p.
Elektroinstalacije
Ragovska 2
8000 Novo mesto
Tel, fax : 07 / 334 12 93
Mob : 041 / 616 762

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov

Prisojna pot 4, Novo mesto
Tel. 041 652 747
parketarstvo.kovacic@siol.net

OŠ Dragotin Kette

ARMSTRONG

INTE RIER

fermacell
Nostalne grelnice plošče

grafika
novo mesto d.o.o.

TRESPA
SANITARNE KABINE
IN GARDEROBE

KNAUF
MAVČNE STENE IN OBLOGE

Armstrong
SPUŠČENI STROPI

ferracell
Nostalne grelnice plošče

NAPUŠČI IN PODSTREŠJA

Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

Čaji in zelišča

Na Rozmanovi ulici v Novem mestu po novem poleg čokoladnice najdete tudi trgovino s čaji, zelišči ter zeliščnimi pripravki. Čajna ponudba obsega okoli sto vrst čajev: zelenih, rdečih, črnih, sadnih in zeliščnih, ter pester izbor pribora za pitje čaja: skodelice, čajnike, cedilca ter šatulje za shranjevanje čajev.

Zeliščni program pa liniji za lepoto in zdravje. V drugi je vrsta naravnih zeliščnih pripravkov, kot so eliksirji, tinkture in olja, ki krepijo in vračajo telesu zdravje, lajšajo najrazličnejše tegobe in ohranjajo odpornost. Za naravno lepoto in užitek pa so na voljo zeliščne kreme, čistilni toniki, zeliščni šamponi, kreme za po sončenju, ter seveda masažna olja, dišave in kopeli, ki poskrbijo za sprostitve telesa in duha. Zdrav duh v zdravem telesu je potrebno negovati. Pomagamo si lahko s skodelico dobrega čaja, tudi oz. sploh v tej poletni vročini.

Topel ali hladen pomaga organizmu, da lažje prenaša vročino, še posebej če mu dodamo poprovo meto ali ingver, ki sta znana po svojem učinku na uravnavanje telesne temperature. Drugače pa je že tisočletje znano, da zeleni čaj izrazito dobro vpliva na počutje ter širi zavedanje. V zadnjem času pa se je uveljavil kot dobrodejen napitek proti civilizacijskim boleznim, pravzaprav kot preventiva pred njimi. Vsebuje nemalo flavonoidov, ki učinkujejo kot antioksidanti in telesu bistveno pripomorejo v obrambi pred poškodbami, ki jih povzročajo prosti radikali.

Zeleni čaj resda tudi poživlja, vendar obenem sprošča. Domnevno je za sproščajoči učinek zelenega čaja odgovorna aminokislina teanin. V vsakem primeru je dan z dvema, tremi skodelicami zelenega čaja vsekakor bolj zdrav, predvsem pa zelo prijeten in spodbuden. Izpostavili pa bi še posebno med čaji: Mate čaj, ki prihaja iz Brazilije. Znan je po svojem krepčilnem in poživilnem učinku, dobro pa vpliva tudi na koncentracijo, tako da se je izkazal kot odličen »študijski« čaj. Znano je tudi, da imajo ljudje, ki redno pijejo mate, manjši tek in pojedlo malo hrane.

Poleg tega spodbuja presnovo in večja porabo maščob, zato se v zadnjih nekaj letih v zahodnem svetu vedno bolj uveljavlja kot zelo koristna pijača proti odvečnim kilogramom. Spodbuja delovanje jeter in izločanje strupenih snovi iz telesa.

Učinkuje protivnetno in blaži alergične simptome. Zaradi omenjenega vse kaže, da njegov čas na Zahodu šele prihaja in da bomo o njem slišali vedno več in vse pogosteje.

Vse naštetu najdete na Rozmanovi ulici v prijaznem ambientu trgovine Čaji in zelišča Krojač vsak dan od 9.00 do 19.00.

PARK

III 895/2005/2006

200702288, 9/10 COBISS c

foto Paul Lowe

fotopub

6. festival dokumentarne fotografije, avgust 2006
6th festival of documentary photography, Novo mesto, Slovenija

Delavnica Fotografij
3. avgust 2006, Kulturni center Janina Tržina
Poljska fotografija
30. avgust - 1. september 2006, Kulturni center Janina Tržina

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

18. avgust
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije
18. lokacije
30. avgust - 1. september 2006, različne lokacije

tiskarna
Vesela

GRAFIČNO
OBLIKOVANJE
IN PRIPRAVA
ZA TISK

OFFSET TISK

TISK ETIKET V ROLI

TISK PLASTIČNIH
KARTIC

TAMPO TISK

Tiskarna Vesela d.o.o. • Sentjernejska cesta 15, 8000 Novo mesto

Tel: 07 3 373 390 • Fax: 07 3 373 393 • E-mail: tiskarna.vesela@siol.net • www.tiskarna.vesela.si

mednarodna glasbena delavnica in festival
international music workshop and festival

Jazzinty

Novo mesto, Slovenija, 14. - 19. avgust 2006

Masterclass '06: John Abercrombie

Jazzon skladateljska nagrada
composition award

Novo mesto, Slovenija, 18. avgust 2006

www.jazzinty.com